

Predsednik vlade Amato v vrtincu polemik

V središču pozornosti italijanskega političnega sveta je še vedno tajnik PSI Craxi oziroma njegovo vztrajanje na svojem mestu kljub zahtevam po odstopu. V vrtincu polemik pa se je znašel tudi predsednik vlade Amato, ker je podprl Craxijeve teze.

..... stran 4

Tržaško pristanišče spet brez vodstva

Z odločitvijo Dezelnega upravnega sodišča FJK, ki je suspendiralo imenovanje Paola Fusarolija za izrednega komisarja, je tržaško pristanišče spet »obglavljeno«. Proti imenovanju bivšega predsednika upravnega sveta Avtonomne ustanove za tržaško pristanišče za izrednega komisarja je vložil priziv tržaški sindikat CGIL: po njegovi oceni ne more bivši predsednik po razpustu upravnega sveta samemu sebi naslediti kot izredni komisar. Včerajšnja odločitev sodnikov ni dokončna, vsekakor v tej prvi fazi potrjuje tezo CGIL. Med drugim so priziv proti imenovanju Fusarolija vložili tudi tržaški industrijci, vendar bo o tem Dezelno upravno sodišče razpravljalo šele februarja.

..... stran 4

Skoraj 50 mafijcev za rešetkami

Policija in karabinjerji so včeraj v dveh različnih akcijah aretirali skoraj 50 mafijcev. V Catanii so med drugim zaprli sinova mafijskega bossa Benedetta Santapaole. Ostale aretacije so izvedli v Kalabriji, Liguriji, Lombardiji in Emiliji Romagni.

..... stran 5

Morilcu Bruna Bencicha naložili 16 let ječe

Tržaško porotno sodišče je Roberta Attinija, ki je decembra lani z nožem umoril Bruna Bencicha, obsodilo na 16 let ječe. Javni tožilec je zahteval celo, da morilec v zaporu odsedi 24 let, zato je dokaj verjetno, da bo proti sinočnji razsodbi vložil priziv.

..... stran 6

Krizo industrije v Trstu reševati globalno

Bivša rafinerija Aquila je samo en primer hude krize, ki pesti industrijo na Tržaškem. Problem bo treba celovito rešiti in kaže, da se je rimska vlada za to tudi obvezala. O problematiki bodo razpravljali na ponedeljkovem sestanku med mestnim županom in krajevnimi parlamentarci.

..... stran 6

Goriška prosta cona ostane

Iz Bruslja je prišla predsinoči vest, da naj bi Komisija za konkurenco pri ES odobrila kompromisni predlog Goriške trgovinske zbornice za ohranitev režima proste cone. Vest, ki se pridružuje prav tako pozitivnim novicam iz Rima glede za ohranitev proste cone, so v Gorici sprejeli z velikim zadovoljstvom.

..... stran 8

Zaskrbljenost v Doberdolu in Sovodnjah

Župana v Doberdolu in Sovodnjah sta včeraj z veliko zaskrbljenostjo ocenila (uradno še nepotrjeno) vest, da naj bi dezelna uprava vložila priziv na državni svet glede rabe slovensčine v teh dveh občinah.

..... stran 8

ALPSKO SMUČANJE / 32. POKAL VITRANC

Tekmovanje v Kranjski Gori vendarle neokrnjeno

V mednarodni smučarski zvezi odločili v prid prireditelju, ki je le pripravil veleslalomsko progo - Danes slalom

Na gornjem delu proge je snežnim topovom do zadnjega nagajala toplotna inverzija. Danes na startu slaloma tudi šest slovenskih tekmovalcev, ki obljubljajo napadalne vožnje in računajo na podporo navijačev. Več na 19. strani.

MOGADIŠ / ZASKRBLJENOST PSIHIATROV

Somalski pekel bo težka preizkušnja za vse vojake

MOGADIŠ - Poveljnik ameriskih oboroženih sil Joseph Hoar je izbral mesto Baidoa za svoj včerajšnji prvi obisk v somalskem peklu. Tu je jasno opozoril, da je ameriška vojska prispela v Somalijo, da bi pomagala ljudem, a ima vsa sredstva, da učinkovito odgovori na vsak napad. Kasneje je na tiskovni konferenci v Mogadišu ponovil ameriško stališče, ki nasprotuje, da bi ameriški vojaki razoroževali razne somalske skupine in tolpe. General Hoar je poudaril, da mora biti razorožitev rezultat političnega dogovora. »Tu smo, da se pogajamo s prijatelji in ne s sovražniki.« Vseeno pa je omenil, da bi lahko »cez nekaj casa« večnacionalne sile »odločneje« posegle pri razoroževanju tolp, ki so usle nadzorstvu svojih voditeljev.

Podrobnosti o nadaljnjih ameriških operacijah ni navedel. Polozaj pa bo nedvomno

lazji, ko bodo čez nekaj dni v Somalijo prispela ojačenja in bo mednarodni kontingent stel 10 tisoč mož. Italijanske ladje, ki so s križarko Vittorio Veneto na celu izplule 11. decembra, so v Rdečem morju povečale hitrost, tako da bodo do torka prispеле pred somalsko obalo.

Medtem pa so iz ZDA odpotovali prvi psihiatri, ki bodo imeli več dela kot v vseh dosedanjih ameriških vojaških operacijah, saj je v Somaliji edini sovražnik lakota, proti tej pa se je najtežje boriti, tako da bo marsikateri vojak doživel hude strese in morda celo živčne zlome ob prizorih bede. Vojakom so prepovedali, da bi svoje bojne obroke hrane odstopili kakemu lacnemu otroku, ker bi ga tako visokokalorična hrana gotovo ugonobila. (voc)

Na sliki (Telefoto AP) : v somalskem peklu bodo še dolgo tavalji zivi okostnjaki, neme priče cloveskega brezumja.

BOŽIČ

Razstava družinskih jasic

LJUBLJANA - Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit Alojzij Susterj je včeraj v atriju ljubljanskega Magistrata odprl razstavo nagajenih družinskih jasic. Ob tej priložnosti je dejal, da so jaslce za veliko ljudi izraz navad in izročila, »za nas kristjane pa je njihovo središče novorojeno dete«.

Letosnjo razstavo so že tretjič zapored pripravili pri CZP Kmečki glas, vendar nekoliko drugače. Razpisali so natečaj za najlepše družinske jaslce, na katerega se je prijavilo dvajset posameznikov. Umetnostna zgodovinarja pater Andrej Kropelj in Saso Mikelić sta med prijavljenimi izbrala pet najbolj izvirnih. Nagrajeni izdelovalci in lastniki jasic so Jože Volarič, Marija Korosec, Viktor Konjedic, Miroslav Rode in Karl Matek. Urednik Kmečkega glasa Boris Dolničar je povedal, da so z razstavo skušali poudariti tudi razlike med jaslčami, ki izvirajo iz starejšega obdobja, in med novejšimi. Nekateri od njih so oblikovali tudi ljudski in akademsko izobraženi umetniki. (A. Z.)

Nagrajene jaslce v atriju Magistrata (Foto: TRIO)

KOMENTAR

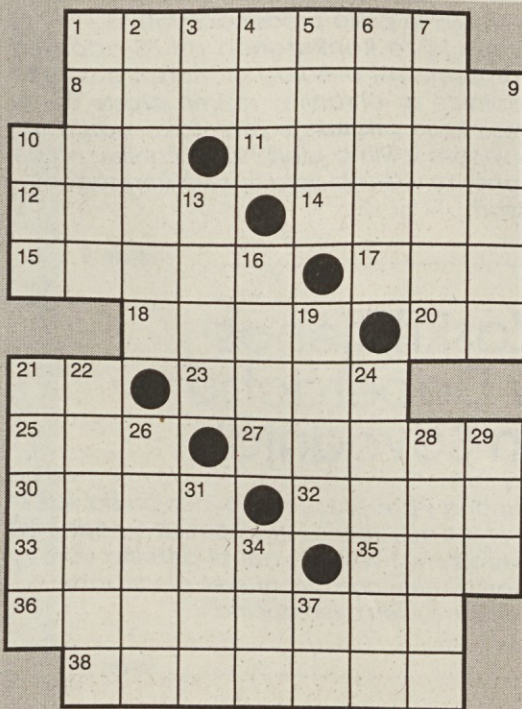
Sveta vojna svetnikov

MIRAN J. LESIAK

S čim se lahko ob medsebojnem obtoževanju enega od najbolj znanih slovenskih ministrstev in casnikarjev strinjamo vsi? S tem, da navkljub vsem zaslugam ministristvo za obrambo pač ni in ne more biti sveta krava, še manj pa je lahko ministristvo Resnice, mar ne? Najmanj, kar mora storiti, je, da novinarski stroki prizna popolno legitimnost novinarskega raziskovanja, ne glede na to, da lahko prej ali slej postane tudi samo predmet takšnega poklicnega udejstvovanja sedme sile, in ne glede na to, da lahko novinarji pri opravljanju svojega poklica dregnejo v občutljiva področja nacionalne varnosti. Toda to ni njihov problem! Takšno stališče ministristva bi pričakovali veliko prej, ker to ustanovo vodi človek, ki se je v svojih predministrskih casih tudi sam ukvarjal z raziskovalnim novinarstvom in publicistikom, in to na način, zaradi katerega je tedanji režim njegovo kritično pisanje interpretiral natančno tako, kot njegovo ministristvo danes interpretira vsak kritičen zapis o obrambnih dejavnostih: kot sovražno dejavnost, kot poskus rušenja (destabilizacije) ustavnega reda in kot zaroto protidržavnih elementov, pri čemer vidi v določenih medijih in njihovih novinarjih nič več in nič manj kot ekspozičure tujih sil. Več kot zabavno je, da je postala tarča takšnega srda oblastnih ustanov ponovno prav Mladina, medij, ki mu je treba priznati, da se je med prvimi uprl političnemu samodržstvu, in katerega zasluge za družbeno demokratizacijo so enake ali celo večje od zaslug, s katerimi se danes tako radi ponasajo nekdanji disidenti. In prav zato, ker sklicevanje na nekdanje prvoročestvo ne more anatemizirati presoje današnjih obnašanj, dejanj in postopkov posameznikov ter ustanov, in zato, ker se s poudarjanjem kogarnihkoli zaslug ni moglo izogibati pravnim in družbenim normam, je prav, da se spor med »svetim« ministristvom in »svetim« medijem z zaslišanjem prič in navejanjem dokazov razreši na sodišču. Le upamo lahko, da bo obravnava pred sodnim tribunalom javna, ne pa morebiti zaradi kakršnihkoli državnih interesov pred javnostjo zaprta.

Po tej plati bi bila polemika med ministristvom in casopisom končana in tudi nobene potrebe ne bi bilo, da se vanjo vpletajo drugi. Vendar je ministristvo s premestitvijo polemike, torej s postavljanjem vprašanja o motivih za sporne novinarske zapise samo poskrbelo za to, da sta iz ene afere nastali dve in da je druga upravičeno zasenčila prvo. Upravičeno pa ne zato, ker bi bilo bolj kot vprašanje, kje in kako Slovenija nakupuje orožje in kaj pri tem počno državni organi, pomembno to, kdo je bil ali je agent SDV in KOS, ampak zato, ker ta druga afeta razkriva srhljivo podobo družbe, v kateri postaja dejavnost državnih tajnih služb edini in samoumeven perpetuum mobile političnega življenja; družbe, v kateri se z drugače mislečimi obravnava v zagonu, ki je na las podoben zagonu totalitarnih oblasti, in z metodami, ki se jih ne bi sramovali nekateri upokojeni politiki iz prejšnjega režima; družbe, ki svetohlinsko prisega na človekove pravice, hkrati pa za varovanje teh pravic zadolženi organi nemo opazujejo lov na čarovnice, dovoljujejo manipulacije in z dokazi nepodprta obtoževanja ter poskuse javnega linča ljudi. To so trendi, ki jih lahko zaznamo od Zlobca do Botterja in ki bodo Slovenijo prej kot v evropske ustanove pripeljali od tega, da bo v glavnem mestu države postavila giljotino.

Kakor je po eni strani simptomatično, da se javno življenje vseskozi vrti okrog dejavnosti tajnih organizacij, pa po drugi strani zbujajo skrb dejstvo, da se izvajanje politike kontinuirano opira na literarne bestsellere, pa naj se ti imenujejo memoari ali bele knjige. Moti se, kdor misli, da lahko s tovrstno literaturo prikriva družbene probleme nasploh in z njimi povezano lastno nemoc, da bi se s težavami sprijel. Se bolj pa se motijo tisti politični literati, ki so prepričani, da bodo s tako literaturo enkrat za vselej izkoreninili družbeno zlo in končno stabilizirali državo. Države, ki temelji na pravnem neredu, na nesposobnosti državnih norm in na nepriznavanju pravne kontinuitete s svojo predhodnico, kontinuitete, za katero se je sama zavzemala, z belimi knjigami svojih sovragov pač ni moglo stabilizirati. Z objavljanjem takšne literature lahko nastanejo samo nasprotni učinki. Potegniti kaže se eno samo potezo: skupaj s spiski sodelavcev vseh od pamtveka obstoječih tajnih služb državljanom razdeliti tudi nakupljeno orožje, da se bodo potem lahko zaščitili drug pred drugim.

Vodoravno: 1. na današnji dan leta 1878 rojeni slovenski skladatelj, mojster samospelva (Anton, umrl 1960), 8. podstrešek, napuš, 10. prenehanje delovanja življenjsko pomembnih organov zaradi krvavitve ali zamašitve žile, 11. bodica, zelo, trn, 12. velika ujeta, 14. odlični francoski komik (Jacques), 15. naselje na vzpetem delu nad Planinskim poljem, 17. zahodnoevropski veletok, 18. teža embalaze, 20. Rudolf Eicken, 21. avtomobilska oznaka Kranja, 23. posevnokoten enakostranični četverkotnik, 25. daljši, v zemljo izkopan prostor, 27. nemški pisatelj (Hans Helmut), 30. preprosto antično računalno, 32. vrsta orodja za delanje lukenj pri sivanju, 33. grška boginja modrosti, Atenina mati (anagram TIMES), 35. naslov zborovske skladbe skladatelja pod 1. vodoravno, 36. največji slovenski pesnik (France), 38. sok,

pridobljen s tiskanjem sadja. Navpično: 1. najdaljša reka v Franciji, Loire, 2. vidik, stališče, 3. Janez Trdina, 4. makedonsko kolo, 5. novica, 6. glavno babilonsko žensko božanstvo, 7. središče, 9. grški jezik helenistične dobe, 10. cerkveni zbor, 13. bajeslovni kralj Britanije, glavni junak Shakespearove tragedije, 16. popivanje, krokanje, 19. pripadnik sekte v ZDA, ki ne sprejema pridobitve civilizacije (anagram MISA), 21. orodje za kopanje, 22. ime smučarja Zana, 24. slovenski družbenopolitični delavec in diplomat (Jože Bolko), 26. dolžinska mera za tkanine, laketa, 28. slovenski slikar (France), 29. zvok, glas, 31. naslov zborovske skladbe skladatelja pod 1. vodoravno, 34. urin, 37. kemijski znak za radon.

Zmago Pezdirc

ZAKAJ LJUDJE VOLIJO TAKO, KOT VOLIJO

Moč političnega bumeranga

VID PEČIAK

POVOLILNI ČAS

meljne dejavnike za obe ameriški stranki: republikance volijo predvsem protestanti, »beli ovrtniki« (uradniki), ljudje iz zgornjega razreda in podezelskega okolja, demokrate pa katoliki, »modri ovrtniki« (delavski razred) in ljudje iz mestne okolice. V zadnjih desetletjih se je stanje spremenilo, med volilce demokrate so se na primer uvrstili mnogi razumniki, na primer univerzitetni profesorji.

Pripadnost skupinam pomeni samo večjo verjetnost nekaterih izbir, ne pa popolne pojenosti. Mnogi ameriški protestanti na primer volijo demokrate in mnogi delavci republikance. Skupine tudi segajo druga v drugo in njihovi učinki se sestavljajo in odtelevajo. Za protestante iz podezelskega okolja je večja verjetnost, da volijo republikance, kot za protestante iz mestnega okolja. Volilci, ki pripadajo različnim skupinam, so največkrat neodločni in se nagibajo zdaj na eno in zdaj na drugo stran; dostikrat se odločijo sele tik pred volitvami ali pa sploh ne volijo.

Podobne rezultate so dale tudi raziskave v drugih deželah. V Veliki Britaniji volijo konzervativce predvsem zgornji in zgornji srednji razred ter starejši ljudje, v Nemčiji pa krščanske demokrate predvsem katoliki, Bavarci in nekateri poklici (na primer zdravniki). V Srbiji ima Milošević največjo podporo med podeželani južne in vzhodne Srbije.

Ne spušcam se v to, ali so z D'Hondtom volilce potegnili za nos ali ne, toda dejstvo je, da v parlament prihajajo ljudje zahvaljujoč ključu in v zasmeš volilnim rezultatom. Kakor koli že, pogledjmo nekatere možne procese, ki bodo sledili.

Ceravno ni v neposredni zvezi z D'Hondtom, je vprašanje financiranja strank vsekakor pomembno. Izogibanje odgovoru nanj, izkušnjam sosednje Italije navkljub, nas

Delu 10.12.92).

Težave nastopijo, kadar dve ali več strank dobijo glasove iz istih socialnih skupin; v Sloveniji so to Krščansko demokratska in Ljudska stranka, Zeleni Slovenije in Slovensko ekološko gibanje, vsaj tri stranke s socialdemokratskim programom in stiri z nacionalističnim. V teh primerih največkrat ena prevlada in pobere glasove drugim. Poraz nacionalnih demokratov, Hamurabijevih liberalnih demokratov in Grosovih liberalcev so povzročili bolj jelinčevski nacionalisti kot pa leve ali zmerno desne stranke.

Verniki in nomadi

Zgodnje studije ameriških raziskovalcev Bersona in Campella (1954) so izluščile iz volilnega telesa dve vrsti volilcev, ki bi jim lahko rekli verniki in nomadi. Verniki so ljudje, ki vedno dajejo svoje glasove isti stranki. Celo v kriznih razmerah težko spremenijo svoje mnenje. Stranke ostajajo zvesti ne glede na pomisleke, ki se v takih razmerah porajajo. Ti ljudje se dokaj zanimajo za politiko, so politično dejavni in skusajo pridobiti druge na svojo stran. Izhajajo iz družin in socialnih skupin, ki so naklonjene posameznim strankam. Zanje je značilen konformizem, nacerlost, zaprtost duha, novim razmeram pa se težko prilagajajo. Povsem drugačni so nomadi. Ne volijo vedno iste stranke, dostikrat volijo kandidate iz različnih strank ali pa sploh ne volijo. Za politiko se manj zanimajo, njihovo ravnanje pa je težko predvidljivo. Razmerje med obojimi je bilo v času Bersona in Campella v Ameriki 2:1, toda avtorja poudarjajo, da se s časom spreminja.

V šestdesetih letih naj bi odstotek nomadov upadal, v sedemdesetih spet naraščal, v zgodnjih osemdesetih upadal in v poznih

osemdesetih spet naraščal. Naraščanje naj bi bilo posledica volilne apatije. Volilci menijo, da volitve nimajo pravega učinka na politiko, da stranke manipulirajo z volilci, da so vse stranke eno in isto, da ne vedo, za koga naj volijo, da jih je politika razočarala, da gre politika svojo pot ne glede na hotenje volilcev ipd.

V predvolilnih anketah se nomadi ne odločajo za nobeno stranko in odgovarjajo »ne vem«, »ne povem« ali »se še nisem odločil«. V Sloveniji je bilo neodločenih glasov veliko. Se v anketi 3.12.92 (Delo Stik), to je tri dni pred volitvami, jih je bilo skoraj 50 odstotkov. Na tolikšno število so vplivale tudi politične razmere, značilne za postsocializem, na primer veliko število strank s podobnimi programi, nezasedranost strank v posameznih socialnih skupinah in podobno.

Poleg vernikov in nomadov se pojavlja še tretja skupina abstinentov, ki ne volijo nikogar in ne hodijo na volitve. Na Madžarskem jih je bilo toliko, da na neposrednih volitvah ni bilo moč izvoliti predsednika republike in ga je moral kasneje izbrati parlament.

Volilna propaganda je namenjena predvsem nomadom. Verniki se ne spreminjajo in strankam že pripadajo. Trdovratni abstinenti vztrajajo pri svojem, nove glasove pa prinašajo predvsem nomadi. Cim vec jih je, tem vec jih je močee naribariti. Od tod morda silovitost volilne propagande v slovenskem političnem prostoru. V Združenih državah Amerike so ankete v zadnjih letih kazale cedalje več neodločenih glasov. To je morda vplivalo na Perota, da se je odločil nastopiti proti obema tradicionalnim strankama, kar je za ameriško politiko prav nezapisano.

(Nadaljevanje)

POGLED

NEVEN BORAK

Res publica

Ne bo odresilo soocanja s tem problemom v prihodnosti. Za aretacijami uglednikov in privatizacijo javnega sektorja v sosednji državi se namreč skriva problem financiranja strank oziroma problema razmerja med državo in strankami, ki veliko pove o razmerju med strankami in volilci. Oblike in poizkusi privatizacije države niso v našem prostoru nič manj prisotni. Delujejo porazno.

Koaličijska večina bo po vsej verjetnosti sibka. Iz sibkosti lahko sledi neučinkovitost, iz neučinkovitosti nevarnost za ustavni in pravni red. Zaradi verjetne koalicijske sibkosti, ki bo hromila vlado in parlament, se lahko de facto, čeprav ne tudi de iure, zgodi, da bomo via facti sooceni z nekaterimi pojavni-

mi oblikami predsedniškega sistema.

Torej bo treba spregovoriti tudi o tem, zakaj je bilo pravzaprav v preteklih letih vprašanje predsedniške ureditve bogokletno in v čem je drobljenje politične scene s pomočjo D'Hondta prednost? Poleg tega je treba vendarle spoznati tri stvari.

Prvič, da moralni in politični ugled predsednika Kucana v slovenskem prostoru zdalec presega njegovo ustavno omejenost, in drugič, da nepredsedniška ureditev zaenkrat dokazuje, da lahko deluje, le če jo poganja spletkarjenje in nenehno iskanje sovražnikov.

In tretjic, to se mi zdi najpomembnejše, v slovenskem prostoru kakor v ponikalnici izginjajo posamezniki in skupine, ki so zmožni oblikovati vizije in zbrati okoli sebe miselna in prodorna jedra, ki bi postavila protiutež strankarskemu terorju.

Deveti stolpec

Še ni prepozno

Pred nami so prazniki in čas vseh vrst voscil in cestitk. Pišejo nam poslovni partnerji, znanci, prijatelji, sorodniki. Kar tekmujejo med seboj, kaj vse dobrega nam bodo zazeleli v prihajajočem letu. Vse polno sladkih besed polni bolj ali manj razkosne voscilnice. Nekateri izmed njih so Unicefove ali pa jih je izdalo katero izmed društev, ki združuje drugačne - slepe, gluhe, bolne ... Dobicek od teh prodanih voscilnic bo sel, upajmo, v prave roke.

Trzišče pa je preplavljeno tudi z razkosnimi in kicastimi, celo pojocimi voscilnicami.

Koliko denarja za to, da se morda nasmejnemo in včasih pomislimo, kaj si v resnici misli tisti, ki nam zeli najboljše, in z cestitka roma v kos. Potem pa je treba seveda hitro odgovoriti ...

Se je cas, da se odpovemo temu razkosju in denar namesto za cestitke namenimo kateri koli dobrodelni oziroma humanitarni akciji, ki jih ni malo, saj je med nami veliko takšnih, ki potrebujejo pomoč.

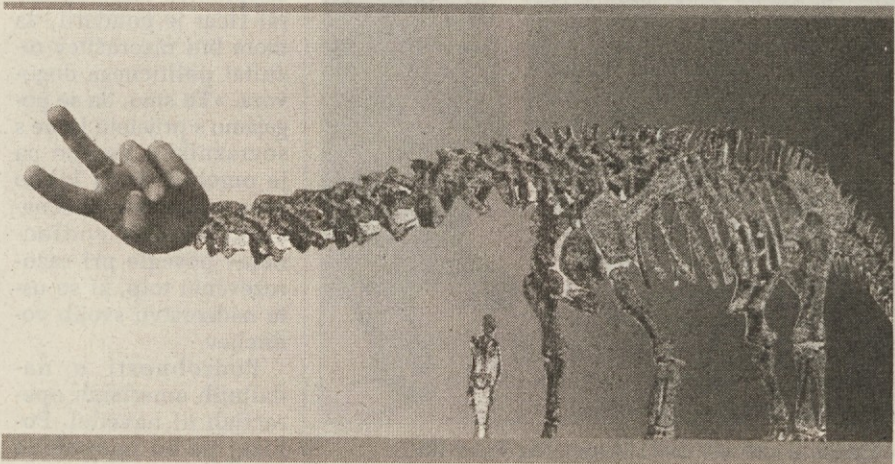
Da se ne boste trudili z iskanjem ustreznih stevilk, jih nekaj objavljamo. Darujte torej za:

Rdci kriz Slovenije - ziraoracun 50100 - 678 - 51579, Mirje 19, Ljubljana; Slovensko Karitas - ziraoracun 50100 - 620 - 133 - 05 - 1140116 - 623903, Ciril Metodov trg 9/1, Ljubljana;

Otroke s cerebralno paralizo - ziraoracun 50100 - 678 - 75233, Zveza društev za cerebralno paralizo Slovenije, Trebinjska 13, Ljubljana;

Materinski dom - ziraoracun 50101 - 603 - 43533, Karunova 16 A, Ljubljana.

Biserka Marolt M.

Razgovor z
Iztokom
Kovačem,
enim najzanimi-
vejših slovenskih
gibalcev.

Za sabo ima množico workshopov, nedokončan studij na rotterdamski Dansacademie, studij in sodelovanje pri Plesnem teatru Ljubljana ter sodelovanje s številnimi koreografi, ansambli in gledališkimi skupinami po Evropi. Samostojno je zadel koreografirati leta 1986 (Duet z rock skupino Sv. Barbara, 1986, Burkalisce sester kranjskih, 1988, Movens, 1990, Kako sem ujel sokola, 1991, in Vso srečo ti želim, 1991.).

Solo predstava Kako sem ujel sokola je bila ocenjena kot največji slovenski plesni dogodek leta 1991. Premierno je bila uprizorjena v Trbovljah in je do danes nastela že cez 40 ponovitev na gostovanjih od Ljubljane, Zagreba, Luevena, Londona, Salzburga, Koebenhavna, Berlina do Antwerpena, Ghenta, Cagliarija, Glasgowa, Utrechta, Münchna, Dunaja, Helsinkov itn. V letu 1992 in 1993 ima Iztok Kovač v načrtu se gostovanja v Zürichu, Bergenu in New Yorku, kjer bo nastopil v znanem newyorskem umetniškem centru P. S. 122.

Spoznali smo te, ko si bil že uveljavljen kot izredno uspešen plesalec in pedagog. Obvladas precejšnje število gibalnih vescinj; atletiko, gimnastiko, tai-chi, sodobne plesne tehnike... Kdaj si se vsega tega naučil, kako ti je prvič pršlo na misel, da bi zadel plesati?

Zacelo se je seveda pri puncih. Jaz sem smucal, ona pa je plesala v srednješolskem kulturnem društvu. Treba je bilo nekako priti skupaj. Prva postaja so bili sportni plesi pri Kazini, vse drugo pa je več ali manj znano; workshopi, sole... Kazina je bila pomembna izkušnja, ker smo imeli zelo veliko turnirjev. Tam sem se navadil odra, prezence, kaj pomeni biti na odru.

Od prve samostojne koreografije do Sokola si vedno sodeloval z glasbeniki in na odru uporabljal živo glasbo. Izbira Schubertove simfonije v B-molu je presenečenje. Zakaj osma simfonija?

Glasba je zame ena najbolj zanimivih stvari. Fascinacija z glasbo je tista, ki me najprej potegne. Seveda ne delam vedno enako. V Sokolu mi je slo za očiščeno izraznih sredstev, zato sem ves čas delal z glasbo. Naveličal sem se striktnih plesnih tehnik, v katerih sem se leta in leta uril, pritegnila sta me usojenost in hkrati kic Schubertove simfonije, hotel sem priti do dna nedokončnosti, ki je tema Sokola.

Ta paralelnost me zanima... V predstavi je cutiti krc, ki je hkrati njena osnovna kvaliteta.

Strah, da bo tekst koreografije ostal v senci glasbenega teksta, spopad med ritmom glasbe in ritmom telesa.

Glede krca, ki si ga omenila, obstaja zgodba. Nekega dne sem se zapletel v pogovor z Brunom Bjelinskim, znanim zagrebškim skladateljem, ki je letos umrl. V pogovoru je izrekel usodni stavek: »Ves, Iztok, to je tako lepa simfonija.« Od takrat naprej se me drži krc, boj s strahospostovanjem, ki mi ga je vcepil Bjelinski.

Kako začneš z delom, pri gibalni ali konceptualni ideji?

Motivacija za predstavo pride nepričakovano. Subjekt, protagonista, ki ga izberem, čim bolj proučim. Na osnovi izvorov, knjig, glasbe, fotografij, filma, začnejo padati ideje, slike. Nato oblikujem polja, ki se nanasajo na subjektivno okolje, karakter, misljenje.

Polja? Prostorska, gibalna, simbolna?

Kot teren, ki ga pripravim za igro sebi in gibalcem. Veliko vlogo igra izbira gibalcev.

Gibalcev? Kaksna je razlika med plesalcem in gibalcem?

Razlika je v načinu mislenja. Plesalec je sam sebi namen in izpolnjuje svojo plesno nalogo neodvisno od tega, kar se dogaja okoli njega, medtem ko je gibalec buden, sposoben reagirati v dani situaciji. Gibalceva interpretacija deluje kot živ material, in

ne kot koreografovo manipuliranje.

Sodobni slovenski ples je v osnovi zelo eklektičen. Ne obstajajo skupine, sole z zares trdnim konceptom. Razmisliš, da bi ustanovil skupino, solo?

Vse ob svojem času, nimam bolnih ambicij, da bi prebital cas. Ce bom kdaj imel skupino, se bo imenovala Movens.

Ujeti sokola

EDA ČUFER

nacionalni program za nekaj let vnaprej. Pa nisem, zato je škoda energije in živcev. V tem trenutku se ukvarjam z vprašanjem, kako bom delal dobre predstave. Če je ambicija po sistemu in skupini večja kot ambicija po kreaciji, je nekaj narobe, se ti ne zdi? Treba je poslušati čas. Moja nova projekta delno financira belgijsko ministrstvo za kulturo, glavni producent je Klapstuk festival v Belgiji, koproducenti pa so se The Place-London, CNDC-Francia in INART-Ljubljana. To je rezultat tega, da sem pet let hodil od sole do sole, od gledališca do gledališca, od mesta do mesta, da sem s Sokolom gostoval več kot stiriidesetkrat, da se je moje ime ponavljalo, da so se me počasi navadili.

Za kaj bo slo v novih projektih?

Sokol je prvi del trilogije, drugi del je film Narava Besov, ki ga pripravljam skupaj s Charo Calvo in ga bomo snemali v Spaniji, Trbovljah in Belgiji. Film bo govoril o tem, kako se spoznava v Belgiji, medtem ko sva vsak iz druge države, iz drzav, ki so zelo hitro spreminjajo, postajata drugaciji, kot sva ju bila navajena, in drugaciji od tistega, kar bi si zelehla. Vendar ne moreva brez njih, vracava se domov, odvisna sva od njih, ker tam črpava svojo energijo. Tretji del trilogije bo predstava z naslovom Spread

your wings you clumsy elephant s petimi plesalci in, upam, z glasbo Johna Zorna.

Zakaj si si izbral Johna Zorna?

Vseč mi je energija njegove glasbe, virtuoznost, s katero obvladuje združevanje različnih zanrov in tehnik. Nekaj podobnega si želim jaz početi s telesom. Mislim, da se lahko od njega marsikaj naučim, upam, da bo za to srečanje dovolj denarja.

Kaksen je način dela v tujini?

Na začetku je bila zame tujina sok. Indija Koromandija. Wim Vandekeybus in Chara sta bila za moje manjvrednostne komplekse, ki sem jih vlekel iz otroštva in okolja, zelo pomembna človeka. Predvsem sta odločilno

V naslovu: Iztok Kovač
(Foto: Antonio Živković)
Spodaj desno in v sredini:
Angeli (Foto: arhiv)

vplivala na mojo koreografsko samozavest. Skratka, zafrustriranega Slovenca sta mi izbila iz glave.

Kako gledas na to, kar se trenutno dogaja na Balkanu, v Evropi in v svetu?

Zal mi je za Jugoslavijo, tako, kakršna je bila v mojem otroštvu. Zdi se mi, da sem izgubil velik del osebnosti in ustvarjalne identitete.

Slovenija je postala nevarno majhna, družbene vrednote se na novo definirajo, mentaliteta pa se ne spreminja v skladu s tem. Zato sem doma raje na obrobju in delam in planiram tam, kjer so pravila igre tradicionalno določena in zakoličena, seveda pa si stimulativnega plesnega in gledališkega trga želim čimprej tudi tukaj.

Iztok Kovač, slovenski plesalec in koreograf, ki je s plesno predstavo Kako sem ujel sokola gostoval v vseh večjih evropskih mestih in na festivalih, pripravlja naslednji projekt, ki nastaja v produkciji Belgije, Francije in Slovenije. Inart center, neodvisna producent-ska hiša, ki bo eden od koproducentov te nedvomno zanimive plesne predstave organizira v ponedeljek,

21. 12. ob 15. uri in v torek, 22. 12. ob 20. uri v Mali dvorani Studentskega naselja avdicijo za plesalce obeh splov.

Iztok Kovač bo predstavo pripravil v Belgiji in Franciji, premiera pa bo oktobra 1993 v okviru prireditve Klapstuk International Dancefestival v Leuvnu (Belgija). Posebej so vabljeni plesalci in igralci z dobro razvitimi gibalnimi sposobnostmi.

MEHKO IN TRDO

Zakaj imam rada kruh

SLAVENKA DRAKULIČ

Gospa Trajković se nagne čez pult in mi stisne v roke ržen kruh in dva kifeljčka. Ne, recem in ji vrmem vse, ker vem, da mi ne bo zaračunala. Ona pa mi jih da znova. Vzemite, pravi, boste pojedli po poti do doma. Smejem se. Zmeraj je tako, kadar stopim do njene prodajalne, jaz nočem, ona pa mi vseeno pokloni dva majhna se topkla bela kifeljčka ali zemljici, ki sta pravkar prišli iz pekarn na dvorišču. Potem jih po poti do doma pojem, počasi in z užlitkom.

»Prodajalna kruha in peciva« deluje že od leta 1936 in je ena redkih zasebnih pekarn v Zagrebu, ki so preživele drugo svetovno vojno, komunistično oblast, docakale pa so tudi novo vojno in novo oblast. Najbrž je bila trgovinica videti do picice, takšna, kot je danes: skromen napis na oskrbljeni fasadi, izlozba, v kateri rožnato cvete en sam kaktus, ki je popolnoma odveč, in vrata pobarvana z zeleno barvo, s katero danes ne pleskajo niti klopi v javnih parkih. Znotraj je mrak, kdo bi vedel, kdaj so naredili police in položili nagrbanceni linolej - človek ima pravzaprav občutek, da se v zadnjih skoraj petdesetih letih ni spremenila niti najmanjša malenkost. Pred pultom je nekaj stolov za starce, ki prihajajo cakat na črni kruh. Ni jim treba stati, pravi gospa Trajković. Police so prazne. To je zato, ker se prodajalna odpre zelo točno - ob enih -, kruh pa je prodan do treh, včasih se prej. Stranke so stalne in znane, tukaj nihče ne računa na naključne mimoidoče, ki jih bo pritegnila izlozba ali reklama. Najprej pride

beli kruh, potem pecivo, potem koruzni in rženi in sele na koncu črni. Ura je sele ena in mala prodajalna je prazna. Napolnila se bo sele okrog pol treh, ko bo prišel črni kruh, ki je tudi najbolj poceni. Ljudje prihajajo in cakajo v vrsti, včasih se razpotegnejo tudi po pločniku. Tisti, ki cakajo na črni kruh so zvečine upokojenci. Vse doslej sem bila prepričana, da živim v tako imenovani »fini četrti, kjer je revščina nevidna ali vsaj dobro skrita. Toda ze nekaj casa revezi iz »fine četrti« postajajo vse bolj lezejo na plano, vidim jih, kako cakajo na črni kruh, kako pred kioskom berejo časopise in jih potem vračajo prijazni prodajalki, ki jim jih je za hip posodila, kako v samopostrežni kupujejo mleko v plastičnih vrečkah in nič drugega, vsakega prvga pa na oknu pričakujejo postarja, ki jim bo prinesel pokojnino. Gospa Trajković jim k črnemu kruhu primakne tudi kifeljček. To je najmanj, kar lahko naredim, reče.

Ko grem domov, ramisljam o kruhu: kako me je babica učila, da ne sme nobena drobtina pasti na tla, ker je to greh, in kako kruha ne smes obrniti narobe, ker to pomeni, da je nekdo umrl. Spominjam se popečenega suhega kruha, namočenega v mleko z jajcem, ki sva ga z bratom jedla za zajtrk, suhih piškotov z otoka Krka, ki smo jih najprej leta in leta pomakali v belo kavo, in potem, ko smo odrasli, v vino. Tudi kruha v obliki pletenice, ki ga je mama spekla za praznike in nam nikoli ni pustila, da bi ga jedli, dokler se ni shladil. Čeprav živim že

dvanajst let v ulici, ki ima svojo prodajalno kruha in peciva, do letos nisem nikoli stopila tja. Prepričana sem bila namreč, da kruh ni zdrav, da redi in da ni dober za prebavo, da je boljše jesti neolusčen riz, ajdovo kaso, polento, kaso iz zitaric... Pravzaprav sem se kruha bala, prezirala sem ga. Čim dlje od pocasteja kruha in pocastih obrazov, ki so zrasli iz tega kruha, sem si mislila. Ko sem sla mimo pekarn, sem duhala privlačni vonj, ampak ideologija zdrave hrane je bila močnejša od mene. Pa se mama je govorila, da ne smemo jesti vročega kruha, ker nas bo potem bolel zelo-dec. Zdaj se mi zdi, da ni imela pravice, da mi je odvzela ta užitek, najprej čudovitega vonja sveže pečenih struc, potem dotika, toplota pa zob, ki zagrižejo v hrustljivo skorjico, in na koncu, grizljaja, ki se stopi v ustih.

Ódkar se je zacela vojna, ne mislim več na zdravje, mislim samo, kako kruh pomeni preživetje. Nekako si ne morem kaj, da ga ne bi jedla, v tem dejanju je preveč simbolike, ki se ji ta hip nisem pripravljena odreci, saj si prvič v življenju sploh lahko mislim, kaj pomeni ostati brez kruha. In ko pridem do doma, se mi zdi, da so s kifeljčki gospe Trajković vame vstopili vonj, ulica, spomini na otroštvo in hrepenenje po kruhu tistih ljudi, ki jih ne poznam, a ga lahko cutim. Zdi se mi, da s tem, ko ga jem, v sebi tešim neko globljo vrsto lakote, potrebo po varnosti, po gotovosti. Dokler jem kruh, imam občutek, da je se vse dobro in mogoče in da sem zelo, zelo ziva.

Ni moj namen razpravljati, ali angeli sploh pripadajo resničnosti nasega vsakdanjega sveta ali pa bi jih bilo potrebno umestiti v svet brez-

casnih simbolov. Rad pa bi opozoril, da se sled njihove navzočnosti v tem trenutku realno pojavlja na področju slovenske kulture. Tako se odpira možnost, da se človek, namesto da o tem abstraktno premisluje, poda v območje izkusnje, ki mu je morda prvič v tem prostoru neposredno ponujena.

Taka priloznost izkusnje se je maja letos

prvič pojavila v obliki knjige Ane Pogacnik za naslovom Nad svetlobo sonca - sporočila angel-skega sveta, ki je izšla pri založbi Iskanja v Ljubljani. V uvodni besedi je govora o nujnosti, da človek razsežnosti svojega sveta razširi in dopusti možnost, da poleg nase obstajajo tudi druge, nam vzporedne evolucije. Eno od njih, evolucijo naravnih bitij,

postopoma ze priznavamo skozi prizmo ekologije. Cas bi bil, da priznamo tudi evolucijo duhovnih bitij, ki jih po izročilu imenujemo angele. Mislim, da bi si s tem priznanjem odprli neslutene možnosti za reševanje civilizacijskih in osebnih problemov, v katere se vedno bolj zapletamo.

Ceprav je v omenjeni knjižici zbrana le deseti-na sporočil, ki jih je avtorica prejela, lahko v njih prepoznamo druga-cen, svež pogled na skrivnosti in zaplete vsakdanjega življenja. Neobremenjen je z religioznimi, moralnimi in podobnimi predstavami, ki so se v stoletjih nakopile nad nami in nam navadno ne dovolijo, da se življenja veselimo in vidimo pozitiven smisel v vsem, kar se nam dogaja. Avtoriteta angelskega pogleda vliva človeku pogum, da bi se osvobodil nasilja strahov in nezaupanja. V tem se začena kazati pomen porajajočega se sodelovanja med dvema vzporednima evolucijama: ko odpade oklep izolacije, v kateri biva človek kot inteligentno bitje, se v interakciji med dvema različnima pogledoma na realnost odpre nove rešitve za probleme, ki so se prej zdeli neresljivi. Ta vrednost sodelovanja je se bolj očitna v pravkar izdani pobarvanki Ples barv - ista založba -, kjer omenjeni angel s posredništvom Ane Pogacnik ponudi risbe za barvanje

ALI JE CESAR NAG? / MOTIV IN IZKUŠNJA

Angeli in realnost

MARKO POGACNIK

Ajra Miska iz Bilj na Primorskem; posredovala mi je informacije angelov, ki so pred tisoletji vodili graditelje teh svetisc. Se danes skrbijo za te kraje na energijski in duhovni ravni in vzdrzujejo spomin na njihov izvirni pomen za deželo. Na razstavi so prikazane nekatere rekonstrukcije starih spomenikov, ki jih brez angelskega sodelovanja ne bi bilo mogoče narediti.

Seveda je možen pomislek, ces, področje umetnosti je od nekdaj odprto za inspiracijo, za katero umetnik pogosto sam ne ve, iz katerega vira prihaja. Ze res, vendar z mlado generacijo, ki ji obe avtorici pripadata, prihajajo ljudje, ki so sposobni zavestne komunikacije med različnimi sloji resničnosti. S tem se odpira možnost, da sodelovanje med obema vzporednima evolucijama postane realnost.

GALLUS

KONCERT OB ZAKLJUČKU TARTINIJEVEGA LETA

Narodni muzej

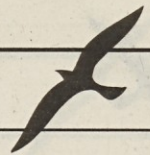
Sobota, 19. decembra 1992 ob 20. 30

INTERPRETI VENEZIANI

Program

Respighi, Tartini, L. Mozart, Corelli, Vivaldi

INTERNATIONAL

RIM / ODMEVI NA SKLEPE SOCIALISTIČNEGA VODSTVA

Plaz kritik na Amata ker je podprl Craxija

V sedanji fazi pa si nihče ne upa vreči vlade

RIM - Razočaranje, jeza, obenem pa občutek velike negotovosti: to so čustva, ki prevladujejo v Rimu dan po sestanku socialističnega vodstva, na katerem je socialistični tajnik Bettino Craxi zavrnil obtožbe in možnost odstopa, češ da bi na ta način »potrdil krivice in neosnovane obtožbe milanskih sodnikov«. Za sklepe socialističnega vodstva je vlada veliko pričakovanje, zato je veliko tudi razočaranje. Toda napadi v tem primeru niso toliko usmerjeni v socialističnega tajnika, pač pa predvsem v predsednika vlade Giuliana Amata, ki se je po mnenju marsikoga preveč izpostavil in se tako izneveril svoji politiki neodvisnosti od strank, zaradi katere si je doslej zaslužil marsikatero pohvalo. Kot je priznal tudi tajnik Severne lige Umberto Bossi, bi padec Amatove vlade pomenil za državo skok v neznanje. Tudi zaradi tega stranke zamerijo Amatu, da je s četrtkovim posegom na seji vodstva in se prej s celodnevni posredovanjem med Craxijevo večino in Martellijevo manjšino tako javno izpostavil svojo pripadnost socialistični stranki in Craxijevemu krilu. In očitajo mu tudi podpiranje Craxijeve obrambe

VOJMIK TAVČAR

ne taktike, ki teži k vpletanju vseh strank in njihovih vodstev v podkupninsko afero.

Toda svoje kritične pripombe so stranke zau-pale manj vplivnim voditeljem, medtem ko li-derji ali molčijo ali pa opozarjajo - in to je primer vodstva Krščanske demokracije - »da je treba sicer spoštovati in podpirati akcijo sodstva, ki ugotavlja odgovornosti politikov in poslovnežev, vendar izsledkov preiskave ni mogoče uporabljati kot sredstvo političnega boja ali jim pripisovati pomen, ki presega meje sodne preiskave«. Krščanska demokracija, ki jo je sodna preiskava milanskih sodnikov močno prizadela, pa gre še dlje. »Po ustavi,« poudarja vodstvo KD, »je kazenska odgovornost osebna in zato ni dopustno prirejanje procesov celotnemu sistemu strank, ker bi to ogrozilo samo bistvo demokracije«. Rešitev so za KD nove norme o javnem finansiranju strank, o dražbah in o boju zoper korupcijo.

Previdna je tudi DSL. Clan tajništva Gavino Angius, sicer zastopnik strankine leve, je ocenil Amatove izjave kot »neprevidevne tako po vse-

bini kot po metodi«. Dodal je, da poseg predsednika vlade v interne zadeve stranke ni bil umesten, predvsem pa so se mu zdele čudne besede o kolektivni odgovornosti PSI glede nepravilnosti v finansiranju. Veliko ostrejša sta bila poslanca DSL Ernesto Abaterusso in Mario Lettieri, ki sta v zvezi z Amatovim posegom pisala predsedniku vlade Scalfaru in mu izrazila svojo zapre-pedenost. Toda njuno pismo se bolj kaže kot osebna pobuda in ne kot poteza, ki bi imela jasno zaslombo stranke.

In ce je radikalna opozicija odločna v zahtevi Amatovega odstopa (Mitosovski tajnik Gianfranco Fini je včeraj ostro napadel tako predsednika vlade kot pravosodnega ministra Martellija), je tudi v nekaterih krogih socialistične stranke zagrenjenost precej velika. Bivši tajnik Giacomo Mancini, ki je že dalj časa oster Craxijev nasprotnik, je včeraj kritiziral predsednika vlade Amata, pa tudi vso socialistično opozicijo zaradi solidarnosti, ki jo je izrazila Craxiju. In predsednik senatne komisije za delo Gino Giugni, ki so ga mnogi imeli za možnega tajnika stranke do

socialističnega kongresa, je včeraj v odprtem pismu načelniku socialistične senatorske skupine jasno poudaril, da ne deli z Amatom ocene o soodgovornosti vse stranke za podkupninsko afero. Giugni v pismu tudi podčrtuje svojo razočaranost zaradi sklepov vodstva, ki »ni znalo dati jasnega signala o novem, pač pa je zavzela stališče, ki je morda razumljivo samo posvečenim«.

Kaj narediti v takih pogojih in ob stalnem naraščanju nezadovoljstva med ljudmi (Ce bi volili danes, bi se za protestni glas opredilo okoli 42 odstotkov volilcev pravijo javnomnenjske raziskave)? Najbrž bodo tradicionalne stranke zaigrale karto volilne in ustavne reforme, h čemu sta jih včeraj pozvala predsednika senata in poslanske zbornice Spadolini in Napolitano. K tej hipotezi navaja dejstvo, da se je KD, sicer proti volji, opredelila za večinski sistem. In na taki poti bi jih precej jasnega pota vodila tudi Severna liga. Kaze, da je sprememba volilnega sistema edino možno jamstvo, da država ne bi bila neupravljalna, obenem pa naj bi na ta način stranke skušale dokazati ljudem, da se kljub vsemu hočejo spremeniti.

DEŽELA FJK / V NAPETI IN MESTOMA ŽIVČNI PRORAČUNSKI RAZPRAVI

Deželna upravna večina kljub odklonom vzdržala

Glasovanje o finančnem zakonu se je zavleklo pozno v noč

MARTIN BRECELJ

Statuta rešena, Tersar v odbor

Deželni odbor ne bi smel vložiti priziva na Državni svet proti razsodbama deželnega upravnega sodišča glede dovolil o javni rabi slovenscine v statutih doberdobske in sovođenjske občine. Tako so ob robu zasedanja deželnega sveta pisno zagotovili svetovalcu Ivu Jevnikarju (SSk) predsednik deželnega odbora Vinicio Turello, podpredsednik Ferruccio Soro in odborniki Bruno Longo, ki je tudi deželni tajnik KD. Do tega zagotovila je prišlo, potem ko je SSK zagrozila, da prelomi z večino.

Na včerajšnji seji je bil med drugim Dario Tersar (PSI) izvoljen za odbornika. Nasledil bo, kot znano, Gianfranca Carboneja.

TRST - V trenutku, ko pišemo, deželni svet Furlanije-Juljske krajine ni se glasoval o finančnem zakonu za leto 1993, skoraj gotovo pa ga bo v noči odobril, saj se je med razpravo izkazalo, da je upravna večina za to dovolj enotna in trdna. Proračunski dokument lahko torej računamo na podporo KD, PSI, PSDI, PLI, SSK, bivšega republikanca Barnabe in zelenega Viviana, proti pa so svetovalci opozicije DSL, Federacije zelenih in MSI.

Proračunska razprava je v resnici bila veliko bolj napeta in živčna, kot bi se dalo sklepati iz samega verjetnega izida glasovanja. Pa tudi drugače ni moglo biti že zato, ker so se predvideni deželni dohodki za leto 1993 zaradi krize javnih financ zmanjšali za kakih 500 milijard lir pri proračunu, ki jih skupno obsega okrog 1.800. Toda na razpravo v deželnem svetu je seveda močno vplivala tudi vsestranska in globoka kriza, ki pretresa celoten italijanski politični sistem. Tudi na včerajšnjem dolgem zasedanju smo bili priča nenavadnim političnim potezom in odklonom, nizkim udarcem med dovcerajsnjimi zavezniki in spogledovanjem med dolgoletnimi nasprotniki, nenadnim politič-

nim streznitvam, pa tudi demagoskim potegavscinam. In tako ni nič čudnega, če se je trdnost večine nekajkrat resno zamajala.

Kot pišemo na drugem mestu, je SSK v določenem trenutku ob robu zasedanja zagrozila, da prelomi z večino, ko bi deželni odbor res name-raval vložiti priziv na Državni svet proti razsodbama deželnega upravnega sodišča glede statutov doberdobske in sovođenjske občine. V sami zbornici pa je prvič hudo zavrelo, ko so bili na dnevnem redu popravek o finančiranju naravnih parkov. Potem ko sta bila zavrnjena predloga Federacije zelenih in skupine 19 svetovalcev iz vladnih in opozicijskih vrst, je nepricakovano prodril popravek LpT, Viviana in PLI, ki je zvišal postavko za upravljanje naravnih parkov za milijardo lir. Popravek so podprli se predstavnik DSL, Federacije zelenih in MSI, pa tudi PSI. Ob tem razkorju politične večine je proračunski odbornik Longo zahteval prekinitev seje, predsednik Turello pa je celo zagrozil z odstopom.

Turellova gesta je dosegla svoj učinek, saj se

je upravna večina v popoldanskem nadaljevanju vedla veliko bolj enotno, pa čeprav je bila postavljena pred dokajšnje preizkušnje. Največjo med njimi je prav gotovo predstavljalo pereče vprašanje financiranja zakona 75 iz leta 1982 o deželnih prispevkih za nakup oziroma gradnjo prvega stanovanja. Problem je nastal zato, ker se je v deželnih uradih s časom nabralo kar 13 tisoč polnoveljavnih prosenj, zaradi klestenja državnih izdatkov pa so se medtem deželne blagajne znatno posušile. Deželni odbor je v prvih osnutkih proračuna določil, da bi prispevke za prva stanovanja kratkoročno zmanjšali, opozicije z DSL na celu pa so se postavile po robu taksemu zadržanju, ki bi dejansko obšlo sama zakonska določila, mnoge družine pa postavilo v hudo finančno stisko. Vec desetih potencialnih oskudovancev je med drugim včeraj demonstriralo pred deželnim svetom, sicer pa tudi pazljivo sledilo razpravi v zbornici.

Zadeva je predstavljala nevarno čer za upravno večino tudi zato, ker so mnogi svetovalci PSI podpisali nekatere iz-

med popravkov opozicije. Turellova grožnja, da odstopi, predvsem pa odločitev odbora, da poveča postavko o prvih stanovanjih za 7 milijard lir letno, in obveza, da bo skušal manjkajoča sredstva zbrati do marčnega rebalansa, so utrdile vrste večine, tako da je dokaj enotno zavrnila popravke opoziciji. Izjemno je predstavljalo le socialist Vampa.

Se pred popravki k finančnemu zakonu pa so bile včeraj na dnevnem redu resolucije. Od skupnih 69 predloženih jih je bilo 52 sprejetih. Odbor je med drugim sprejel resolucijo DSL in Federacije zelenih o globalni zaščiti Slovencev v Italiji, resolucijo Jevnikarja (SSk), Tersarja in Blasiga (PSI), Budina in Bratine (DSL) ter Rossija, Cavalla in Wehrenfenniga (Federacija zelenih) o globalni zaščiti Slovencev ter o refinanciranju zakona 19 iz leta 1991 za kulturne dejavnosti slovenske manjšine v Italiji in italijanske v Sloveniji in na Hrvaškem, Jevnikarjevo resolucijo o doslednejšem izvajanju zakona o Krasu, pa se Jevnikarjevo resolucijo o posegih v prid prizadetega prebivalstva Bosne in Hercegovine, medtem ko je zavrnil nekatere resolucije MSI in LpT s protislovensko ostjo.

NOVICE

Polkovnik karabinjerjev »plonkal« na izpitu

RIM - Rimsko tožilstvo je uvedlo preiskavo proti polkovniku karabinjerjev Antoniu Ragusi, ki so ga med izpitom za odvetniškega pripravnika komisariji zasacili pri »plonkanju«. Ragusa se je skupno z drugimi 14 tisoč kandidati od torka potil na pisemnih izpiti. Med včerajšnjo tretjo pismeno nalogo ga je eden od »sotrpinov« opazil, kako je - takoj potem, ko je predsednik komisije prebral naslov naloge - potegnil iz zepa snopč lističev. Kandidat je o tem takoj obvestil komisarje, ki so po krajšem pregledu odkrili listice. Na njih je bila že pridno napisana »predvidena« naloga.

Polkovnika so nemudoma izključili z izpita. Poleg preiskave zoper Raguso je ministrstvo za sodstvo uvedlo tudi preiskavo, da bi prišli na sled človeku, ki je polkovnika seznanil z naslovom tretjega pismenega izpita.

Umrl novinar Ennio Mastrostefano

RIM - V starosti 68 let je včeraj nenadoma umrl televizijski novinar Ennio Mastrostefano. Po rodu iz Neaplja, Mastrostefano je začel svoj novinarski poklic takoj po vojni. Od leta 1968 je vodil opoldanski TV dnevnik, zatem je presel k drugi televizijski mreži, kjer je urejeval kroniko. Vodil je tudi nekatere znane TV oddaje, kot so bile AZ - un fatto come e perché, Dossier, Focus in Nonsolomero. Zapušča ženo in hčerki.

Osemdesetletnik pobegnil iz zapore (a so ga prijeli...)

ENNA - V castiljivi starosti 84 let je Angelo Canggè, ki je bil zaradi umora žene pred dvajsetimi leti obsojen na dosmrtno ječo, konec novembra pobegnil iz zapore, svobode pa se je bolj malo veselil: včeraj so ga karabinjerji prijeli in ga odpeljali spet v zapor. Canggè je bil zadnji cas zaprt v zaporu v Avgusti pri Sirakuzah. Sodišče mu je pred kratkim dovolilo takoimenovano »omejeno svobodo«, ki jo je starček izkoristil tako, da je pazil na otroke sorodnice. Ob 18. uri se je moral po predpisih vrnati v zapor. To je počel vse do 30. novembra. Tega dne pa ga ni bilo v ječo. Izginil je neznan kam. Karabinjerji so ga začeli iskati, in včeraj so ga končno »nasli« na glavnem trgu kraja Nicosia, kjer je brezskrbno klepetal z nekaterimi znanci.

Z jasic ukradel vola in oslička: aretiral ga je Gesù!

LECCO - S svetimi rečmi se ne gre saliti. To si bo verjetno za vselej zapomnil Cesare Mazza iz kraja Calco blizu Lecca. V četrtek ponoci je z velikih jasic, ki so jih na glavnem trgu vasice uredili trgovci, ukradel kipca (vsak je bil visok pol metra!) vola in oslička. V bližini pa je dezurila izvidnica karabinjerjev, ki je tatica prišla in aretirala. Brigadiru karabinjerjev, ki je nadel znikavtu listice, je bilo ime Sebastiano Gesù (!).

TRST / TRIDNEVNO ZASEDANJE NA POMORSKI POSTAJI

Občani dežel Alpe Jadrana se sprašujejo o novi Evropi

Na permanentni konferenci sodeluje tudi ZSKD

DAMIANA OTA

TRST - Sinoci se je na Pomorski postaji začelo tretje srečanje Permanentne konference občanov Alpe Jadrana, ki ga prirejajo združenja ACLI, ARGI, Združenje za mir in ZSKD. Po dobrem letu dni se predstavniki civilne družbe tega evropskega območja srečujejo na temo Prihodnost Evrope: zaščita ras ali združenje narodov? S posegi gostov in razpravo bodo torej še danes in jutri obravnavana vprašanja, ki se pojavljajo na obzorju evropskega prostora na poti k združevanju.

Sinoci so uvedli razpravo deželni predsednik ACLI Tarcisio Barbo, deželni predsednik ARGI Maurizio Villani, član deželnega vodstva Združenja za mir Gigi Bettoli. Danes zjutraj, z začetkom ob 9.30 se Permanentna konferenca nadaljuje na temo »Razizem in manjšine« (zasedanje bo uvel in vodil predsednik ZSKD Ace Mermolja). V popoldanskem delu, začel se bo ob 15.30, ko govor o vojni in solidarnosti, oziroma o vojnih beguncih v prostoru Alpe-Jadrana. Razpravo bo vodila Augusta del Piero Barbina, podpredsednica deželnega sveta, kot predstavnica Združenja za mir. Tretje srečanje občanov Alpe-Jadrana bo jutri dopoldne, ob 10. ure dalje sklenilo javno zasedanje na temo Različnost kot bogstvo Evrope dežel in narodov. Posegli bodo predstavniki organizacij, združenj in gibanj pretežno iz tržaške stvarnosti, spregovorili bodo tudi prof. Pavle Merku, Filip Fischer, Giorgio Bezecchi in Dino Debeljuh.

Predsedstvo Permanentne konference občanov Alpe Jadrana (foto Krizmančič)

TRST / SKLEP DEŽELNEGA UPRAVNEGA SODIŠČA

Pristanišče spet brez glave

Suspendirali imenovanje Fusarolija za izrednega komisarja

TRST - Deželno upravno sodišče (TAR) je suspendiralo imenovanje Paola Fusarolija za izrednega komisarja Avtonomne ustanove za tržaško pristanišče. Priziv proti imenovanju je vložil tržaški sindikat CGIL, nato pa tudi tržaški industriji, vendar bo o tem prizivu sodišče razpravljalo šele februarja naslednje leto. Ugovor sindikata je temeljil na ugotovitvi, da je bil pred razpustom upravnega sveta Paolo Fusaroli njegov predsednik in da zato ne more kot komisar popraviti te-

ga, kar je zavozil kot predsednik.

Z odločitvijo Dezelnega upravnega sodišča pa se seveda zadeva se ni dokončno razpletla: prizadeti oziroma minister, ki ga je imenoval, ima namreč pravico do priziva, ki pa ga je treba v tem primeru nasloviti na Državni svet, kar pa terja precej dolge roke. Druga možnost predvideva, da bi minister Tesini imenoval drugega komisarja, ki bi tvoril nov komisarjski par s Santorom, visokim funkcionarjem, ki je bil zadolžen pretežno za »tehnična« vprašanja.

In končno bi lahko minister celo potrdil imenovanje Fusarolija za izrednega komisarja ali pa vrnil polnomočje razpuščenemu upravnemu svetu: seveda bi bili omenjeni možnosti v nasprotju s prvo odločitvijo sodnikov. Ob tem je treba upoštevati dejstvo, da odločitev TAR se ni dokončala, vendar so v prvi fazi sodniki osvojili tve sindikata CGIL, ki je zahteval razveljavitev imenovanja oziroma pred dokončno odločitvijo vsaj zacasno suspendiranje njegove veljavnosti.

TRST / SENATOR LUIGI GRANELLI (KD)

Reforme so potreba in ne modna muha

Strank ne gre odpraviti, ampak ozdraviti

TRST - Tezavnost spreminjanja ali brezplodno cakanje na Godota. Tako bi lahko poimenovali sinocne predavanja, ki ga je na vabilo katoliškega krožka Donati imel sinoci v Trstu podpredsednik senata in vidni vsedržavni predstavnik Krščanske demokracije Luigi Granelli. V nujnost spreminjanja se je namreč treba najprej globoko prepričati, potem pa v transformacijski proces vložiti razum in tudi srce, ideale, postenost in doslednost. V Italiji se nismo na tej stopnji, raste samo rusila sila protesta, novega pa na obzorju se ni. Če se ustavimo pri tem, bo proces prenove samo navidezen, modna muha, ne pa globoka notranja potreba: stare politike bodo v ta namen zamenjali novi oportunisti, ki bodo njihovo delo nadaljevali po istih prezivelih pravilih.

Senator Granelli torej svari pred poenostavljenim pojmovanjem spreminjanja, pred tistimi in jih malo - ki mislijo, da bo že sama reforma volilnega sistema »pomel« s starim in odprla vrata novemu. »Uresničiti moramo celovito reformo države, vključno s prilagoditvijo ustave v tistem delu, kjer govori o institucionalnem ustroju. Državo je treba približati družbi, ob odpravljanju nepotrebnih izdatkov pa preprečiti odpravo socialne države,« je opozoril Granelli. Toda motijo se ti, ki mislijo, da je resitev v odpravi strank in v oblikovanju transverzaln-

nih front: stranke ostajajo bistveno sredstvo za zbiranje političnega konsenza, iztrgati pa jim je treba institucije in spet vzpostaviti ravnotežje med izvršno, zakonodajno in sodno oblastjo. Sodstvo mora po svoji poti, a ne sme nadomestiti politike, ki mora v zameno postati potreba in ne od zgoraj vsiljeno sredstvo za tako ali drugačno promocijo.

Granelli je dober del svojega nastopa posvetil stranki in nujnosti, da se le-ta vrne k svojim izvirnim idealom, medtem ko je Segnijo referendumsko gibanje podprl kot dobrodošlo spodbudo za reforme, za katere uzakonitev pa je pristojen izključno parlament.

Podpredsednik senata Luigi Granelli (KD)

TRST / VECTORPHARMA

Tudi v Trstu farmacevtske biotehnoške raziskave

TRST - V Centru za znanstvene raziskave je farmacevtska družba Vectorpharma International ustanovila laboratorij za sestavo zdravil, ki spreminjajo biološki in imunološki odziv.

Laboratorij ima dve raziskovalni smeri in kvalificirano skupino mladih raziskovalcev, ki so si nabrali znanstvene izkušnje v najbolj prestonih ameriških laboratorijih. V prvi raziskovalni smeri skušajo urediti mikroskopske biološke razgradljive krogljice zdravilnih preparatov, ki bi jih lahko

dajali bolnikom tako z injekcijami kot z razprsilci za vdihavanje. Taka metoda je izrednega pomena, da se doseže dolgotrajni farmakološki učinek za zdravila, ki jih je bilo treba do sedaj pogosto jemati. Druga raziskovalna smer pa skuša sestaviti drobne lipidske krogljice, ki naj bi omogočile, da se lahko zaužije zdravila, ki jih je bilo treba do sedaj dajati z injekcijami, ker so se pri zaužitju deaktivirale. Ta metoda izkorisča naravne mehanske prebave in presnove.

MAFIJA / V DVEH AKCIJAH ARETIRANIH SKORAJ 50 MAFIJCEV

Udarec bossu Santapaoli: njegova sinova v zaporu

V Kalabriji onesposobili klan Giofrè, ki je tihotapil orožje in drogo

CATANIA, REGGIO CALABRIA - Italijanska policija je včeraj zjutraj zadela v srce sicilske mafije. V obsejni akciji, je aretirala 23-letnega Vincenza in 20-letnega Francesca Santapaola, sinova Benedetta Santapaole, številke dve italijanske mafijske organizacije. Policisti so poleg njih aretirali še drugih osem ljudi, vse zaradi združevanja v zločinske namene mafijskega tipa. Opravili so tudi nad petdeset hišnih preiskav, in to ne samo na Siciliji, pač pa tudi v Emiliji Romagni in Lombardiji. V drugi preiskavi, ki so jo izvedli karabinjerji iz Reggio Calabrie, so nadelili lisice trintridesetim osumljencem iz Kalabrije in Ligurije. Tudi ti so obtoženi združevanja v zločinske namene mafijskega tipa, ki naj bi bilo povezano s tihotapstvom orožja, razpečevanjem mamil in izsiljevanja.

Protimafijsko akcijo v Catanii je koordiniral tamkajšnji javni tožilec Gabriele Alicata. Na tiskovni konferenci po uspešnem jutranjem poslu je razkril »ozadje« blizna. Tudi ta akcija je slonela na pričevanjih in obtožbah skesanec, med katerimi je bil tudi znani Leonardo Messina. Preiskovalci so pre-

Aretacija 20-letnega Francesca Santapaole, mlajšega sina bossa Benedetta (AP)

verili različna pričevanja, na ta način razpredli široko mrežo dokazov, s katero so včeraj zjutraj ujeli nekaj res velikih rib sicilske mafije.

Aretacija sinov Benedetta Santapaole, mafijskega prvaka, ki je po izjavah skesanega Mes-sine predstavnik cose nostre za vzhodno Sicilijo in član mafijske kupole, je predvsem odmevna, ker je organom pregona uspelo priti takorekoč do praga velikega mafijca. Za policijo pa je mnogo bolj pomembno, da jim je

uspelo onesposobiti 44-letnega Marcella D'Agato. Ta je bil aretiran že v začetku osemdesetih let: obtožen je bil, da je skupno z Benedettom Santapaolo oropal osrednji poštni urad v Catanii, kar je mafiji naneslo dobro milijardo lir. D'Agata je bil na procesu oproščen, medtem ko je bil Santapaola obtožen. Preiskovalci so kljub temu sumili, da sta D'Agata in Santapaola tesno povezana. Aretacija D'Agate predstavlja zato hud udarec za mafijca številka dve: dva meseca po aretaciji nje-

govoga brata, 63-letnega Salvatoreja, so koncali v zaporu še njegova desna roka in oba sinova!

Nekaj mafijcev so aretirali na Severu: v Lombardiji in v Emiliji Romagni, kar le potrjuje dejstvo, da je mafijška hobotnica razširila svoje lovke z maticnega otoka tudi drugam po Italiji.

Dodaten dokaz za to je prav akcija, ki so jo izvedli karabinjerji iz Reggio Calabrie. V jutranjih urah so v Kalabriji aretirali 23 domnevnih mafijcev, preostalih desetim so nadelili lisice v Liguriji, medtem

ko so dvema predstavili zaporni nalog kar v zaporu, kjer čakata na proces zaradi drugih prekrškov.

Celotna akcija izhaja iz preiskave, ki so jo uvedli karabinjerji po umoru Giuseppa Giofrèja v kraju Seminara 29. aprila letos. Izsledki preiskave so vodili na presenetljivo pot: vpletenost javnih upraviteljev v mafijsko organizacijo, ki se je ukvarjala s tihotapstvom orožja in mamila. Mafijsko organizacijo je vodila družina Giofrè, med upravitelji, ki so »dobrohotno« podpirali dejavnosti mafije pa naj bi bil tudi bivši demokristjanski zupan Carmelo Buggè. Pred nekaj meseci je bil občinski svet v Seminari razpuščen, tudi ta ukrep pa ni zmanjšal mafijskega vpliva na vse, kar je bilo v zvezi z javnim denarjem v občini. Mafijska organizacija je imela tesne stike z mafijskimi poverjeniki v Liguriji, ki so iz Francije pošiljali na Sicilijo orožje (pistole in brzo-strelke) in kalabrije pa so prejemali heroin in kokain.

Med včerajšnjimi aretiranci je šest članov družine Giofrè, za rešetkami pa se je znašel tudi bivši zupan Buggè in se nekateri javni upravitelji iz Seminara.

TIRANA / SCALFAROV OBISK

Albanci zelo toplo sprejeli gosta iz Italije

Albanija se boji za Kosovo

Scalfaro z albanskim predsednikom Berisho (AP)

TIRANA - Topel sprejem, ki ga je italijanski predsednik Scalfaro doživel na obisku v Alabaniji, kjer je z zunanjim ministrom Colombom podpisal sporazuma o zemeljski platformi za iskanje nafte in o letalskem prometu, ni uspel zasenčiti bojzani Albancev pred balkansko nevarnostjo. Scalfaro je

ostro obsodil Srbijo, ki da uporablja metode na meji med hitlerjanstvom in stalinizmom. Omika ne more sprejeti - je izjavil - da bi etnične probleme reševali tanki. Nevarnost, da bi se konflikt v BiH razširil na Kosovo je bila tudi predmet političnih razgovorov z albanskimi voditelji

NOVICE

Maurizio Mizza (KD) novi župan Bardo

BARDO - Maurizio Mizza (KD), 35-letni izvedenec pri Gorskij skupnosti za Terske doline, je novi župan Občine Bardo. Izvolili so ga na zadnji seji občinskega sveta, potem ko je moral dosedanj župan Franco Negro (KD) odstopiti zaradi nepravilnosti pri opravljanju javne funkcije.

Negro je namreč med volilno kampanjo za parlamentarne volitve podprl demokristjanskega senatorja Diega Carpeneda. To je storil javno, tako da je občanom poslal pisni poziv na uradnem papirju same občinske uprave, kar je v nasprotju z zakonom.

V okviru večine - KD in PSI - ki upravlja Občino Bardo, so od treh možnih kandidatov (poleg novopečenega zupana sta bila se Adriano De Bellis in Tiziano Cher) izbrali Mizzo, ki je bil doslej odbornik za kulturno in in sport. (R.P.)

V Podbonescu javna skupščina o združevanju občin

PODBONESEC - Zupani občin Spetra, Sovodenj in Podbonesca so sklicali javno srečanje, na katerem bo tekla beseda o rezultatih referenduma, ki je zadeval združevanje treh občin in prihodnost Gorske skupnosti za Nadiske doline.

Srečanje bo v ponedeljek, 21. decembra, ob 20.30 v novih prostorih zupanstva v Podbonescu. Na srečanju bodo iznesli rezultate referenduma in se dogovorili o korakih, ki jih bo treba storiti, da se tudi s formalnega vidika začne postopek za združitev treh občin. Kot je pred nedavnim na srečanju z novinarji povedal deželni odbornik za javne uprave Dario Barnaba, je združevanje takšnih občin skoraj nujno sprico vse večjih težav, ki jih te uprave srečujejo pri vsakodnevnem upravljanju. (R.P.)

V Saint Vincentu bodo danes podelili nagrade »Nosside« za poezijo

SAINT VINCENT - Scenarist Tonino Guerra za video poezijo, skupina Tazenda za poezijo v glasbi in Rusinja Bela Asmadulina za zapisan poezijo bodo drevi v valdostanskem turističnem središču Saint Vincentu prejeli nagrade »Nosside International Poetry Awards 92«. Podeljevanje bo pospremila prireditve, na kateri bo skupina Tazenda prvič predstavila svoj najnovejši glasbeni video. Na večeru, ki ga bo vodila igralka Laura Trottschell, bodo podelili tudi posebne nagrade umetnikom, ki so se odlikovali pri razširjanju kulture jezikovnih manjšin. Izostala ne bo niti humanitarna nota, saj bodo med udeleženci prireditve zbirali denar za združenje Filo d'oro, ki skrbi za vzgojo slepih in gluhomeh otrok.

MAFIJA / RAZSODBA

Sicilija: 3 leta ječe za deželnega svetovalca KD

Obtožen je bil »kupovanja« glasov

CALTAGIRONE (CATANIA) - Demokristjanski sicilski deželni svetovalec Filippo Butera je bil včeraj obsojen na tri leta zavora, na petletno prepoved opravljanja javnih služb in na izgubo volilne pravice. Kazensko sodišče v Caltagironeju ga je spoznalo za krivega »kupovanja« volilnih glasov preko posredovanja mafijskega klana. Butera, ki je bil svojčas predsednik Pokrajine Caltanissetta, je bil vpleten v preiskavo, ki je stekla nekaj mesecev po njegovi izvolitvi za deželnega svetovalca, tudi pri tej preiskavi pa so imeli ključnbesedo skesanec.

Na podlagi pričevanj treh mafijskih skesanecv so karabinjerji in financ-

ni strazniki 27. maja letos aretirali 78 domnevnih mafijcev. Butera naj bi po izjavah skesanecv izkoristil svoj položaj visokega javnega upravitelja, da bi si zagotovil od mafijske organizacije, ki je držala v klesčah upravno in družbeno življenje v Caltagironeju, določeno število volilnih glasov na lanskih deželnih volitvah. V »zamen« naj bi - ko bi bil na položaju deželnega svetovalca - privilegiral mafijski klan pri odajanju javnih del v zakup.

Po aretaciji je Butera zahteval, naj mu sodijo po hitrem postopku. Sodisce je temu ugodilo. Ostali aretirani mafijci bodo stopili pred sodnike 26. maja 1993.

BENEŠKA SLOVENIJA / ZDRAVSTVENI SISTEM V KRIZI

Napovedi o zaprtju čedajske bolnice zaskrblyajo prebivalce Nadiških dolin

Ljudje so začeli zbirati podpise proti naklepu deželne vlade

RUDI PAVSIC

CEDAD - Prebivalci Nadiških dolin so pod božičnim drevescem dobili nepričakovano darilo: zaprtje čedajske bolnišnice. Za takšno odločitev se je namreč opredelila deželna vlada v okviru deželnega zdravstvenega načrta, ki predvideva zaprtje nekaterih bolnišnic oziroma krcenje števila postelj v nekaterih večjih zdravstvenih središčih. Po tem načrtu, ki ga morajo sele odobriti v deželnem svetu, naj bi čedajska bolnišnica postala neke vrste zdravstvena rezidenca za ostarele (Residenza sanitaria assistenziale), kar pomeni preselbo popolnega zaprtja.

Z novim letom se bodo za Benecane problemi z zdravstvom znatno

povečali. Vsi tisti, ki jih bo doletela kaksna nesreča ali bodo potrebovali takojšen zdravniški poseg, bodo morali v Videm, kjer se ze danes soočajo z vrsto problemov in ne uspejo zadovoljiti celotnega zdravstvenega povpraševanja. Zaprtje čedajske bolnišnice bi v največji meri prizadelo prebivalce goratih predelov Nadiških in drugih dolin, ki ze danes potrebujejo uro in več casa, da pridejo v bolnišnico. Položaj se za te ljudi poslabša v zimskih mesecih, ko včasih postanejo zasnežene in zaledenale poti neprimerno ovira. V takšnih okoliščinah bi za spre-

jem v videmsko bolnišnico potrebovali skoraj dve uri vožnje. Kaj se bo zgodilo s hujšimi bolniki, ki potrebujejo takojšnji zdravniški poseg; kdo bo pomagal nosečnicam pred porodom; s kakšno učinkovitostjo bodo pomagali pone-srecencem? To so vprašanja, ki se jih v teh predprazničnih dneh postavlja Benecani. Da bi preprečili najhujše, so se uslužbenci čedajske bolnišnice organizirali, sprožili alarm po dolinah in začeli z zbiranjem podpisov proti zaprtju bolnišnice. Povedati je treba, da so ljudje množično odgovorili na to pobudo in zbranih

podpisov je ze skoraj 5 tisoč.

Cudi, da je bilo v zvezi s tem vprašanjem doslej malo reakcij s strani političnih krogov. Takšno je tudi mnenje primarija čedajskega ginekološkega oddelka dr. Alessandra D'Andrea, ki se je dobobra »izkasljal« in postavil na zatožno klopo prav politični razred.

»Čedajski politiki se obnašajo povsem neodgovorno in brezbrizno, kot da se jih zaprtje bolnišnice ne tice. Zavedati pa se je treba, da le odločen nastop političnega razreda lahko prepreči najhujše. Dosti bo odvisno od samega čedajske-

ga zupana Giuseppa Pascolinija. On nosi veliko odgovornost glede bodočnosti bolnišnice.«

Primarij D'Andrea je kritičen tudi do pobarjanja podpisov in ugotavlja, da bo takšna pobuda zelo malo vplivala na odločitve deželne odbornika Brancatija, kateremu je malo mar za usodo ljudi iz Nadiških dolin.

Zaprtje čedajske bolnišnice, tako je slišati naokoli, bo v dobrisni meri vplivalo tudi na same deželne volitve. Cedad in njegova okolica se cutita zanemarjena in to se posebej po govoricah, da je sam srednjeevropski festival Mittelteft pod vprašajem. Sicer to je druga zgodba, o njej kdaj drugič.

TRST / SREČANJE DELEGACIJ SKGZ IN KROŽKA ISTRIA

Za skupno premoščanje nestrpnosti in rasizma

Enakost pogledov obeh organizacij o nujnosti, da se manjšini obravnavata kot dejavnik zblževanja

TRST - SKGZ in krožek Istria imata povsem skladne ocene o dogajanju v naših krajih, enako blizu pa so si tudi pogledi obeh organizacij na perspektivo, ki jo mora demokratični Trst vztrajno iskati s premoščanjem nestrpnosti, rasizma in zakoreninjenega strumetalnega obravnavanja vprašanja manjšin. Ta pot očitno ne vodi nikamor, kot dokazuje vsa povojna zgodovina v naših krajih.

Predstavniki SKGZ in krožka Istria so se s predsednikom Palčicem in Vocicem na celu srečali na sedežu SKGZ. Slo je za izjemno plodno in koristno

izmenjavo pogledov, podrtana pa je bila skupna ugotovitev, da se odpirajo ponovne priloznosti, ko naj bosta manjšini ob meji, slovenska v Italiji in italijanska v Istri, dejavnik povezo-vanja v duhu miru in sožitja, ne pa večen kamen spotike. Zlasti v Trstu ostaja se vedno močno jedro nacionalizma in sovoinizma, ki je od vsega začetka grobo strumetaliziralo vprašanje istrskih begunccev, ob katerem je vzporedno uspevalo tudi sovrastvo do Sloven-cv, medtem ko se Italija za lastno manjšino v Istri dolgo ni zanimala.

Na srečanju je bil dan ve-

lik poudarek potrebi, da vse organizacije civilne družbe organizirano in združeno nastopijo za drugačno kvaliteto odnosov med Sloven-cji in Italijani, da ne bi ob bližnjih pogostitvah med Italijo in Slovenijo zopet prevladali pritiski nacionalistične desnice. Nove kvalitete v odnosih ne more biti, ce ne bosta manjšini celovito zaščiteni ne glede na teritorialno pripadnost.

SKGZ in krožek Istria načrtujeta program sodelovanja, predvsem v smeri učinkovitejšega obveščanja javnosti, da je kooperacija med sosednjima državama življenjska nujnost. (D.U.)

Pogovor med delegacijama SKGZ in krožka Istria na sedežu SKGZ v Trstu (Foto Ferrari)

FRIULIA / ZARADI POLEMIKE

Giuseppe Tonutti odstopil z vodstva družbe Friulia

VIDEM - Posl. Giuseppe Tonutti je včeraj odstopil z mesta predsednika deželne finančne družbe Friulia in se tako odpovedal podalšanju svojega mandata do naslednje skupščine delničarjev, ki bi morala 13. januarja izvoliti nov upravni svet. Tonuttijev mandat zapade prav danes in ker deželni odbor se ni uradno imenoval njegovega naslednika, bo finančno družbo začasno vodil njen podpredsednik Paolo Francia.

Tonutti je svojo odločitev sporočil predsedniku deželne odbora

Turellu v pismu, v katerem med drugim pravi, da se zadnje polemike okrog prenove upravnih organov Friulie - in se posebej o novem predsedniku - objektivno blizajo ravni, ki bi lahko ogrozila in celo porušila tako njegov osební ugled, kot se zlasti ugled institucije, v prvi vrsti seveda same Friulie in Dezele. Od tod torej Tonuttijev sklep, da prepusti svoje mesto Paulu Francii in tako prispeva k pomiritvi polemik in k odstranitvi ovir za pravočasno pre-novo organov deželne finančne družbe.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel: 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT.
financi in legalni 120.000 LIT. ob praznikih povisek 20%; mali oglasi 850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Narocnina za Italijo - mesečna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

**Gallusova listina
pevovodji
Svetu Grgiču**

Te dni so pevci moškega in ženskega zbora in odborniki SKD Tabor proslavljali ugledno priznanje, ki ga je bil deležen dolgoletni pevovodja Sveto Grgič. Na priložnostnem srečanju v ožjem krogu se drugih sodelavcev in predstavnikov ZSKD je bil namreč Grgič deležen Gallusove listine, priznanja ZKOS in Slovenske pevske zveze za "pomemben prispevek k razvoju slovenskega glasbenega slujiteljstva", kot opozarja tudi utemeljitev k podelitvi. Gallusovo listino je Grgiču izročil Marko Studer, svetovalec za zborovsko petje pri ZKOS, do podelitve pa je prišlo na predlog ZSKD. Gallusova listina je predvsem priznanje za dolgoletno in uspešno delo na zborovskem ljubiteljskem področju, obenem pa tudi za poztvovnost posameznika v splošnem kulturnem dogajanju slovenskega prostora. (dam)

**Ricmanje: zaključni
koncert godbe
na pihala**

Ricmanjska Godba na pihala bo tudi letos sklenila sončno leto delovanja s celovečernim koncertom, ki ga prirejajo v občinski telovadnici pri Domju (ob OS Mara Samsa) jutri, 20. t.m., z začetkom ob 18. uri. Na zaključnem koncertu, ki predstavlja tudi predpraznično priložnost za izmenjavo voščil, bosta nastopila Godba na pihala, ki jo vodi Darij Pobega, in pa Mladinski orkester glasbene sole, ki ga sestavljajo številni gojenci ricmanjske godbene sole. (dam)

**Neznanec ugrabil
in posilil 20-letno dekle**

Preiskovalci upajo, da bodo kmalu izsledili moškega, ki je 9. decembra s silo ugrabil 20-letno dekle in jo posilil. Kaze, da ji je neznanec sledil ze iz Trsta, kjer je zaposlena kot uradnica. Ko je v Nabrezini, kamor je sla na zdravniški pregled, stopila iz avta, se ji je približal moški z zakritim obrazom in ji s silom v roki zagrozil, naj bo tiho in naj mu sledi, sicer jo ubije. Zatem ji je z lepilnim trakom zakril usta in oči, jo odvedel v svoj avtomobil ter se z njo odpeljal nekaj kilometrov daleč. Ko je opravil svoje gnusno dejanje, jo je pripeljal spet v Nabrezino. Pretreseno dekle se je najprej obrnilo do zdravnika, ki je poklical Rdeči kriz, s katerim so jo odpeljali v glavno bolnico, kjer je ostala nekaj dni. Preiskavo vodi policija iz Devina-Nabrezine, koordinira pa jo nametsnik državnega pravdnika Filippo Gulotta.

INDUSTRIJA / S SKUPŠČINE V PROSTORIH MONTESHELLA

Delavci Aquile na trnih kriza pa je vsesplošna

Danes bodo zborovali v škedenjski železarni, pojutrišnjem pa bo na tržaškem županstvu srečanje s parlamentarci

DRAGO GASPERLIN

politika, torej... Ne, se je oglasil se eden, kajti tudi na Trzaskem, ne samo v notranjsini države, imamo opraviti s podjetniki, ki samo izsiljujejo denar iz državne blagajne, ga lepo porabijo v svoje namene in nazadnje rečejo delavcem adijo pa zdravi ostanite!

Nihče med njimi ni napadel sindikatov. Ti pomenijo tudi sicer edino izhodno pot. Njim se imajo zahvaliti, da sta ministrstvu za industrijo in delo pristali na izredno dopolnilno blagajno oziroma na idejo o izrednem odloku, ki poobla-

sca družbo Monteshell za tako imenovano nadomestno dejavnost, s čimer ne bodo delavci v finančnem pogledu praktično nicesar izgubili.

Ob prehodu iz sklopa Aquile v sklop Monteshellove družbe Savitri bodo dobili odpravnino in ohranili vsak svojo kvalifikacijsko stopnjo, pod vprašajem je le kakšnih dvajset dni praznine oziroma stanja cakanja, ko jim ne priteče niti lira.

Petrini, Rubieri in Devescovi so naslovili delavcem poziv k enotno-

sti, k vzajemni solidarnosti, k zaupanju sindikalnim krogom. Pa ne kar tako, zaradi lepsega. Medtem ko se CGIL, CISL in UIL ob zasloni deželnega odbornika za industrijo Sara pa tudi trzaskega zupana Staffierija (o miljskih upraviteljih ni bilo govora) trudijo za razrešitev problema bivše Aquile, prihajajo vesti o vzporednem poteku skritih dogovarjanj glede Sea Stocka. Biti moramo budni, so naglasili sindikalisti, kajti tu so tudi umazane igre.

Zdaj cakajo torej na izpolnitev ministrskih obljub, a najtežje se pride: dovoljenja za namestitvev podzemnih hranilnikov utekočinjenega plina, ki ga mora izdati ministrstvo za okolje, ne bo tako zlahka, saj gre za vprašanje varnosti.

Na trnih pa niso le delavci Monteshella. Danes bo skupščina se v škedenjski železarni: če vlada ne odobri 34-milijardnega posojila za šestmesečno nadaljevanje proizvodnje, bo tudi tod delavstvo (več kot tisoč ljudi) na cesti, ceprav je škedenjska železarna na zares visoki tehnološki ravni.

Nadaljnjih 2.500 oseb tvega službo v Tovarni velikih motorjev pri Boljuncu in se bi lahko nadaljevali.

Skupina delavcev Aquile

(foto Ferrari)

DOLINSKA OBČINA / SKUPŠČINA OBČANOV

Groba zavrnitev načrta don Vatte

Večina se je z izrazi nestrpnosti izrekla proti terapevtskemu centru na Dolgi kroni

DAMIANA OTA

Z razgibanega srečanja pri Domju

(foto Križmančič)

Dolinska občinska uprava je predsinocnjem sklicala javno skupščino, da bi občanom trezno in objektivno spregovorila o načrtu, ki ga je don Mario Vatta prvič predstavil se februarja '92 in predvideva gradnjo terapevtskega središča na pobocju Brda oz. Dolge krone. Dejansko pa v četrtek zvečer, v telovadnici pri Domju, nismo prisostvovali demokratični in civilni razpravi, v kateri naj bi prisla na dan različna mnenja in stališča do obravnavanega problema. Glas ljudi je bil sicer zelo jaseen - odločen nezal pa je prevekrat prisel do izraza s kriča-

njem, prekinjanjem posegov (celo zupanov uvod je bil tarca "neolikanege" vpitja), zvižganjem in vcsahij tuljenjem. Upraviceno se novinar trzaskega dnevnika v včerajšnjem clanku sprašuje, čemu vse to?

Cemu sklicevati javno sejo in se izpostavljati razburjeni množici, ki je prisla večinoma iz Zavelj in Frankovca (prebivalcev drugih vasi dolinske občine je bilo namreč zelo malo)? Ze na zadnjem zasedanju občinskega sveta je zupan Pecenic podcrtal, naj bo predsinocnje srečanje priložnost za celovito informacijo o gradivu, ki ga je dolinska občina

zbrala o tem načrtu vse od februarja do danes. Predsinocnjim pa ni bilo vec jasno, ali bo terapevtsko središce Skupnosti San Martino al Campo pokrajinskega ali deželnege obsega; koliko bo delovnih mest ob koncu prvega dela gradnje; ce so res možnosti, da se v te knetijske prostore (regulacijski načrt namreč omogoča le tovrstno gradnjo) scasoma vseli sto in vec ozdravljenih, a se vedno emarginiranih bivših narkomanov.

V drugacnem okolju se je tako ponovilo zborovanje, ki ga je pred nedavnim sklicala miljska občinska uprava: tudi pri Domju smo bili priča pojavom nestrpnosti, nespoustovanju različnih mnenj, celo nekulturnemu vpadanju v posege tistih, ki so demokratično prosili za besedo. Se najbolj pa je nekatere "zaneslo" iz tira dejstvo, da se srečanja ni udeležil don Vatta. Jasno torej, da mu niso prizanesli z neponovljivimi komentari!

V tem vzdusju so le z veliko težavo lahko prisla do izraza utemeljevanja tistih, ki so skušali problem obravnavati kot se pac spodobii.

V kopici razburjenega negotovanja in izrazito emotivnih posegov je bilo tako slišati tudi mnenje tistih, ki se sicer strinjajo z družbenoskrbstvenim pomenom pobude, a se sprašujejo o smotnosti novih gradenj, ko pa bi za isti plemeniti namen lahko uporabili že obstoječe, a neizkoriščene stavbe. Poleg tega pa bi pomembnost in aktualnost vprašanja zahtevala bistveno večjo zavzetost pristojnih oblasti. Predvsem bi zahtevala to zavzetost na ravneh, ki presegajo občinsko upravno enoto.

PROSEK-KONTOVEL / JUTRI PREMIERA V KULTURNEM DOMU

Amaterski oder Jaka Štoka ponuja Cijakovo humoresko

»Naši graju na radio« je kontovelski avtor napisal leta 1948

Amaterski oder Jaka Štoka s Proseka-Kontovela pripravlja za nedeljo premiero humoreske »Naši graju na radio« kontovelskega rojaka Alojza Cijaka. Predstava bo v Kulturnem domu Prosek-Kontovel, režiral pa jo bo Drago Gorup.

Letos so izbrali delo domačega avtorja, pred nekaj leti umrlega dramatika Alojza Cijaka. Njegova dela so v preteklosti že večkrat postavili na oder, predstavili pa so tudi nekaj njegovih skečov in krajših tekstov.

»Naši graju na radio« je humoreska v dveh dejanjih, ki jo je avtor napisal malo po koncu druge svetovne vojne. Dogaja se na Kontovelu leta 1948, ko so bile »rueznerce« Marija, Tuena, Pepa in

drugi protagonisti odrskega dela povabljeni na snemanje na takratni slovenski radio. Za vso vas je bil to dogodek, ki so ga vascani težko pričakovali, le stari »nono« kot pravi neverni Tomaž ni verjel, da bo po radijskih valovih slišal glas domacinov. No, dogodilo pa se je...

Amaterski oder je začel z vajami novega teksta v začetku oktobra. Stirinajst protagonistov je vadilo predstavo dvakrat tedensko, v zadnjih tednih pa so vaje se pospešili.

Ob govorenem tekstu bo na odru slišati tudi petje: pesem »Nase graju demu« je na tekst režiserja Gorupa uglasbil domacin Aljoša Starc.

Premiera humoreske Naši graju na radio bo v nedeljo ob 17. uri.

Člani amaterskega odra med generalko (foto Ferrari)

PROCES / ZA UMOR BRUNA BENCICHA

Robertu Attiniju naložili 16 let ječe

Javni tožilec je zahteval 24 let zaporne kazni, zato je pričakovati, da bo vložil priziv

Trzasko porotno sodišce, ki mu je predsedoval Mario Trampus, je 35-letnemu Robertu Attiniju (na sliki ob karabinjerju), ki je decembra lani z nožem umoril Bruna Bencicha, naložilo 16 let ječe. S tem je le delno sprejelo zahteve javnega tožilca Piervaleria Reinottija, ki je za Attinija zahteval 24 let zapora, zato je možno, da bo vložil priziv. Prvotno je namreč marsikdo mislil, da se bo Reinotti zavzemal celo za dosmrtno jeco.

Obramba (odv. Riccardo Cattarini) je s svoje

strani vztrajala, da upoštevajo olajševalne okoliščine in skrajšani postopek, zanikala je obstoj obtežilnih okoliščin in terjala najmanjšo možno kazen, nekaj čez devet let ječe.

Na procesu je posegel tudi odv. Giovanni Borgna, zastopnik civilne stranke, 3-letnega Bencichevega sina: Attini naj bi plačal kar 435 milijonov lir odškodnine. O tem naj bi beseda tekla na civilnem sodišču, a od Attinija bo verjetno težko kaj dobiti, saj kaže, da nima nobenega premoženja.

Trst

19. in 20. decembra
neprekinjeno od 9. do 19. ure

**Prodajna
razstava
umetnostne
obrti in
daril**

DEZELNO ODBORNISTVO
ZA OBRT

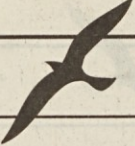
esa

USTANOVA ZA RAZVOJ
OBRTITRZASKA TRGOVINSKA
ZBORNIKACRTRIESTE
BANCA SPA

Zahvala podjetju

za organizacijo
zakusk

ILGiULIA
TRGOVSKI CENTER

ETNOLOGIJA / POBUDA SEMIOLOŠKEGA KROŽKA

Ko v drugačnem vidimo pošast

Predavanja o likih v prostoru Alpe-Jadran

BOJANA VATOVEC

Trzaski semioloski krožek je v četrtek prejšnjega tedna in ta poneдельник priredil dva pogovora na skupno temo pošasti, sosedov in tujcev.

Strokovnjaki s področja etnografije, antropologije, jezikoslovja in filozofije so s pomočjo različnih mitičnih likov z obrobja skušali osvetliti dinamične procese, ki drugačne spreminjajo v pošasti.

Prav tem likom v ustnem izročilu dežel Alpe-Jadran je bilo posvečeno četrtkovno predavanje, ki ga je vodil jezikoslovec Giulio Lughì z Univerze v Trstu in na katerega je bil kot strokovnjak povabljen tudi slovenski etnograf Milko Maticetov, član SAZU.

Entolog Gian Paolo Gri z oddelka za gospodarstvo, družboslovje in ozemlje na videmski Univerzi je na podlagi treh priceljav iz različnih obdobj, ki pa so kljub razmiku stisnili skoraj popolnoma enaka, predstavil lik carovnice, v kateri se obrobja in razliknost kazeta tudi z družbenega in etičnega vidika.

Etnografinja Ulrike Kindl z Univerze v Benetkah je svoj poseg posvetila zlasti vprašanju, kaj je obrobje, s katerim v bistvu opredeljujemo središče. V ladinjskih legendah je obrobje zlasti gozd, divjina, ki opredeljuje vas, omiko.

Milko Maticetov je orisal like iz slovenskega ljudskega izročila, ki so prisotni zlasti na meji z Madžarsko, z nemško govorečimi deželami in

meje poznavanja.

Antropolog Francesco Remotti s Univerze v Turinu je predlagal, da bi znanosti in seveda tudi antropologije kot sredstva za preučevanje drugačnosti ne pojmovali kot videnje temveč alimentacijsko.

To pomeni, da stvari, ki jih hocemo poznati, sprejemamo vase kot hrano, ki jo pojemo. V takem pojmovanju pride zlasti do izraza potreba, kar daje odnosu z drugimi večjo globino in problematičnost.

Leonardo Piasere, antropolog z Univerze v Veroni, je opisal, kako so Romi v 15. stoletju nevidno osvojili Evropo, in predstavil lik Romov v italijanski književnosti.

Med kratko razpravo je Marta Ivasic vprašala, ali morda ne zavračamo stika z drugačnim, ker se bojimo, da bi v nas samih odkrili razne značilnosti, ki jih imamo mi sami.

Glede na konflikte med različnimi etničnimi skupinami je Elvio Beccarini na podlagi lastnih izkušenj ugotovil, da slonijo na volji po oblasti in sli po mascevanju.

Razlike so umetno poudarjene, ker kot vojska uniforma istovetijo sovražnika in prijatelja.

POJASNILO V sobotni številki (12. 12. 1992)

Primorskega dnevnika je bil v oglasu slovenskih bank pomotoma izpisan italijanski naziv namesto slovenskega HPO. Slovenski Hranilnici na Opčinah se za neljubo napako opravičujemo.

...pravljico...ljubezensko...smešno...pustolovsko...
zgodovinsko...kuharsko...psihološko

DECEMBRA DARUJ KNJIGO!

Trst, Ul. Sv. Franciska, 20. Urnik: 8.30-13.00, 15.30-19.00

V Tržaški knjigarni IZREDNI POPUSTI

POPOLNA LIKVIDACIJA

zaradi zamenjave poslovanja

s POPUSTI od **20% do 80%**
pri

HOLLYWOOD

moška in ženska oblačila
TRST - Ul. S. Lazzaro 10/cODPRTO OB NEDELJAH
IN PONEDELJKIH

NEKAJ PRIMEROV:

- ženska PARKA po 139.000 lir
- ženski SUKNJIČI - čista volna 94.500 lir
- FUSO' po 15.800 lir
- ŽENSKO SRAJCE viskoza in svila po 39.000 lir
- MONTGOMERY za moške in ženske po 159.000 lir
- moške OBLEKE - čista volna 195.000 lir
- moška PARKA po 99.000 lir
- modni moški SUKNJIČI - čista volna po 118.000 lir
- moške HLACE po 39.000 lir
- moške SRAJCE po 29.000 lir

in še mnogo artiklov po izredno ZNIŽANIH CENAH
HOLLYWOOD - Ul. S. Lazzaro 10/c - TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

GOSTUJE CANKARJEV DOM LJUBLJANA

BERNARD SLADE

OB LETU OSOREJ

Igrata: POLONA VETRIH in IVO BAN

Danes, 19. t. m., ob 20.30 ABONMA RED B, E in F
jutri, 20. t. m., ob 16.00 ABONMA RED C in G

SLOVENSKI KULTURNI KLUB v sodelovanju z RADIJSKIM ODROM

vabita vse otroke na

DOBRODELNI BOŽIČNI VEČER

ki bo danes, 19. decembra 1992, ob 16.30 dalje
v PETERLINOV DVORANI, ul. Donizetti 3
(1. nadstropje)

Nastopila bosta:

lutkar CVETO SEVER s priljubljeno pravljico o
JANKU IN METKI

in

carodej GREGOR SULEJMANOVIC s svojim programom

Izkupice večera in vsi ostali darovi so namenjeni otrokom
beguncem v Sloveniji.

DEKLISKI PEVSKI ZBOR VESNA vabi na koncert

PESEM V SVET Dirigent Bogo Kralj

Umetne in ljudske pesmi iz mednarodnega repertoarja z
ali brez instrumentalne spremljave

Danes, 19. decembra, ob 20.30 v Domu A. Sirkar v Križu

MARCO POLO TURISTIČNA AGENCIJA

Vas vabi na izlet v BUDIMPESTO
z odhodom 3. januarja 93

štiri dni - cena SAMO 250.000 ITL

Za vse dodatne informacije telefonirajte na številko (040) 229109
Janko Gruden - zvečer po 17. uriIgorju in Maji se je
pridružil mali

David

Srečnim staršem
iskreno čestitamo, no-
vorojenčku pa želimo
vso srečo v življenjuAnsambel Lozeta
Furlana
z družinami

DEJANU in TATIANI

zeli obilo sreče v sku-
pnem življenjuKošarkarsko
društvo Prosek

KINO

ARISTON - 16.00-
18.05-20.10-22.15 »Uo-
mini e topi«, r. Gary Si-
nise, i. John Malkovich.EXCELSIOR - 15.30,
17.00, 18.45, 20.30,
22.15 »La bella e la be-
stia«, Produkcija Walt
Disney.EXCELSIOR AZZUR-
RA - 16.00, 18.00,
20.00, 22.00 »Un cuore
in inverno«, r. Claude
Sautet.NAZIONALE I -
15.30, 17.45, 20.00,
22.15 »Guardia del cor-
po« i. Kevin Costner,
Whitney Houston.NAZIONALE II -
16.00, 18.00, 20.10,
22.15 »Inserzione peri-
colosa«, i. Brigitte Fon-
da, Jennifer Jason Lei-
ght.NAZIONALE III -
16.00, 18.00, 20.05,
22.15 »Pomodori verdi
fritti alla fermata del
treno«, i. Katty Bates,
Jessica Tandy.NAZIONALE IV -
16.30, 18.20, 20.15,
22.15 »Delitti e segreti«.
GRATTACIELO -
17.45, 22.00 »Mamma,
ho riperso l'aereo«, i.
Macaulay Culkin.MIGNON - 16.30,
18.25, 20.20, 22.15 »Os-
sessione d'amore«.
EDEN - 15.30, 22.10
»Profonde visite anali a
domicilio«. Prepovedan
mladini pod 18. letom.CAPITOL - 17.00,
19.30, 22.00 »La città
della gioia«, i. Patrick
Swaizte.LUMIERE - 16.30,
19.00, 21.45 »Casa
Howard«, i. Anthony
Hopkins, Vanessa Red-
grave, r. James Ivory.ALCIONE - 18.15,
20.10, 22.15 »Io speria-
mo che me la cavo«, r.
Lina Wertmüller; i. Pao-
lo Villaggio, Marina
Confalone, Paolo Bona-
cellini.RADIO - 15.30, 21.30
»Segretaria di giorno,
mondana di notte«,
porm., prepovedan mla-
dini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,
19. decembra 1992
FAUSTASonce vzide ob 7.42
in zaton ob 16.23
Dolžina dneva 8.41- Lu-
na vzide ob 4.00 in za-
tone ob 13.33.Jutri, NEDELJA,
20. decembra 1992
EVGENVREME VČERAJ:
temperatura zraka 9 sto-
pinj, zračni tlak 1026,7
mb raste, brezvetrije,
vлага 50-odstotna, nebo
jasno, morje rahlo razgi-
bano, temperatura
morja 12,2 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: An-
drea Dana, Sally in
Shary Steffe, Lisa Bar-
tolotta, Eleonora Vas-
scotto, Giorgio Saule,
Giuliano Sarracino.UMRLI SO: 72-letni
Riccardo Osana, 87-let-
ni Giovanni Scheriani,
86-letni Pasquino Pera-
tello, 62-letni Carlo
Oblach, 71-letna Gemma
Fossali, 80-letna Ida
Sponza, 80-letni Pietro
Zubin, 82-letna Alma
Consalvi, 72-letni Bru-
no Bensi, 83-letna Con-
cetta Bradaschia, 75-let-
na Caterina Clemencic.OKLICI: arhitekt
Baker Tamimi in psiho-
loginja Barbara Orso,
zadolžen za parkirise
Maurizio Bruni in na-
tarkarica Cristiana Sori-
ni, zdravnik Roberto
Natali in gospodinja Ti-
ziana Trevisan, v
pricakovanju zaposlitve
Dobrica Jevtic in inter-
nistka Dorotea Breskic.

LEKARNE

Od ponedeljka, 14.,
do nedelje, 20. decem-
bra 1992
Normalen urnik
lekarn: od 8.30 do
13.00 in od 16.00 do
19.30

Otroci!

JANKO IN METKA

vas čakata

jutri, 20. decembra 1992, v Marijinem domu
pri Sv. Ivanu v Ul. Brandesia 27 ob 11. in 17. uri
Zivljenje jima bo dal znani slovenski lutkar
CVETO SEVERTo božično darilo Vam poklanja
RADIJSKI ODER

KD LIPA iz Bazovice

vabi danes, 19. t. m., ob 20.30

v kinodvorano v Bazovico na ogled dramskega dela

STANE MILIC

KDO JE KRIV?

v izvedbi Dramske skupine KD Kraski dom z Repentabra
Režija DRAGO GORUP

Vabljeni!

KD PRIMORSKO

priredi v sodelovanju s KD F. VENTURINI

OTROŠKO GLASBENO VESELJE

danes, 19. decembra, ob 17. uri

v Srenjski hiši v Mackoljah

Nastopajo OPZ F. Venturini - Domjo in člani SKD Tabor z Opčin s
Songi 3X4 (M. Košuta, M. Miklavčič)

Vabljeni!

Obvestilo naročnikom
in bralcem
Primorskega dnevnika

IZ REPNA, S COLA IN POKLONA

Sporočamo Vam, da nam je uspelo dobiti raznašalko
tudi za Vaše kraje, ki bo od jutri dalje že v zgodnjih
jutranjih urah redno dostavljala Dnevnik na Vaš dom.
Prepričani smo, da bo ta pobuda naletela na ogoden
odmev in bo spodbudila tudi tiste vaščane, ki do
sedaj še niso bili, da postanejo naročniki
Primorskega dnevnika.

Uprava

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00
Trg Libertà 6 (tel.
421125), Skedenj - Ul.
Soncini 179 (tel.
816296).BAZOVICA (tel.
226210) - samo po te-
lefonu za nujne prime-
re.Lekarne odprte od
19.30 do 20.30
Trg Libertà 6, Ske-
denj - Ul. Soncini 179,
Istrska ulica 18.BAZOVICA (tel.
226210) - samo po te-
lefonu za nujne prime-
re.NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od
20.30 do 8.30
Istrska ulica 18 (tel.
726265).Za dostavljanje zdra-
vil na dom tel. 350505 -
TELEVITAUrad za informacije
KZEUrad za informacije
KZE deluje od pone-
deljka do petka ob 8. do
13. ure. tel. 573012.
Zdravstvena dežurna
služba
Nocna služba ob 20.
do 8. ure, tel. 7761,
predpriznična ob 14.
do 20. ure in praznična
ob 8. do 20. ure.

PRIREDITVE

SKLAD MITJA CUK
prireja razstavo Wal-
terja Grudine do 21. de-
cembra v HPO na Opči-
nah. Ogled med 17. in
19. uro, v nedeljo ob 10.
do 12. ure.BRISCIKI - V galeriji
Pavla Hrovatina je na
ogled razstava umetnin
in obrti iz kraskega
kamna. Urnik: vsak
dan, razen ponedeljka,
od 11.30 do 19.00.BOŽIČNI KONCERT
SKLADA MITJA CUK
bo v torek, 22. decem-
bra, ob 20.30 v Peterli-
novi dvorani v Ul. Do-
nizetti 3 v Trstu. Kitar-
ist Marko Feri bo izvajal
dela znanih avtorjev.
GODBA NA PIHALA
IZ RICMANJ vabi na
ZAKLJUČNI KONCERT1992 pod vodstvom di-
rigenta Darija Pobege
jutri, 20. t. m., ob 18.
uri v telovadnici pri
Domju. Sodeluje mla-
diški orkester glasbene
sole godbe.GODBENO DRUST-
VO NABREZINA vabi
na TRADICIONALNI
KONCERT OB
ZAKLJUČKU LETA ju-
tri, 20. decembra, ob
16.30 v občinski telo-
vadnici v Nabrezini.
Gost večera bo MoPZ
Fran Venturini od
Domja.SKD BARKOVLJE,
Ul. Cerreto 12, prireja
SILVESTROVANJE, za
informacije tel. na st.
363452.GODBENO DRUST-
VO V. PARMA iz Trebč
vabi na BOŽIČNI
KONCERT, ki bo dan-
es, 19. decembra, ob
20. uri v cerkvi sv.
Andreja v Trebčah.
Vabljeni!BARAGOV DOM -
Ricmanje vabi danes,
19. t. m., ob 18.30 na
BOŽIČNICO ob sodelo-
vanju Ricmanjske gla-
sbene sole godbe in zup-
nije iz Ricmanj. Va-
bljeni!AMATERSKI ODER
JAKA STOKA Prosek-
Kontovel vabi na pre-
miero humoreske
NASI GRAJU NE RA-
DIO. Avtor Alojz Cjak.
režija Drago Gorup,
glasba Aljoša Starc. Ju-
tri, 20. decembra, ob
17. uri v Kulturnem
domu na Proseku. Va-
bljeni!OTROCI NE POZA-
BITE! Danes, 19. de-
cembra, ob 16.30 vas
vabita Radijski oder in
Slovenski kulturni klub
v Ulico Donizetti 3 na
lutkovno predstavo
JANKO IN METKA ter
na nastop CARODEJA
Gregorja Sulejmanovi-
ca. Vmes bo bogat
srečolov.Za člane Kluba pa bo
Gregor Sulejmanović
priredil ob 18.30 še svoj
zabavni show. Izku-
pice in darovi so na-
menjeni beguncem v
Sloveniji.SKD TABOR OPCINE - PROSVETNI DOM -
Jutri, 20. t. m., ob 17.
uri ZABAVNO-GLA-
SBENI POPOLDAN. So-
delujejo: MIX ORKE-
STER, TRZASKI NA-
RODNI ANSAMBEL,
sopranistki EDITH
KOČJAN in MARTA
FABRIS, tenorist MA-
RIO SIMIC, FULVIO JU-
RINCIC s frajtonarco,
VANKA IN TONCA, ca-
rodej BOGDAN FRASS,
povezovalac ANDRO
MERKU. Vabljeni!SLOVENSKI KLUB
vabi v torek, 22. decem-
bra, ob 20.30 v Gre-
goričevo dvorano na
srečanje O SOZITJU
NEKOLIKO DRUGACE.
Nas gost bo don. MA-
RIO VATTA, ustanovi-
telj Skupnosti San Mar-
tino al Campo. Večer bo
uvedla DAMIANA
OTA.GODBENO DRUST-
VO PROSEK priredi
TRADICIONALNI KON-
CERT 26. t. m. ob 17.
uri v Kulturnem domu
na Proseku. Vabljeni

OBVESTILA

BOŽIČNI KONCERT
v cerkvi v Slivnem
v ponedeljek, 21. decem-
bra, ob 20.30. Nastopal
bo kvartet »Caprice«. Va-
bila so na razpolago pri
družini Kralj v Slivnem
ali pred koncertom.SD ZARJA BAZOVI-
CA vabi na SILVE-
STROVANJE v Motelu
Kozina. Igral bo ansam-
bel Happy Day. Vpisov-
anje in informacije v
krožku društva vsak
večer, razen ob sredah,
od 18.30 do 20.00. Na
razpolago je še nekaj
prostih mest - pohitite!KD VALENTIN VOD-
NIK - Dolina - prireja
jutri, 20. t. m., ob 19.
ure dalje POZDRAV
STAREMU LETU,
družabno srečanje ob
domači hrani in kulturno-
razvedrilnih utrinkih.
Prijava sprema-
jo v gostilni Pri stu-
dencu v Dolini.ROJANSKO POD-
PORN DRUSTVO ob-
vesca člane, da je sedež
v Ul. Apiari dokončno
zaprt in zato sprejema
plačilo članarine za leto
1993 v prostorih AN-
PI-ja v Ul. Crispi 3, 2.
nadst. ob ponedeljkih,
sredah in petkih ob 10.
do 12. ure in od 17. do
19. ure.NARODNA IN STU-
DIJSKA KNJIZNICA
priredi v torek, 22. t.
m., obisk Pionirske
knjižnice in knjižnice
OS Poljane v Ljubljani.
Odhod z osebnimi avto-
mobili s Trga Oberdan
ob 13. uri. Informacije
v NSK ob ponedeljku do
petka ob 9. do 19. ure
(tel. 635629).KD IVAN GRBEC,
Ul. di Servola 124, vabi
vse svoje člane in prija-
telje na PREDSLIV-
STROVANJE, ki bo v
nedeljo, 27. decembra,
ob 17. uri v društveni
dvorani. Za zabavo bo
poskrbel godalni Trio
Venturini od Domja.DRUSTVO SLOVEN-
SKIH IZOBRAŽENCEV
v Trstu vabi v pone-
deljek, 21. t. m., ob 20.30
v Peterlinovo dvorano
na predbožično srečanje
s trzaskim skofom Lo-
vrencom Bellomijem.FINZGARJEV DOM -
OPCINE...Nocoj ob 20.
uri bodo Zbori Vesela
Pomlad praznovali svoje
14-letno delovanje s ce-
lovečnim koncertom.

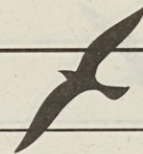
ŠOLSKE VESTI

UCENCI OS M. GRE-
GORIC - STEPANČIČ
prireditjo BOŽIČNICO
v torek, 22. decembra, ob
13.30. Vljudno vabljeni!COS MARA SAMS
in OTROSKI VRTEC
DOMJO vabita na
BOŽIČNICO v torek, 22.
decembra, ob 14. uri v
osnovno solo pri
Domju. Vabljeni!COS IVAN TRINKO -
ZAMEJSKI in
OTROSKI VRTEC RIC-
MANJE vabita na
BOŽIČNICO v pone-
deljek, 21. decembra, ob
14.30 v telovadnico
osnovne sole v Ric-
manjih. Vabljeni!DIJAKI PEDAGOG-
ŠKE LICEJA A. M. SLO-
MSEK vabijo
stare, solnike in vse
priatelje mladine na
tradicionalno BOŽIČNI-
CO, ki bo 22. t. m. ob
10.30.

MALI OGLASI

OSMICA pri Pisan-
cih. Silvano Ferluga va-
bi prijatelje in goste na
pokušnjo domače ka-
pljice in svežih kolin.
Na zalogi ima tudi sau-
vignon 91, zlata me-
dalja na Vinskem sejmu
v Ljubljani.NA BRISCAH pri
Križu je odprta osmica.
Cvetka in Mirko Brisca
točita belo in črno vino
z domačim prigrizkom.OSMICO ima v Bors-
tu Danilo Glavina.
OSMICA je odprta v
Kolodrovici vsako sobo-
to in nedeljo.ZARADI prenehanja
obratovanja prodam sti-
skalnico-upogibljival-
nik, giljotinski rezalnik
in drugo orodje za izde-
lavo kovinskega pohišt-
va. Tel. (0481) 480114
ali (0481) 798546 -
Trzic.OBRITNIK vgrajuje
aluminijasta okna in
blindirana vrata v teku
dneva za od 1.400.000
lir dalje. Tel. v večernih
urah na st. (040)
228834.PRODAM zazidljivo
zemljišče v Vrhovljah,
5600 kv. m. z vodno in
električno napeljavo.
Tel. na st. (040) 827621
po 20.30.PRODAM skoraj nov
trisedezni divan za
400.000 lir. Tel. na st.
417120 od 13. do 14.
ure od ponedeljka do
sobote.PRODAM avto fiat
zemljišče v Vrhovljah,
5600 kv. m. z vodno in
električno napeljavo.
Tel. na st. (040) 827621
po 20.30.PRODAM skoraj nov
trisedezni divan za
400.000 lir. Tel. na st.
417120 od 13. do 14.
ure od ponedeljka do
sobote.

PRODAM av

NOVICE

Kotalkarska revija v Sovodnjah

Kotalkarji KSD Vipava se skrbno pripravljajo na božično in novoletno revijo v občinski telovadnici v Sovodnjah. S posebej pripravljenim programom, se bodo predstavili nocoj ob 20.30, jutri pa ob 20. uri. Tako nocoj kakor jutri se bodo organizatorji revije pridružili širše zasnovani akciji "Darilo za nasmeh". Obiskovalce, zlasti otroke, vabijo naj prinesejo igračo za njihove vrtnike, begunce iz Bosne.

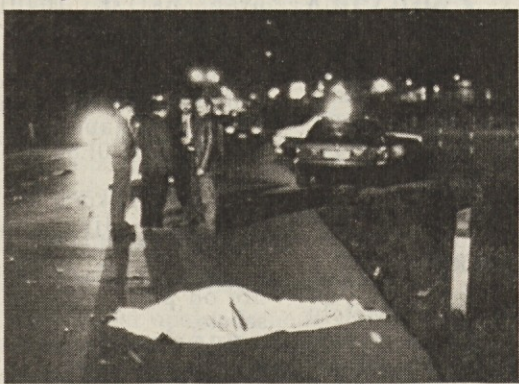
Koncert v Doberdobu

V Doberdobu bo drevi ob 19.30 božični in novoletni koncert godbe na pihala ter domačih pevskih zborov. Izkupicek prireditve bodo namenili za otroke in druge žrtve vojne na tleh nekdanje Jugoslavije. V župnijski dvorani bodo nastopili godba na pihala Kras, zbor Hrast, dekliski zbor Jezero in moški zbor Jezero ter gojenci glasbenih sol.

V Trziču zaplenili cigarete

Finančni strazniki so v trziškem pristanišču zaplenili okrog tristo konfekcij cigaret znamke Marlboro sumljivega izvora. Menda je bilo blago prispelo vkrcano na neki ruski ladji. Kadilci so tako bili spet prikrajšani!

Shrljiva smrtna nesreča

Shrljiva nesreča se je zgodila včeraj nekaj pred 18. uro v Ul. Terza Armata v bližini avtomobilske hiše bmw. Življenje je izgubila 77-letna Maria Luigia Besola iz Gorice, ul. Trento 6, ranjen pa je bil 82-letni Carlo Aguzzoni, ki so ga s teškimi poškodbami sprejeli v gorisko splošno bolnišnico. Vzroke in dinamiko nesreče ugotavlja prometna policija. Zdi se, da sta zakonca nameravala prečkati cesto, pri tem pa ju je z avtomobilom znamke volvo zadela 35-letni Paolo Gastaldo iz Trzica, Corso del Popolo 70. Ob silovitem trčenju je ženski dobesedno odtrgalo nogo pod kolenom, truplo pa je oblezalo na cestišču kakih dvajset metrov naprej. Ulico so zaradi nesreče dalj časa zaprli, kar je povzročilo precejšnjo gnečo na sosednji Trzaski ulici.

SLOVENŠČINA / V DOBERDOBU IN SOVODNJAH

Občinski upravi sta presenečeni

Je Dežela klonila nacionalistom?

MARKO MARINCIC

Uradno se vedno ne potrjena vest, da naj bi deželna uprava vložila priziv na Državni svet zoper razsodbi Deželneega upravnega sodišča, ki je potrdilo veljavnost vseh norm o rabi slovensčine in dvojezičnem poslovanju v statutih občin Doberdob in Sovodnje, je včeraj bila v središču pozornosti slovenskih upraviteljev in javnosti nasploh. Deželna je se vedno molcala, kot nam je potrdil tudi svetovalec Ivan Bratina. Pomanjkanje demantija in določena zadrega deželnih upraviteljev, naj bi dokazovala, da so vesti o prizivu osnovane.

»Ce bi bilo to res«, nam je komentiral sovoedenjski zupan Vid Primožič, »bi bilo izredno zaskrbljujoče, saj bi pomenilo, da je deželna uprava klonila pritisku skrajne desnice«. Zupan je spomnil na mazasko akcijo prenapetosti, ki so pred nekaj dnevi pomazali slovenske napise v sovoedenjski občini, pa tudi na pisma nekaterih predstavnikov gorških nacionalistov, ki so v italijanskem tisku v bistvu zahtevali poitalijancevanje slovenskih občin. Priziv

Dvojezičnost moti marsikoga (foto Studio Reportage)

Dezele zoper razsodbo TAR, ce ga uprava res namerava vložiti, bi objektivno sodil v isto protislovensko kampanjo, ki ima za tarčo ze uveljavljanje narodnostne pravice v slovenskih občinah. Primožič je tudi napovedal, da bo občinska uprava na primeren način odgovorila na mazasko akcijo ter kljubovala sodnim poskusom izničenja narodnostnih pravic.

Doberdobski zupan Mario Lavrencic je bil včeraj presenečen zaradi vesti z Dezele, tako zaradi prejšnjih zagotovil predsednika Turella kot tudi zaradi večkrat ponovljenih trditev raznih

predstavnikov deželne uprave. »Ob vsaki priloznosti so nam doslej ponavljali, da obstaja na deželni ravni politična volja glede zascite manjšine, da pa manjkajo zakoni, ki bi dopuščali ukrepanje. Sedaj imamo razsodbi, ki sta zakonska podlaga za statutarne norme o jezikovnih pravicah. Ce je ali namerava deželna uprava res vložiti priziv, bi si s tem pojedla vse svečane obljube in lepe besede o odprtosti in bi se politične sile na oblasti v nasi deželi postavile na isto raven z desničarji, ki zganjajo najhujšo protislovensko kampanjo«.

RAZSTAVA / V POKRAJINSKEM MUZEJU NA GRADU

Diplomske pole pričajo o slovenski prisotnosti

V goriškem jezuitskem kolegiju so se v prejšnjih stoletjih šolali tudi številni dijaki iz nemških in slovenskih dežel

MARKO WALTRITSCH

»Ex universa philosophia« je naslov razstave, ki so jo v četrtek odprli v pokrajinskem muzeju na gradu. Gre za svojevrstno razstavo, ki se enkat dokazuje v zadnjih letih večkrat poudarjeno resnico, da v goriških muzejih in arhivih hranijo dragocenosti, ki so doslej bile pozabljene.

V nemško govorečem svetu je ob koncu 17. stoletja prišlo v modo, da so študentje diplomske teze priceli objavljati na velikih polah. Ta moda je trajala tja do polovice 18. stoletja. Na poli je slikarski mojster upodabljal razne motive, v spodnjem delu, pod veliko sliko, je bilo napisanih 50 tez, na katere je odgovarjal diplomant. Omenjena so seveda tudi ime diplomanta, njegovega profesorskega pomočnika ter ime osebnosti, nekakšnega dobitnika, ki mu je bil diplomski izpit posvečen. Diplomski listi, sprva majhnega formata, so kasneje prerasli, nekateri so bili visoki tudi nekaj metrov. Razmnoževali so jih v nemškem Augsburgu tudi v nekaj sto izvodih. Kot nekaj souvenir so jih dobili poslušalci.

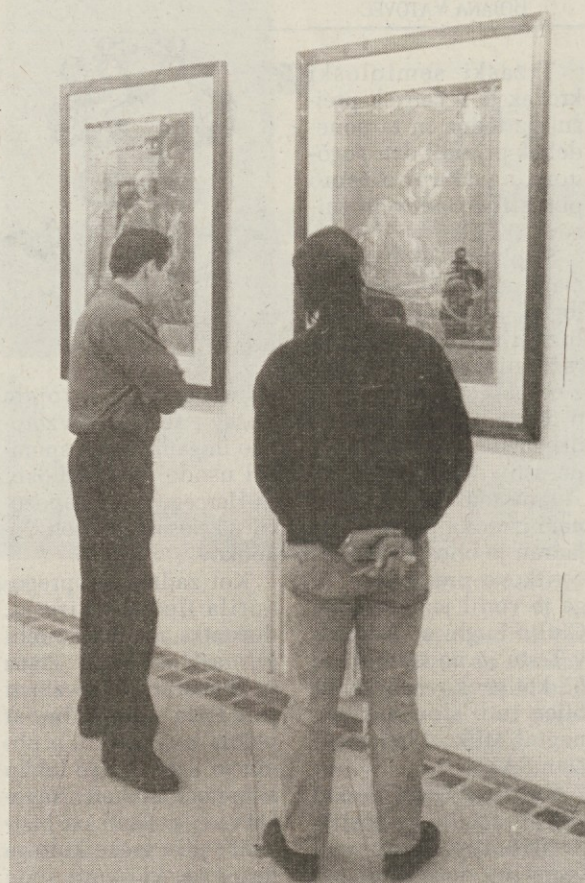
V uporabi so bili v nemškem svetu. V Pragi

je ohranjena največja zbirka, kakih 500 primerkov. V goriškem pokrajinskem muzeju jih hranijo 20. V Italiji poznajo le se en tak primer, ki je v Veroni. Drugod so nepoznani.

Goriški primerki so delo gojencev takratnega jezuitskega samostana. V njem je bilo tudi po 500 dijakov. V Gorico so prihajali od vsepovsod, iz nemških ter tudi slovenskih dežel. Dokaz za to so tudi diplomske teze.

Skrb za ureditev te zbirke je prevzela prof. Maddalena Malni Pascolletti. Predstavila sta jo odbornik za kulturo Bergamin in ravnateljica muzejev Maria Masau Dan. Kar nekaj let je trajalo, da je stvar lahko prišla na razstavo in da je bila objavljena tudi primerna studija s katalogom. Pokvarjene liste so dve leti restavrirali v Firencah, avtorica je stvar raziskovala na tujem, predvsem v Avstriji. Sla je tudi v cistercijsko opatijo v Stični in v franciskanski arhiv v Ljubljani.

Ohranjeni »Thesenblätter« so za nas zanimivi tudi zato, ker je v njih dokaz, da so v tem kolegiju v Gorici bili kot profesorji in kot dijaki ljudje

Diplomske pole na razstavi (foto Studio Reportage)

iz slovenskih dežel. Omenili bi diplomanta Jozefa Siherja, ki mu je ob strani stal Anton Galenfels iz opatije v Stični, Jakoba Koschutniga iz Kamnika in Sylveriusa Vidiga iz Kanala, ki ju je branil Evgenij Gottscheuer iz Ljubljane, Giorgia Scophia iz Rezijske, ki je kasneje tam bil

dolgo let za župnika. Omembe vreden je tudi Johan Baptist Preschere, doma z Bleda, ki je učil teologijo v Trstu, Gorici, Zagrebu in Gradcu, kasneje pa živel in umrl v Ljubljani. V Gorici je bil nekaj časa za ravnatelja.

Razstava bo odprta tja do konca februarja.

KONCERTI / SEZONA GM IN CENTRA KOMEL

Jutri v stolnici skupina »Concentus ottoni«

Petnajstčlanski orkester trobil iz Veronske arene bo predstavil program baročnih in drugih skladb

Center Emil Komel in Glasbena matica ponujata kot drugi koncert v letošnji sezoni večer v ansamblom trobil, ki bo jutri ob 20.30 v goriški stolnici. »Concentus Ottoni« sestavljajo člani znanega orkestra Veronske arene. Sestav skupine je prava redkost, saj take skupine nastopajo ponavadi kot kvarteti ali kvinteti. Tu pa imamo petnajstčlansko skupino trobil, rogov, pozavn, basovske tube in tolkal. Glasba, ki jo bomo poslušali, obsega dela baročnih mojstrov in spada v železen repertoar takih ansamblav. V drugem delu pa poleg Wagnerjevega preludija k operi Majstri pevci se delo sodobnega francoskega skladatelja H. Tommasija Fanfares Liturgiques. Na sliki: ansambel »Concentus ottoni«.

ŠOLSTVO / ŽUPANOVNO PISMO

Poučevanje tujih jezikov in posebna skrb za šole

Goriški zupan Tuzzi je te dni poslal Ministrici za solstvo pismo v zvezi z napovedanim poučevanjem tujih jezikov v solah. Zupan se zavzema, da bi tuj jezik poučevali v okviru sedanjega obsega solskih ur in ne bi bilo treba dijakom zahajati v solo v popoldanskem času. To bi, po mnenju župana, povzročilo tudi precejšnjo nejevoljo med starši, ki želijo predvsem sami razporejati učenje oziroma dejavnosti svojih otrok. Uvedba popoldanskega pouka pa pomeni tudi višje

stroške, tako za javne uprave, kakor za Ministrstvo, rezultati pa niso zmeraj najboljši. Zupan je Jervolinovi poslal se eno pismo. V njem prosi, da pri razporejanju programov in se zlasti finančnih sredstev upošteva posebnost Gorice. Ker v mestu, oziroma občini živi slovenska narodnostna manjšina, ki ima sole v svojem jeziku, ima občinska uprava znatno višje stroške na področju solstva. Prav ta specifičnost nalaga, da se s pozornostjo obravnava ta problematika.

MLADI / OB NOGOMETNI TEKMI ZA UNICEF

Najstniki navalili na pevce

Še nikoli v Gorici skupaj toliko idolov najmlajše generacije

Prisotnost številnih popevkarjev, ki so včeraj popoldne na Rojčah nastopili na dobrodelnem srečanju za Unicef med reprezentancema italijanskih pevcev, je bila za mlade v Gorici izjemen dogodek. Čeprav so se razni Morandi, Ruggeri, Barbarossa, Villesi, Ramazzotti in drugi idoli najstnikov in zlasti najstnic precej diskretno predsinoci namestili v mestnem hotelu, njihova prisotnost ni usla mladim, ki so navalili nanje za podpis ali vsaj, da bi jih videli ob blizu. (foto Studio Reportage)

PROSTA CONA / PO ZELENi LUČI KOMISIJE TRIDESETIH V RIMU

Bruselj naj bi v sredo odobril ohranitev goriške proste cone

Zadovoljstvo Trgovinske zbornice, ki je vodila pogajanja

MARKO MARINCIC

Gorica je, kot vse kaže, dobila najbolj pričakovano »božično darilo«. Tako iz Rima kot iz Bruslja namreč prihajajo pozitivne vesti glede možnosti ohranitve ugodnosti proste cone, ki so bile v zadnjih mesecih pod udarom tako vladnih finančnih klestenj kot ugovorov Evropske skupnosti zaradi nelojalne konkurence, ki naj bi jo predstavljale nekatere ugodnosti proste cone.

Po vesti teh dni iz Rima, kjer je parlamentarna komisija »tridesetih«, ki je obravnavala vladne restriktivne finančne ukrepe, izrekla negativno mnenje o crtanju goriške proste cone, je predsednik Trgovinske zbornice Enzo Bevilacqua

prejel razveseljujo sporočilo iz Bruslja. Ravnatelj službe za vprašanja konkurence dr. Campo grande, s katerim so v preteklosti imeli nemalo ostrih konfrontacij, je Bevilacqua obvestil, da se je pravkar končala zasedanje kabinetskih načelnikov pri Komisiji za konkurenco, tj. tehnično-političnega organa, ki predhodno preverja vprašanja na dnevnem redu zasedanj Komisije za konkurenco. Ta odbor je brez vsake pripombe sprejel predlog Goriške trgovinske zbornice glede resitve spora z organi Evropske skupnosti. Vprašanje so zaradi tega

uvrstili v dnevni red zasedanja komisije, ki bo v sredo, 23. decembra, in sicer pod točko A, kamor so uvrščeni sklepi, ki naj bi jih odobrili brez vsake dodatne razprave.

Razen malo verjetnih zapletov v zadnjem trenutku naj bi to pomenilo, da je problem goriške proste cone resen. Vest so seveda na Trgovinski zbornici sprejeli z velikim zadovoljstvom in pri tem poudarjajo uspešnost pogajanj, ki so jih neposredno imeli z organi ES. Odločilo naj bi bilo srečanje 22. oktobra med Bevilacquom in Lordom Brittanom, na katerem so premostili nekatere

re prejšnje nesporazume in postavili osnove za kompromisno rešitev, po kateri bo ES priznala prosto cono v Gorici cetudi z nekaterimi popravki.

V sklepu, ki naj bi ga Komisija za konkurenco odobrila prihodnji teden, je med drugim predviden nekaj popravkov za posege v korist podjetij, po drugi strani pa naj bi se skupna vrednost prelevmanov za finansiranje Goriške sklada povečala od 7 milijard 200 milijonov lir na 10 milijard 500 milijonov lir letno. Možno bo tudi se naknadno povečanje te vrednosti pod pogojem, da italijanska vlada predhodno o tem obvesti pristojne organe Evropske skupnosti.

PROMET / GLOBE

Novi zakon o cestnem prometu in nove sankcije

Z novim letom stopijo v veljavo novi prometni predpisi. Poleg drugih novosti, vnašajo znatno zaostritev sankcij za kršilce. Na to v posebnem pismu opozarja občinski odbornik Mario Brescia in vabi občane, zlasti pa avtomobiliste, da novosti v celoti spostujejo. Denarne kazni se bodo znatno povečale, predvideni pa so tudi novi prekrški. Med slednje sodi recimo parkiranje prikolic v mestih (sankcija 50 tisoč lir), prehitivanje ustavljenega avtobusa med vstopanjem ali iz-

stopanjem potnikov pa bo veljalo 100 tisoč lir, ob dvakratnem prekršku v dveh letih je predviden začasen odvzem vozniskega dovoljenja. Hudo bo za tiste, ki radi pritisnejo na plin: za prekomerno hitrost (preko 40 kilometrov nad dovoljeno) bo treba plačati 500 tisoč lir, predviden pa je začasn odvzem dovoljenja. Drazje bo parkiranje na prepovedanih mestih. Kazni bodo znasale 50, oziroma 100 tisoč lir. Voznja brez pripetih varnostnih pasov bo po novem veljala 50 tisoč lir.

Obiščite TRŽAŠKO KNJIGARNO

GOSTUJE CANKARJEV DOM LJUBLJANA

Bernard Slade

OB LETU OSOREJ

Igrata Polona Vetrlih in Ivo Ban. Režija Boris Kobal.

V torek, 22. t. m., ob 20.30 v gledališču »G. Verdi« v GORICI Abonma RED A in RED B. Avtobus vozi po običajnem voznm

PRIREDITVE

OS J. ABRAM v Pevmi in domači pevski zbor vabita na božično Nazaj v Betlehem!, ki bo jutri ob 16. uri v župnijski cerkvi v Pevmi.

V OS P.BUTKOVICA v Sovodnjah bo v torek, 22. t.m., ob 10. uri božična prireditev osnovnih sol in otroških vrtec v sovoedenjski občini.

OS A. GRADNIKA v Steverjanu vabi 21. t.m. ob 11.30 na božično prireditev. Ob tej priloznosti bodo izvedli tudi nabirko za begunce.

SEKCIJA SG-SRG DOM GORICA vabi na božično akademijo v telovadnici Kulturnega doma v Gorici v sredo, 23. decembra, ob 20.30.

OBCINSKA UPRAVA V DOBERDOBU vabi upokojenje na srečanje ob praznikih, ki bo v sredo, 23. t.m., ob 16. uri v občinski elovadnici v Doberdobu.

KINOATELJE vabi v sredo, 23. decembra, na Gorica kinema party. Vosečilo ob praznikih bosta spremljala filma goriških režiserjev: »Sejem pripadnosti« Danijela Jarca in »Under the sea le vel« Roberta Dordita. Ansambel Artobius bo predstavil svojo glasbeno kaseto.

KINO

GORICA VITTORIA 18.00-22.00 »Non chiamarmi Omar«. CORSO 17.30 - 22.00 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«. VERDI 15.30-22-00»La bella e la bestia«.

LEKARNE

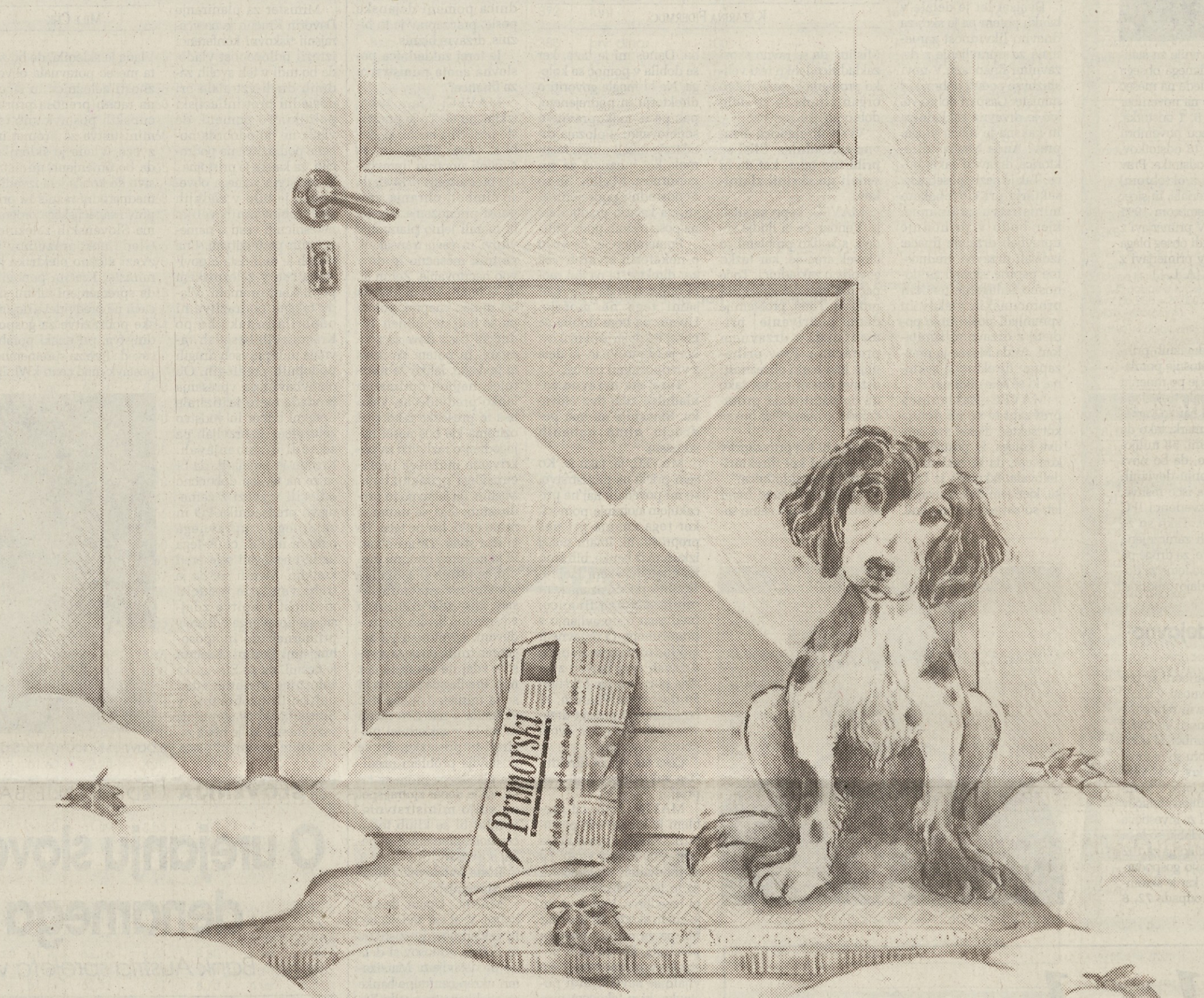
DEZURNA LEKARNA V GORICI AL GIARDINO - Verdijev Korzo 57 - tel. 531879.

POGREBI

9.30 Stanislava Batista vd. Ljubicić, iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče, 11.00 Ada De Mori vd. Ceppi, iz ul. Del Prato 13 v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče, 13.15 Nives Deross iz splošne bolnišnice v Mos.

Kulturno društvo in moški pevski zbor Jezero izrekata iskreno sozaje svojemu odborniku in pevcu Iztoku Devetaku in pevcom ob prerani izgubi oceta Marja.

(0 zvestobi)

Pred vašim pragom, navsezgodaj zjutraj, v dežju ali snegu, najdete lahko le najzvestejše prijatelje. Primorski dnevnik je prav gotovo eden od teh. Če se naročite, bo brez vsakega dodatnega stroška, skozi vse leto prihajal k vam domov, vsak dan v tednu. Še naprej bo zvesto beležil življenje naše zamejske stvarnosti, s sodobnim, kvalitetnim in popolnim informativnim pristopom.

Cena celoletne naročnine za 360 števk je 300.000 lir.

Se naprej vam bomo brezplačno nudili male oglase in čestitke. Naročnino lahko poravnate do 31. januarja 1993 na upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici, pri raznasalcih časopisa, pri vseh slovenskih denarnih zavodih. Poravnate jo lahko tudi v treh stirimesecnih obrokih po 105.000 lir.

Primorski

Naš veliki dnevnik.

MENJALNIŠKI TEČAJI

18. decembra 1992

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,52	62,09	8,67	8,77	6,66	6,90
Avtohiša Ljubljana*	61,50	62,00	8,67	8,80	6,72	7,00
Banka Vipra, Nova Gorica	61,44	62,07	8,66	8,75	-	-
Bela vrtnica	61,30	62,00	8,65	8,90	6,70	7,10
Bobr Fuzine	61,50	61,90	8,70	8,85	6,70	7,00
Bobr Trzin	61,50	61,90	8,70	8,85	6,70	7,00
Brdar d.o.o. Koper	61,20	62,12	8,45	8,75	6,60	6,90
BTC terminal Sezana*	61,20	62,00	8,65	8,78	6,66	6,90
Burin Moste*	61,50	62,10	8,55	8,85	6,75	6,98
Burin Center*	61,50	61,98	8,60	8,80	6,75	6,98
Come 2 Us*	61,40	62,10	8,60	8,80	6,70	7,00
Creditanstalt - Nova banka	61,20	61,70	8,65	8,80	6,80	7,10
Dom na trgu	61,60	61,92	8,68	8,77	6,71	6,90
Dom - Kafe*	61,60	61,90	8,72	8,84	6,70	7,00
Eros Ljubljana*	61,60	62,05	8,65	8,85	6,60	7,00
Eros Kranj*	61,60	62,05	8,70	8,85	6,60	7,00
Euroturs international*	61,50	62,35	8,45	8,78	6,50	7,00
Feniks d.o.o.	61,20	62,12	8,54	8,76	6,63	6,86
Fiba d.o.o. Koper	61,30	62,10	8,50	8,70	6,58	6,89
Golfturist	61,60	62,20	8,60	8,80	6,66	6,99
Hida*	61,65	61,90	8,70	8,78	6,70	6,90
Hipotekarna banka Koper*	61,35	62,20	8,55	8,80	6,60	7,05
Hram Rozice Mengeš	61,60	61,90	8,70	8,90	6,60	7,10
Hranilno kreditna služba	61,50	62,15	8,66	8,81	6,60	7,00
Ilirika Ilirska Bistrica	61,15	62,25	8,50	8,70	6,68	6,88
Ilirika Slovenj Gradec	61,52	62,07	8,68	8,75	6,68	6,88
Ilirika Postojna	61,15	62,04	8,67	8,75	6,68	6,88
Ilirika Sezana	61,62	61,99	8,70	8,77	6,70	6,88
Italdesign Nova Gorica*	61,40	62,40	8,60	8,75	6,68	6,85
Klub Slovenijales	61,60	61,90	8,65	8,80	6,70	7,00
Komercialna banka Triglav d.d.	61,40	62,28	8,60	8,81	6,74	7,00
Kompas Hertz Celje*	61,60	62,00	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Hertz Velenje*	61,60	62,00	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Hertz Idrija*	61,60	62,50	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Hertz Tolmin*	61,60	62,50	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,60	62,20	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Hertz Krško*	61,60	62,20	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Hertz Bled*	61,60	62,00	8,70	8,90	6,70	7,00
Kompas Fintrade	61,20	61,89	8,65	8,83	6,65	7,05
Kompas Holidays*	61,60	61,90	8,65	8,75	6,75	7,00
Libertas*	61,50	62,00	8,58	8,77	6,72	6,92
LB Banka Zasavje Trbovlje	60,95	62,00	8,66	8,81	6,70	7,05
LB Dolenjska banka Novo Mesto	61,00	62,10	8,65	8,80	6,75	7,00
LB Komercialna banka N.G. d.d.*	61,06	62,55	8,55	8,93	6,55	6,86
LB Kreditna banka Maribor d.d.*	61,10	62,16	8,68	8,80	6,60	7,10
LB Splošna banka Celje	61,30	61,85	8,68	8,74	6,75	6,90
LB Splošna banka Koper*	61,11	62,33	8,51	8,70	6,60	6,83
MA - VIR	61,40	62,00	8,55	8,85	6,70	7,00
Mercator Turist	61,60	62,21	8,68	8,79	6,76	7,00
O.M.D.B.*	61,50	62,00	8,65	8,85	6,70	7,10
Otok Bled	61,60	62,21	8,68	8,79	6,83	7,00
Petrol*	61,60	61,95	8,65	8,80	6,60	7,05
Plonir Avtohiša Novo Mesto	61,40	62,30	8,60	8,85	6,60	6,95
Poštna banka Slovenije*	61,05	62,10	8,40	8,74	6,35	6,82
Probanka Maribor	60,90	61,95	8,63	8,77	6,60	7,10
Publikum Ljubljana	61,48	61,79	8,68	8,79	6,80	6,93
Publikum Celje	61,50	61,94	8,64	8,79	6,70	7,05
Publikum Dobova	61,25	62,20	8,52	8,90	6,80	7,05
Publikum Kranj	61,40	61,94	8,65	8,79	6,70	6,95
Publikum Krško	61,25	62,20	8,52	8,90	6,80	7,05
Publikum Maribor	61,51	61,99	8,68	8,79	6,60	7,09
Publikum Metlika	61,50	62,20	8,59	8,79	6,75	7,00
Publikum Mozirje	61,00	61,99	8,60	8,80	6,80	7,10
Publikum Novo Mesto	61,50	62,10	8,55	8,80	6,80	7,10
Publikum Piran	61,30	62,05	8,52	8,67	6,70	6,85
Publikum Sentilj	61,51	61,99	8,68	8,79	6,60	6,95
Publikum Sentjur pri Celju	61,50	61,95	8,65	8,80	6,75	7,19
Publikum Trebnje	61,30	62,05	8,55	8,85	6,85	7,10
Publikum Zalec	61,55	62,09	8,64	8,79	6,70	6,95
Publikum Sevnica	61,50	62,50	8,55	8,85	6,85	7,19
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	6,70	7,00
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,70	61,88	8,76	8,79	6,79	6,93
Sonce	61,50	62,00	8,68	8,80	6,70	6,90
Slovenijaturist Ljubljana	61,60	61,88	8,68	8,75	6,65	6,89
Sl. hranilnica in posojilnica	61,40	61,90	8,65	8,75	6,50	6,90
Slovenska investicijska banka*	61,50	62,00	8,60	8,78	6,65	6,90
SZKB d.d. Ljubljana	61,50	62,15	8,66	8,81	6,60	7,00
Štajerska banka obrti in podj.	61,40	62,00	8,60	8,75	6,80	7,10
Tentours Domžale	61,40	62,00	8,65	8,85	6,65	7,00
Tori*	61,40	62,00	8,60	8,85	6,60	7,20
Tourist service Portorož	61,30	62,10	8,53	8,75	6,67	6,99
Trias*	61,60	61,90	8,60	8,80	6,70	7,10
Upimo	61,65	61,85	8,72	8,77	6,75	6,90

Tečaj velja danes: * Zračunavajo provizijo: **

MENJALNICA HIDA

Pokrita tržnica Ljubljana

MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKS, KRONE, FUNTE, IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI

Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 247 z dne 18. decembra 1992 — Tečaji veljajo od 19.12.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,8831	66,0813	66,2796
Avstrija	040	šiling	100	864,7110	867,3129	869,9148
Belgija	056	frank	100	295,8013	296,6914	297,5815
Kanada	124	dolar	1	74,7717	74,9967	75,2217
Danska	208	krona	100	1574,8289	1579,5676	1584,3063
Finska	246	marka	100	1852,5609	1858,1353	1863,7097
Francija	250	frank	100	1780,1620	1785,5186	1790,8752
Nemčija	280	marka	100	6083,9439	6102,2507	6120,5575
Grčija	300	drahma	100	—	45,8706	46,0082
Irski	372	funt	1	—	161,0994	161,5827
Italija	380	lira	100	6,7562	6,7765	6,7968
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	13,0000	—
Japonska	392	jen	100	77,4181	77,6511	77,8841
Nizozemska	528	gulden	100	5410,4513	5426,7315	5443,0117
Norveška	578	krona	100	1413,9086	1418,1631	1422,4176
Portugalska	620	escudo	100	67,9576	68,1621	68,3666
Švedska	752	krona	100	1362,8035	1366,9042	1371,0049
Švica	756	frank	100	6766,3457	6785,7028	6806,0599
Velika Britanija	826	funt sterling	1	149,2391	149,6882	150,1373
ZDA	840	dolar	1	95,2380	95,5246	95,8112
Evropska Skupnost	955	ECU	1	118,9350	119,2929	119,6508
Španija	995	peseta	100	85,5402	85,7976	86,0550

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov
Banke Slovenije na dan 19. DECEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1.000.000	577,320	599,289	1,176,609
86	61,0225	115,4640%	119,8578%	117,6609%	100,000	57,732	59,929	117,661
Blagajniške zapise izplačujejo banke. Znesek izplačila dvodelnih blagajniških zapisov 20. 12.1992: apoen 100.000: tolarski del 59,096SIT, devizni del 1.000 DEM; apoen 1.000.000: tolarski del 590,961 SIT, devizni del 10.000 DEM								

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

18. DECEMBRA 1992	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
A banka	10,00	14,00
Banka Zasavje	12,00	18,00
Burin Moste	12,00	16,00
Hida*	10,00	14,00
Ilirika Ilirska Bistrica	12,00	16,50
Ilirika Sezana	11,00	16,50
Libertas Koper*	10,00	16,00
Otok Bled	11,80	15,00
Sonce	12,00	14,00
Tentours Domžale	10,00	19,00
Tori*	12,00	18,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

18. DECEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1388,00	1430,00
nemška marka	891,00	910,00
francoski frank	260,00	267,50
holandski gulden	789,00	813,00
belgijski frank	43,15	44,45
funt sterling	2180,00	2245,00
irski sterling	2340,00	2415,00
danska krona	230,00	237,00
grška dramma	6,00	6,90
kanadski dolar	1088,00	1121,00
japonski jen	11,25	11,60
švicarski frank	991,00	1012,00
avstrijski šiling	126,00	130,00
norveška krona	205,00	213,00
švedska krona	198,00	206,00
portugalski escudo	9,00	10,20
španska peseta	12,00	12,80
avstralski dolar	955,00	985,00
madžarski florint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,20	14,75
hrvaški dinar	1,20	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

18. DECEMBRA 1992	v LIRAH	
država	banka	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pliberk	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,70
Avstrija	Posojilnica Borovlje	12,00
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,70
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,80
Italija	Kmečka banka Gorica	14,60
Italija	Tržaška kreditna banka	14,75

DEVIZNI TRG BEOGRAD

18. DECEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6870,4749	6829,3753	6849,9251
Francija	frank	100	14147,9840	14063,3500	14105,6670
Nemčija	marka	100	48345,0069	48055,8045	48200,4057
Italija	lira	100	53,5980	53,2774	53,4377
Švica	frank	100	53847,4093	53522,9110	53863,5020
ZDA	dolar	1	752,2500	747,7500	750,0000
V. Britanija	funt	1	1186,9726	1179,8720	1183,4223

ZVEZA BANK CELOVEC

18. DECEMBRA 1992	v ŠILINGIH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	10,8000	11,3000
kanadski dolar	8,4000	8,8000
funt sterling	16,8500	17,6500
švicarski frank	767,0000	797,0000
belgijski frank	33,5000	34,7000
francoski frank	201,5000	209,5000
holandski gulden	613,0000	637,0000
nemška marka	690,7000	714,7000
italijanska lira	0,7610	0,8010
danska krona	177,0000	184,0000
norveška krona	158,0000	165,0000
švedska krona	153,0000	160,0000
finska marka	207,5000	218,5000
portugalski escudo	7,6500	8,0500
španska peseta	9,6500	10,1500
japonski jen	8,7000	9,0000
slovenski tolar	10,7000	11,7000
hrvaški dinar	-	2,0000

NOVICE

Grki vpisani
tudi po veroizpovedi

ATENE - Grčija bo v prihodnjem letu edina država Evropske skupnosti, katere državljani bodo imeli v osebni izkaznici vpisano tudi veroizpoved. Micotakisova konservativna vlada je ta ukrep sprejela zato, da bi »ustregla globokim verskim čustvom grškega naroda«. Ukrep je močno prizadel židovske, katoliške in muslimanske verske manjšine, ki menijo, da gre za veliko diskriminacijo. Veroizpovedi bi morala ostati stvar posameznika. (STA, AFP)

Hrana prispela v somalsko »mesto smrti«. (Telefoto: Fah)

Razneslo osem tovornjakov
s hrano za Kurde

RIM - V bližini mesta Sacho je osem tovornjakov, ki so na območje severnega Iraka pripeljali hrano za Kurde, ob vrnitvi razneslo, je danes v Rimu sporočil predstavnik urada za program svetovne prehrane WFP Francis Mwanza. Žrtve ni bilo, v tovornjakih pa so bile nastavljenе tempirane bombe, ki so jih odkrili tudi v devetih drugih tovornjakih. Zimski program pomoči Kurdom bodo kljub temu nadaljevali, saj je pripravljenih že 71 tovornjakov, ki bodo odpeljali hrano na območje Sulejmanija in Erbila. V okviru tega programa so Kurdom na severu Iraka že pripeljali 3.600 ton človekoljubne pomoči, v prihodnje pa je bodo še 4.000 ton. (STA, APA)

Rusko posojilo
za kitajske nuklearke

PEKING - Ruski predsednik Boris Jelcin, ki se mudi na obisku na Kitajskem, se je v petek sestel s kitajskim premierom Li Pengom. Sestala sta se tudi zunanja ministra obeh držav. Podpisali naj bi vrsto sporazumov o sodelovanju. Podpredsednik ruske vlade Aleksander Cokin pa je sporočil, da je Rusija odobrila Kitajski posojilo v višini 2,5 milijarde ameriških dolarjev za gradnjo jedrskih elektrarn. Kitajska naj bi dolg vrnila v 13 letih, delno v devizah, delno pa v blagu. Kitajska pa bo Rusiji odobrila kredit za hrano, in sicer za žitarice, olje in arašide. Dolej sta državi podpisali dva sporazuma, ki rešujeta bolj politična kot gospodarska vprašanja. (AFP)

Štavka poljskih rudarjev se širi

VARSAVA - V četrtek se je stavkovni val v poljskih rudnikih razširil, saj je bilo od 70 rudnikov zaprtih kar 56. Stavkalo je skoraj 250.000 zaposlenih. Rudarji zahtevajo višje plače in denarno pomoč vlade za sanacijo poljskih rudnikov. Poljski parlament je v četrtek razpravljal o položaju v poljskem rudarstvu, se posebej o razmerah v revirju Walbrzych, kjer naj bi zaradi težav z denarjem zaprli štiri rudnike. (STA)

Avstralska prisega
poslej brez angleške kraljice

CANBERRA - Avstralski premier je v petek izjavil, da Avstralcem v prihodnje ne bo več treba prisegati zvestobe angleški kraljici. Napovedal je tudi, da bodo ob prvi priložnosti sprejeli potrebno spremembo zakona. Avstralsci bodo poslej prisegali zvestobo le Avstraliji in državnim zakonom. Avstralska laburistična stranka pa se zavzema, da bi do leta 2001 Avstralijo razglasili za samostojno republiko. (STA)

IZRAEL / SPORNI IZGON PALESTINCEV

Pregnani, ker
so netili nemire

Dramatičen izgon je razburil svet

MOSHE HERETH

JERUZALEM - Vec kot stiris to Palestincev, ki jih je Izrael izgnal z zasedenih ozemelj, je v mrzlem vremenu obticalo na nikogarsnji zemlji med Izraelom in Libanonom potem ko jim je libanonska vojska preprečila nadaljevanje poti proti Sidonu, izraelska pa vrnitev menda celo s streli nad glavami. Ker se ni jasno, kdaj in kako se bo njihova odisejda koncala, jih je Mednarodni Rdeči kriz za silo ze oskrbel s sotori, odejami, zdravili in hrano.

Hkrati narasca mednarodni pritisk na Izrael, naj preklice sklep o izgonu, palestinska delegacija pa je na ze leto dni starih bliznjevzhodnih mirovnihi pogajanjih zagrozila, da z Izraelci prej ne misli vec sesti za pogajalsko mizo.

Izraelska vlada je sklep o najbolj množičnem izgonu Palestincev doslej sprejela kot povračilo za ugrabitev in umor narednika izraelske policije Toledana, s katerim je palestinsko islamsko odporniško gibanje Hamas skušalo prisiliti izraelske oblasti, da iz zapora izpustijo duhovnega vodjo gibanja sejka Ahmeda Jasina, in za oborožena napada, v katerih je samo v preteklem tednu

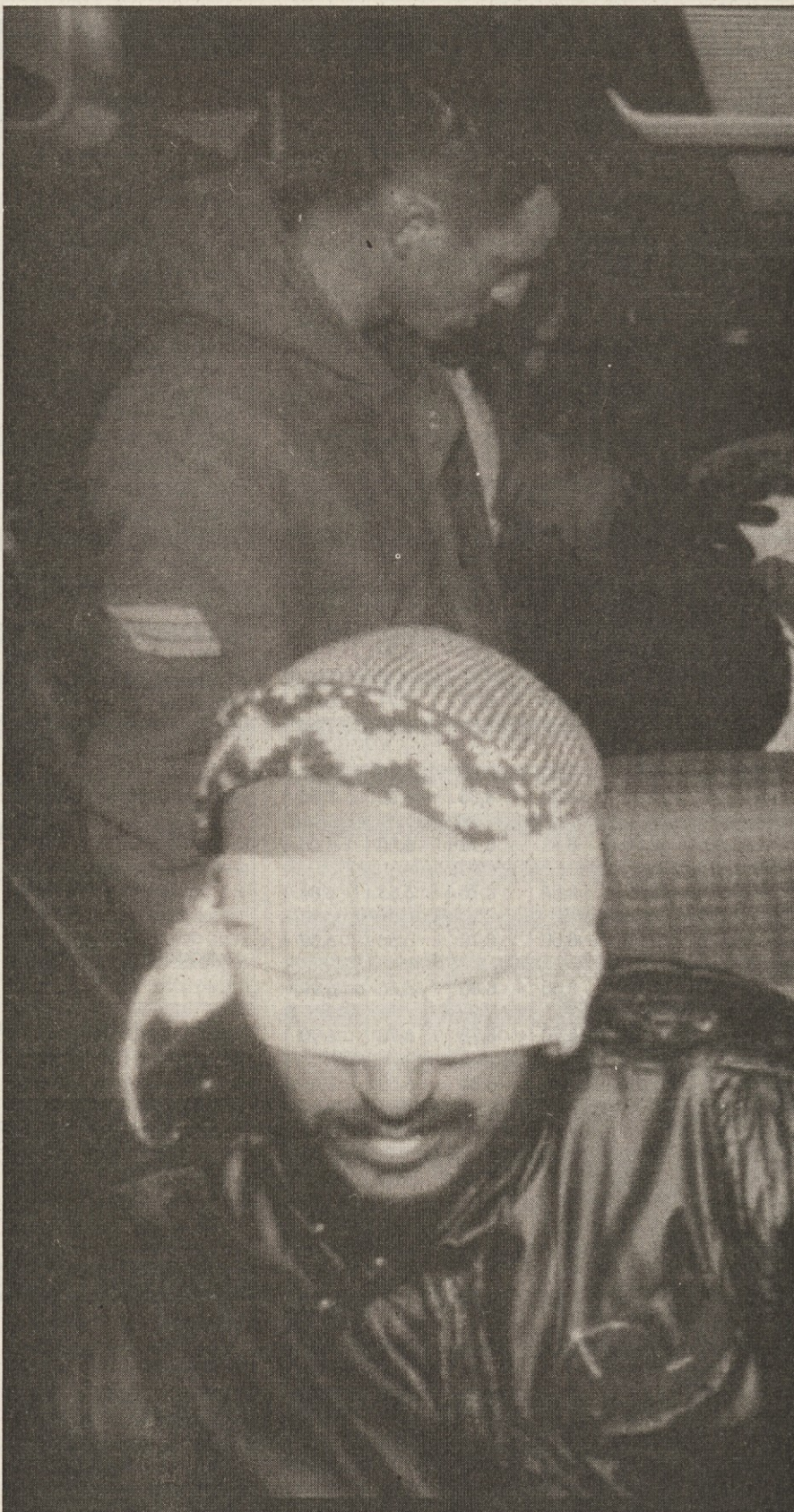
izgubilo življenje devet izraelskih vojakov. Izraelska vojska je tako že v začetku tedna na zasedenih ozemljih priprla kar 1600 Palestincev, domnevnih privržencev gibanja Hamas. Toda izgon več kot 400 naključno izbranih med njimi je osupnil celo skupino izraelskih odvetnikov, priznanih aktivistov za zaščito človekovih pravic, tembolj zato, ker je sedanja izraelska vlada veljala za eno najliberalnejših. Vendar je s pritombo na vrhovno sodišče akcijo, ki je medtem že stekla, le začasno zavrla. Sodišče je po večurni razpravi potrdilo odločitev vlade in obslo očitke o kršitvi veljavnih izraelskih zakonov, ki govorijo le o posamičnih izgonih. Iznani Palestinci pa so tako že ves včerajšnji dan prezdeli v 22 avtobusih na izraelsko-libanonski meji in z zavezanimi očmi in rokami čakali na razsodbo.

Se posebej hudih kritik pa je izraelska vlada deležna v mednarodni skupnosti.

Varnostni svet ZN je že pripravil resolucijo, ki zahteva, naj Izrael takoj preklice sklep o izgonu, ker z njim krši mednarodne zakone, posebej četrto ženevsko kon-

vencijo. Zanj očitno nameravajo glasovati tudi ZDA, potem ko je tudi novi predsednik Clinton izjavil, da sicer razume jezo in razočaranje Izraelcev, a se mu povračilni ukrep zdi hudo nesorazmeren. Libanonska vlada pa očitno v soglasju s sirske prav z namenom, da bi ta pritisk se okreplila, zavrača sprejem izgnanih Palestincev in opozarja Izraelce, da so edini odgovorni za njihovo usodo. Vendar tudi izraelska vlada kljub vse hujsi zadregi očitno ne namereva popustiti in vztraja, da gre le za časovno omejen izgon tistih, ki so netili nemire in nasprotovali mirovnemu procesu.

Palestinci temu ogorčeno oporekajo in napovedujejo, da bo neselektivna skupinska kazen le še razgrela strasti. Njihovi predstavniki v Washingtonu, kjer se je večeraj z arabskim bojkotom zadnje seje brez konkretnih sklepov končal že osmi krog bliznjevzhodnih pogajanj, pa so že sporočili, da se jih do preklica izгона ne mislijo več udeleževati. Nadaljevanja pogajanj tudi sicer niso načrtovali pred februarjem, ko naj bi jim ameriški predsednik Clinton dal nov zagon.

Pregnani Palestinci na meji z Libanonom. (Telefoto: Fah)

Ali je
res
vedel
za puč?

»Mihail Gorbacov je vedel vse o pripravah na poskus državnega udara avgusta 1991!« je nekdanjega sovjetskega predsednika obtožila Ljudmila Lukjanova, soproga tedanjega predsednika sovjetskega parlamenta in enega od najpomembnejših nesojenih avgustovskih pučistov.

Nekdanji predsednik Mihail Gorbacov že poldrugo leto zavrača namigovanja o svoji sumljivi vlogi med dramatičnimi avgustovskimi dogodki, vseeno pa ves čas pojavljajo novi dvomi.

Med tiskovno konferenco v Moskvi je šest življenjskih upotnic nekdanjih najvidnejših sovjetskih komunističnih voditeljev potopilo nad slabimi razmerami v moskovskih zaporih Matroška in Ticina, kjer njihovi možje prestajajo kazen. Novinarjem pa so tudi povedale, da po njihovem mnenju ruski predsednik Boris Jelcin uničuje državo. (AFP)

VOJAŠKI NAČRTI ZA BALKAN

NATO in bivši
Varšavski paktŠirjenje vojaške koalicije, ki naj bi
ukrepala v nekdanji Jugoslaviji

BRUSELJ - Zunanji ministri držav držav članic vojaške zveze Nato so v četrtek sestavljali vojaške načrte za morebitno posredovanje na Balkanu in v posebni deklaraciji o nekdanji Jugoslaviji ponudili svoje si-

le Varnostnemu svetu ZN, ce jih bo ta potreboval. V petek pa so na pogovore o možnostih skupnih vojaških akcij povabili tudi članice nekdanjega Varšavskega sporazuma. Generalni sekretar Nata Manfred Woerner je ob tem izjavil, da regionalni spopadi in napetosti grozijo vsej Evropi, zato je treba podvojiti prizadevanja za njihovo reševanje: »Do zdaj nismo bili dovolj uspešni.« Države nekdanjega komunističnega bloka in zahodne države so že nekaj časa povezane v Svetu za sodelovanje, a se do zdaj niso dogovarjale o skupnih vojaških akcijah.

Ameriški državni sekretar Lawrence Eagleburger je na srečanju posredno kritiziral Francijo, ki je po njegovih besedah doslej preprečevala otipljivejšo vojaško sodelovanje med članicami Nata in nekdanje Varšavske zveze. Pariz si je za služil ameriške očitke zato, ker ze tradicionalno nasprotuje širitvi severnoatlantske vojaške zveze in zagovarja evropske vojaške sile, združene v Zahodnoevropski uniji.

Tako Nato kot WEU pa pred nedeljskimi volitvami v Srbiji cedalje glasneje omenjata vojaško posredovanje na Balkanu, ce bo v Beogradu spet zmagal Slobodan Milošević. Pred vojaško akcijo pa zahtevajo se eno resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov in načelno pripravljenost vseh članic zahodnih vojaških zvez za vojaško posredovanje. (AFP, STA)

MODRI TRAMVAJ

Za nesrečno
domovino je laže
umreti kot pa
v njej živeti

BRANKO ŠÖMEN

prebral... »Rom si je oslinil ustnice.« Razumljivo, knjiga je učiteljica življenja. Zato je gospod Franjo postal akademik.

Rem si je prižgal za petdeset odstotkov dražjo cigareto. »Kaj vse bi postal, ce bi prebiral spiske delavskih plač, seznane nezaposlenih, imena ljudi, ki so ostali brez strehe nad glavo...« Vzdihnil sem. Bilo je prežgodaj za opravljanje. »Bolje bi bilo, ce bi pregledal dokaj krajši seznam svojih sodelavcev in vsakomur, za katerega bi ugotovil, da se je specal s korupcijo, odvzel poslansko imuniteto.«

Rom se je zasmel. »Pozabljas, da nismo v

Italiji. Mi nimamo De Michelisov.« Rem je vtrel kozarec v roki. »To je naša tragedija. Toliko barab, med njimi pa niti ene, ki bi posteno priznala, da je to, kar je...«

Rem je pikro pripomnil: »Ko pa človek sebe najmanj pozna!« Tocajka je zacela vrteti gumb na tranzistorju in iskati kricavo glasbo. (Vstopil je drugi Albanec in ponujal za sto mark ze enainpetdeset tisoč hrdov.) »Bos menjal?« me je vprašal pisatelj. »Pocakajmo do novega leta, takrat bo marka ze po seststo!« Preden sem odprl usta, je Rem vprašal: »Sta brala Globus? To je ogabno. Ne trdim, da te ženske ne pišejo dobro,

vendar pišejo tudi napačno. Me razumeta?« Pokimala sva. Globus je v svoji agoniji razpadanja analiziral moralni bioritem petih hrvaških emancipirank.

V Ljubljani, ne v Zagrebu, kjer ni mogoče kupiti slovenskega dnevnika Republika, sem slisal, kako novinarke baje se vedno razmislijo »jugoslovansko« in pišejo kar naprej proti, namesto za. Rekel sem to prijateljem.

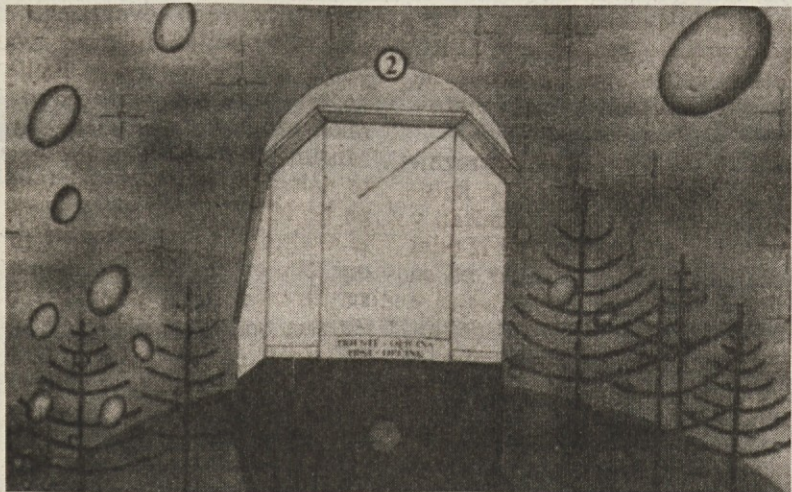
»Najhuje je, ko moras glasno molčati.« je menil Rom, Rem pa je dodal: »Voda odtece, kamen ostane.« Vedeli smo? Včasih so besede kot beraci, ki prosijo za skorjico razumevanja.

»Si ti sploh pogledal, v kakšen lokal smo vstopili? Nisi. Mi smo v Blatu. Univerzalnem. Lokalnem in duhovnem. Gmotnem. Balkanskem. Evropskem...« Rem ga je prekinil: »Sem je prihajal Tin Ujević. Kadar je domovina nesrečna, je zanj laže umreti, kot v njej živeti!« Romanopisec je dvignil glavo: »Tin?« Rem je odkimal.

»Ne. Jaz.« (Blizal se nam je tretji Albanec.) Pesnik je naglo rekel: »Oni se razmnožujejo hitreje, kot mi tiskamo denar.« Obrnil se je k Albancu, ki je bil podoben Hrvat. »Poslušajte, ta gospod ob meni ima dežve, vendar jih ne menja, ker jih zapija.« Človek z obvezano glavo, oteklim nosom in pocenimi naočniki je zasepal: »Prav takšnega iscem. A me ne poznata? Pred dnevi so me pregoslali pred bistrojem, ker sem podpisal petico za 'boljšo demokracijo.« »Rom in Rem sta v obvezanem, natečenem obrazu prepoznala humorista s knjigo objavljenih aforizmov. »V bolniscnici sem slisal salo,« se nam je hotel prikupiti.

»Ponoci je morala predsednikova žena na stransice. Mudilo se ji je, ni prižgala luči, zato se je v temi zalelela v moza. Prestrašeno je zajamrala 'O moj Bog', mož pa jo je osorno ostel: 'A ti nisi rekel, da me doma kliče Franjo!« »Spogledali smo se, placali in odšli iz Blata. In se sele tam, na ulici začeli krotati. Glasno in morda za koga celo nedemokracno. Na tuj račun pac.

GOLF in ZLATI žetoni na OPČINAH
BOŽIČ '92 od 15. 10. do 31. 12. 1992

Za vsakih 10.000 lir nakupa dobiš srečko žrebanja Božič '92

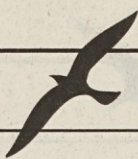
KUPUJ PRI VCLANJENIH TRGOVINAH

1.	nagrada	VW Golf 1800 cc
2.	nagrada	5.000.000.- lir v zlatih žetonih
3.	nagrada	3.000.000.- lir v zlatih žetonih
10	nagrad po	1.000.000.- lir v zlatih žetonih

Žrebanje bo 5. januarja 1993

CASSA RURALE ED ARTIGIANA-OPICINA
HRANILNICA IN POSOJILNICA-OPCINE

SRBIJA / PREDVOLILNI MOLK

Oblast še zadnjič napadla opozicijo

Zadnji Miloševićev miting se je zgodil na Kosovem polju

DRAGAN PERKOVIĆ

Nekateri podpirajo Panića, drugi Miloševića. Katerih bo več? (Telefoto: FaH)

BEOGRAD - Včeraj se je v Srbiji začel predvolilni molk. Tik pred tem so strankarski kandidati za poslanska mesta v srbski in zvezni skupščini in predsedniški kandidati izrabili zadnje možnosti za napade na nasprotnike ali pa zbiranje pozitivnih točk zase.

Najbolj ofenzivna je bila seveda oblast, ki ima v svojih rokah beograjsko televizijo. Ves večer so objavljali reportaze z Miloševićevega obiska na Kosovu in v južni Srbiji. Milošević ni bil niti malo popustljiv. V Peci je sicer izjavil, da Srbija želi imeti z Albanijo dobre sosedske odnose, »toda, tega ne moremo, dokler si iz glave ne izbijejo iluzije, da bodo lahko vzeli en sam centimeter Srbije«.

Medtem ko je opozicija s premierom Panićem sodelovala na frekvencah neodvisnih televizij Studia B in TV Politika ter na srečanju s tujimi novinarji v Mednarodnem tiskovnem središču, pa je iz New Yorka prispela podpora Paniću. Združeni narodi so ZRJ odobrili uvoz nafte za humanitarne namene. Zvezni premijer je na to izjavil, da je to dokaz, da svet ni proti Srbom, ampak proti srbski oblasti.

VOJVODINA / MADŽARI BODO VOLILI

Strah pred možnim nasiljem večine

Mnogi se bojijo, da bo Milošević, če bo treba, skušal obdržati oblast s silo

IVAN IVANIĆ, CINA

NOVI SAD - Posebno v severnem delu Srbije, v Vojvodini, ljudje veliko pričakujejo od bližnjih volitev. Nekateri se bojijo, da utesne v tem večkulturnem prostoru izbruhne državljanska vojna, podobno kot v nesrečni Bosni. Slobodan Milošević v tej pokrajini nima največjih možnosti.

Približno polovica prebivalcev Vojvodine so Srbi in Crnogorci, druga polovica je sestavljena iz pisane mešanice različnih narodnosti, Hrvatov, Madzarov, Rumunov, Slovakov, Rutenov in drugih. Najštevilnejša med njimi je madžarska narodnost, ki predstavlja več kot 20 odstotkov vsega prebivalstva, v nekaterih severnih območjih pa je celo v večini.

Obnasanje Madzarov se zelo razlikuje od vedenja Albancev na Kosovu. Albanci bodo te volitve bojkotirali zato, ker ne priznajo niti srbske niti jugoslovanske države. To onemogoča opozicijo, saj je skoraj 30 odstotkov srbskega volilnega telesa Albancev. Država je razdeljena na devet volilnih območij in na Kosovu bi Albanci lahko izvolili vse predstavnike za parlament,

saj predstavljajo več kot 90 odstotkov prebivalstva. V drugih volilnih okrožjih lahko zgolj vplivajo na izide, saj 300.000 Albancev živi samo v Beogradu.

Seveda imajo Madžari drugačne zahteve kot Albanci. Madžari v Vojvodini predstavljajo pet odstotkov vseh Madzarov, so klasičen primer manjšine, ki se bori za njihovo, kot pravijo sami, »osebno avtonomijo«. Nacionalisti na Madžarskem se veliko bolj zanimajo za bolj oddaljene manjšine na Slovenskem in v romunskem področju »Siebenburgen« kot pa za Madžare v Vojvodini. Njihov položaj je drugačen od položaja Albancev, ki predstavljajo 40 odstotkov celotnega albanskega naroda in lahko upravičeno trdijo, da so zadnji, razcepljeni narod v Evropi.

Pravi vojvodinski Srbi bodo v nedeljo glasovali za opozicijo. Novejši kolonisti - zlasti se srbski begunci iz Bosne in Hrvaske - pa bodo sedanjo oblast podprli. Ze zdaj povzročajo nemire in so v nekaterih krajih nadlegovali tudi pripadnike drugih manjšin, se do njih obnašali nasilno in nekatere tudi prisilili, da

so zapustili domove. Ti ljudje so zvečine prisli s hribov in spopade med njimi in domačim prebivalstvom bi lahko primerjali s spopadi med »rancarji« in »farmarji« v klasičnih ameriških vesternih. Če bi prišlo v Vojvodini do nasilja, bi ta izbruhnil med Srbi samimi, in ne med Srbi na eni in narodnostnimi manjšinami na drugi strani. Ljudje se bojijo, da bi tudi v primeru zmage opozicije sedanji režim oblasti ne izpustil iz rok, ampak bi se je, prav nasprotno, oprijel z vso silo.

Vojvodina je razdeljena z volilnimi okrožji na dva dela: na vzhodnega in zahodnega. Bolj logična bi bila delitev na severni in južni del. Vendar bi taka razdelitev opoziciji zagotovila več sedežev v parlamentu. Tega pa si Milošević režim, ki v boju za ohranitev oblasti brezvestno manipulira tudi z državno televizijo in radiom, seveda ne more privoščiti. Milošević pa si ne prizadeva samo za to, da bi čim dlje ostal na oblasti. Prišel bo dan, ko bo moral odgovarjati zaradi hujškanja k vojnim zločinom. In Milošević si želi, da bi ta dan prišel čim pozneje.

NOVICE

»Božično darilo« hrvaske vlade

ZAGREB - Hrvaska vlada in sindikati so na četrtkovni seji sklenili, da bodo poleg decembrske plače delavcem izplačali še tako imenovano »božičnico« v vrednosti 40.000 hrvaških dinarjev. Pri tem so številni delavci razočarani, saj vsa podjetja nimajo sredstev, da bi jo izplačala. Hrvaska vlada se je tezaavam izognila tako, da je vse hrvaske banke s pismom pozvala, naj pri izplačilu pomagajo nerentabilnim podjetjem. Na seji hrvaske vlade so kljub obljubam direktorja lne, da se bencin pred novim letom ne bo podražil, odobrili 50-odstotno podražitev. Liter super bencina bo od petka stal več kot 600 hrvaških dinarjev. Vlada se je za ukrep odločila, ker je hrvaški dinar spet devalvirala, letna inflacija na Hrvaškem pa je že preselila 2.000 odstotkov. (G. Gojak)

Slovenski ambasador na Hrvaškem obiskal Split

SPLIT - Ambasadorja Republike Slovenije na Hrvaškem Mitja Malešića je v petek sprejel splitski župan Peter Slapničar. Med drugim sta se pogovarjala o položaju Slovencev, ki živijo na tem območju. Brez ustreznih dokumentov namreč ne morejo uveljavljati državljskih pravic. Slovenski ambasador je lokalnim oblastem priporočil, naj čimprej resijo vprašanje statusa Slovencev, ki jih je na območju Splita približno 800, v celotni Hrvaški pa 23.000. (G. Vezjić)

Vojvodinski Hrvati zahtevajo kulturno avtonomijo

BEOGRAD - Bela Tanković, predsednik Demokratske zveze Hrvatov Vojvodine, je v četrtek v oddaji beograjske televizije izjavil, da Hrvati v Vojvodini niso separatisti in da ne zahtevajo spremembe meja. Zahtevajo le avtonomijo, ki je po njihovem pogoj za mednarodno priznanje ZRJ. (Hina)

Januarja bodo v Makedonijo prišle prve modre čelade

SKOPJE - Vlado Popovski, obrambni minister Makedonije, je za agencijo AFP izjavil, da v Makedoniji pričakujejo prve pripadnike modrih čelad med 1. in 15. januarjem. V misli naj bi sodelovalo približno 700 vojakov, njihova naloga pa naj bi bila nadzor meje s Srbijo, Kosovom in Albanijo. Poleg nadzora bodo enote v primeru oboroženih spopadov opravile tudi vlogo posredniških sil, je dodal Popovski. Svoje vojake bodo v Makedonijo najverjetneje poslale Švedska, Norveška in Finska. Prihodu modrih čelad pa se nasprotuje albanska Demokratska ljudska stranka, ki jo vodi Elias Halimi. (AFP, Hina)

BEOGRAD / RADI BI SE VRNILI NA HRVAŠKO MORJE

Kako iz Srba čez noč postaneš čistokrvni Hrvat

Po nekaterih podatkih je v Zemunu vero zamenjalo že 7000 Srbov, ki bi radi potovali na Hrvaško

ŽARKO RAJKOVIĆ

BEOGRAD - Če bi se prekrševanje Srbov v katoliško vero dogajalo kje drugje, in ne sredi Srbije, bi brez dvoma izbruhnil velikanski mednarodni skandal. Sredi Beograda pa se o tem pripoveduje šepetaje, potihem, kot da

gre za strogo varovano državno skrivnost. Skrivnosti pa pravzaprav ni. Vse je zelo jasno...

Preden je razpadla Jugoslavija, so se vidnejši Beograjčani borili za prestiz na področju počitniškovanja: Rovinj ali Dubro-

vnik? Tja so najpogostejše potovali in tam so največkrat gradili velike in drage vikende. Po nekaterih ocenah je približno 35.000 Srbov imelo svoje počitniške hišice ob morju v zdaj suvereni Hrvaški. Za največje število teh hišic lastniki niti ne vedo, kakšna usoda jih je doletela. Upajo, da bodo stari sosedje pazili nanje, vendar, če hočejo to preveriti, morajo tja tudi odpotovati. Hrvaska ne prizna starega jugoslovanskega potnega lista, drugega pa v Srbiji ni mogoče dobiti. Brez dokazil, da imas družino na Hrvaškem, na meji ni mogoče dobiti niti potrdila o začasnem bivanju. In vendar obstaja način! Dovolj je, če greste v zemunsko skofijo, in ze iz Srba postane te Hrvat, ki brez težav potuje na hrvaško morje.

V skofiji zagotavljajo, da gre za navadno izmislost. Ne zanikajo, da so takšni primeri bili, vendar se ne spuščajo v razloge, zaradi katerih pravoslavni prestopijo v katoliško vero. Tega ne zahtevata ne bog ne cerkev.

Prebivalci iz cerkvene sosesčine pravijo drugače. Najprej so se cudili vrstam pred cerkvijo, potem pa so obvestili policijo, saj so se bali, da gre za »nekakšno ustasko podtikanja«. Policija se seveda nima pravice vmesavati, ker se nihče ni spremenil vere pod prisilo. In vendar je pri policiji v Zemunu mogoče slišati podatke, da je v nekaj zadnjih mesecih spremenilo vero približno 7000 Srbov.

Vera ni železna stroja, da je po potrebi ne bi mogli zamenjati (Foto: TRIO)

SRBIJA / PREDVOLILNA UGIBANJA

Miloševiću kaže bolje, kot napovedujejo raziskave

Raziskave kot izraz želja in ne resničnega razpoloženja

VLADO MIHELJAK

Da srbske volitve niso rutinsko in zgolj notranje državno dejanje (Srbi so v zadnjih dveh ali treh letih obiskovali volišča več kot v kateri koli drugi vzhodnoevropski državi), prča izjemno zanimanje mednarodne javnosti in predvsem apeli številnih tujih političnih osebnosti volicem, naj podprejo eno od strani v volilnem spopadu, od katerega bo odvisna usoda vojskih spopadov na Balkanu.

Ceprav je Milošević na zadnjih volitvah prepriljivo presegel polnih sto odstotkov dobljenih glasov, nihče ni zares podvomil o večinski podpori njegovi politiki. Ker so Miloševićeva dejanja medtem Srbom in se bolj sosedom zakuhala gorje, o katerem se na zadnjih predsedniških volitvah nikomur ni niti sanjalo, je bilo pričakovati, da bo podpora državljanov najbolj osamljene države na svetu temu samodrzcju skokovito upadala. Nekateri

javnomenjske raziskave (zlasti v Srbiji izvedene telefonsko in na statistično nereprezentativnem vzorcu) so to domnevo potrjevale. V zadnjem času je bilo narejenih nekaj terenskih raziskav na statistično relevantnem vzorcu, ki so sicer napovedovale prednost opozicije in Panića, vendar natančnejši pregled rezultatov, na katerem gradijo svoj optimizem, kaže, da je v teh napovedih več želja kot realnih možnosti. Vse kaže, da je enako tudi z rezultati in razlagami rezultatov ankete uglednega Instituta za družbene znanosti, ki so jo objavili v zadnji številki tednika Vreme.

Domnevo o razmeroma majhni verjetnosti, da bi volilci tokrat vendarle izbrali Panića ali katerega od petih Miloševićevih protikandidatov, potrjuje tudi zadnja (med 5. in 10. decem-

brom izvedena) predvolilna anketa zasebne beograjske agencije MF, opravljena na velikem terenskem vzorcu 1.900 anketirancev. Iz neposrednih rezultatov in po praviljenih napovedi, ki jih je na podlagi dobrega poznavanja značilnosti srbskega volilnega telesa izdelal ugledni metodolog dr. Miladin Kovacević, je razvidno, da imata tako opozicija kot predsedniški kandidat Milan Panić le malo možnosti za zmago. Res je sicer, da kaže opoziciji in Paniću nekoliko bolje v mestnih okoljih, vendar je zato - v vzorcih slabo zastopana - srbska provinca izrazito Miloševićeva. Glede na to, da se Paniću in opoziciji ni posrečilo prepričati skoraj 14 odstotkov Albancev in Muslimanov, naj se udeležijo volitev, in ker po drugi strani Milošević in Sešel popolnoma obvladujeta srbsko

prebivalstvo na Kosovu, hkrati pa ni popolnoma jasno število beguncev z volilno pravico, ki jih ne uvrščajo v noben javnomnenjski vzorec, je pričakovati, da bosta Miloševićeva Socialistična stranka Srbije in Sešeljeva Srbska radikalna stranka ohranili tesno večino. Če se bodo drugi kandidati v prvem krogu slabo odrezali, bo Milošević zelo verjetno presegel petdesetodstotni prag. V drugem krogu bi bile po oceni dr. Kovacevića zaradi večje selitve glasov k Milanu Paniću možnosti obeh izenace-ne.

Kakorkoli ze, v nestabilni Srbiji lahko pride do odločilnih sprememb na nedeljskih volitvah le, če bi srbski volilci presenetili z izjemno racionalnostjo presoje ali instiktivnim občutkom za nevarnost, ki grozi, če se bo sedanja miloševićeva politika nadaljevala. Zdi se, da je zadnja možnost blizu stanju duha v Srbiji.

Predsedniške volitve

	anketa	napoved
Milošević	35.2	44 - 46
Panić	24.5	39 - 41
Drasković	8.2	
Paroski	5.6	
Vasiljević	3.2	
Vasiljković	1.4	
Perović	0.5	
nihče od imenovanih	21.5	
ob morebitnem drugem krogu se možnosti izenacijo		

Parlamentarne volitve

	anketa	napoved
SPS	28.0	31.0
DEPOS	21.0	25.1
SRS	12.6	15.1
DS	8.5	12.2
Srpska opozicija	3.0	3.6
SNO	2.4	2.9
SDA	2.0	2.4
ostale liste	6.3	7.7
neopredeljeni	10.5	
ne bo volil	6.0	

Teden pod povečevalom

BARBARA KRAMZAR

PETEK - Voja-

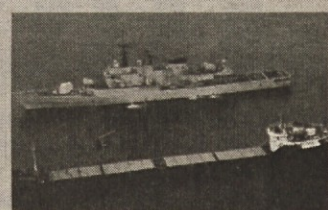
ki delujejo hitro, zato bi morala imeti vojska zveza Nato ze pripravljene nacрте za vojsko posredovanje na Balkanu. Zunanji ministri so v Bruslju svojim vojskarnim strategom predlagali celo mavrico vojskih možnosti, od bombardiranja izbranih vojskih ciljev v Srbiji in Bosni do okrepitve modrih čelad na Kosovu in v Makedoniji. Kljub temu pa zahodni voditelji se vedno upajo, da bo na srbskih volitvah padel Milošević in jim ne bo treba posredovati. Čeprav imajo ze izdelane nacрте, večini držav iz Nata se vedno manjka poguma za tvegano balkansko akcijo.

CETREK - V zadnjem poskusu prepričevanja srbskih volilcev pred nedeljskimi volitvami je srbska opozicija na demonstracijah v Beogradu zbrala 200 tisoč ljudi. Pod letalom, ki je z napisom »Milan Panić, predsednik Srbije« preletavalo prestolnico, je akademik Matija Becković pravilno ugotovil: »Če se enkrat zmaga sedanja oblast, si Srbija zasluži lincanje vsega sveta!« Zaradi znanih prirejevalnih sposobnosti Miloševićevega režima pa se mnogi bojijo, da se bo zgodilo prav to.

SREDA - Nemcija nadaljuje s tihimi, a obseznimi spremembami svoje družbe. Obrambni minister je povedal, da bodo vojsko do leta 2006 prilagodili za hitro posredovanje v službi zveze Nato ali ZN. Vlada je objavila tudi pregresno odločitev, da bodo vojake ze zdaj poslali v Somalijo, čeprav se ni ustavnih sprememb. Nemcija počasi prevzema mednarodno odgovornost, kakršna ji gre zaradi gospodarske moči.

TOREK - Svet je poln presenečenj, zato se lahko zgodi tudi konec in ne samo začetek morij in spopadov. V Salvadorju so z blagoslovom Butrosa Galija proslavili konec 12-letne državljanske vojne.

PONEDELJEK - Dramatično zasedanje ruskega kongresa na srečo ni prineslo novega avgusta 1991. Zato pa je moral predsednik Jelcin v boju z nazadnjaskimi silami v svojem parlamentu zrtvovati dirigenta gospodarskih reform, premiera Gajdarja. Resil je sebe in upanje, da mu bo tudi novi prvi minister pomagal pri bolečem izvajanju Rusije iz spon preteklosti.

NOVICE

Stavko so preložili

LJUBLJANA - Cariniki so za včeraj napovedano dveturno opozorilno stavko preložili, preklicali pa jo bodo šele takrat, ko bo vlada izpolnila obljube. O njih se bodo pogajali z novo vlado. Sindikat delavcev ljubljanskega temeljnega sodišča pa zahteva odgovor vlade do 23. decembra, v nasprotnem primeru bodo organizirali splošno stavko.

Sloveniji finančna pomoč

LJUBLJANA - Na včerajšnji izredni seji Odbora za migracije in begunce pri parlamentarni skupščini Sveta Evrope v Parizu, ki je obravnavala poročilo o begunski problematiki na ozemlju nekdanje Jugoslavije, je generalna sekretarka Sveta Evrope Catherine Lalumiere sporočila, da se je direktorat Socialnega sklada odločil, da bo finančno pomagal Sloveniji in Hrvaški.

Kmetje bodo protestirali

LJUBLJANA - Slovenski kmečki zvezi in Zadružni zvezi Slovenije se je z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije uspelo dogovoriti za ugoden način reševanja prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja kmetov. Zato obe zvezi pozivata kmete, člane in nečlane zadrug, uslužbence zadrug, gozdnih gospodarstev, hranilno-kreditnih služb, čeprav že zavarovanih, naj do konca leta pri zdravstvenem zavarovanju uveljavijo največji možni popust. Zaradi nerazumne vladne politike do kmetijstva pa bo sta obe organizaciji v sredo v Ljubljani pripravili opozorilni protestni shod.

Neenakopravna obravnava

LJUBLJANA - Sindikat kovinske in elektroindustrije poziva vlado in Gospodarsko zbornico ter njena splosna združenja, naj zagotovijo izplačilo plac v vseh podjetjih kovinske in elektroindustrije najpozneje do srede. Predstavniki sindikata trdijo, da delavci v kovinski in elektroindustriji in v drugih gospodarskih panogah niso enakopravno obravnavani z delavci v državni upravi. Nekateri delavci že več mesecev niso dobili plac ali za 30 odstotkov pa tudi več zaostajajo za kolektivno pogodbo, zato sindikat zahteva enako obravnavo vseh zaposlenih in izplačilo zaostalih plac. (STA)

Podmladek SLS se ne bo združeval

LJUBLJANA - Mladinska zveza pri SLS se je odzvala na izjavo predstavnikov Mlade iniciative pri NDS o vseslovenski mladi ljudski stranki, o kateri naj bi se dogovarjali podmladki slovenskih desnosredinskih strank, med drugim tudi s podmladkom SLS. Sporočajo, da so za tesnejše sodelovanje sorodnih strank, kakršnokoli odločitev o statusnih spremembah v medstrankarskih odnosih na ravni podmladkov pa bo Mladinska zveza pri SLS sprejela le ob polnem soglasju vodstva SLS.

LADJARSTVO / TEŽAVE

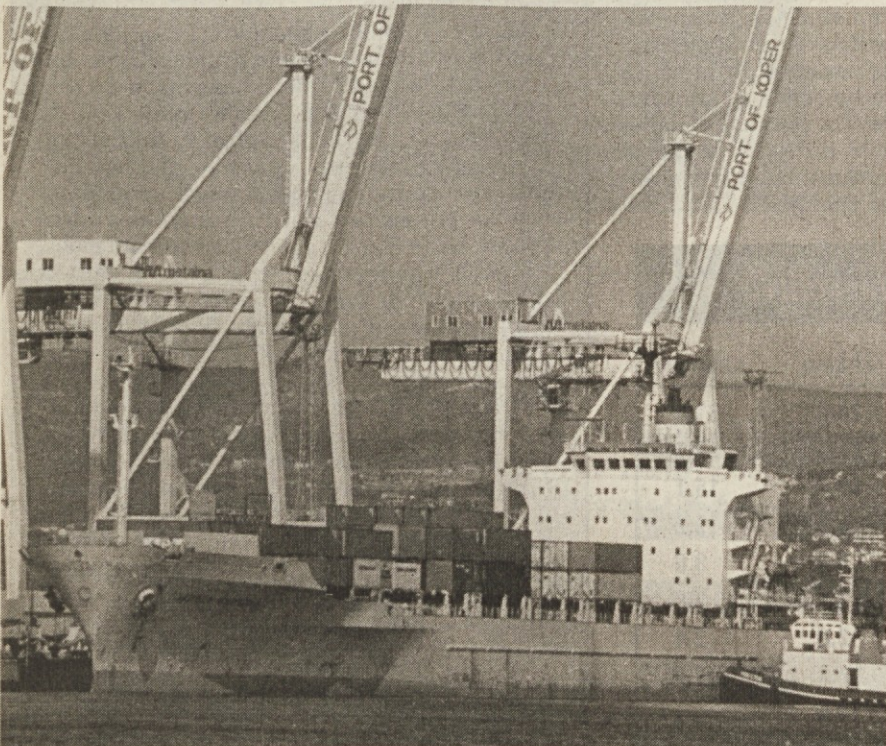
Z ladjo Triglav bomo zagotovo potonili

Edini slovenski ladjar se bori za obstanek

IVANKA MIHELČIČ

res sprejel zakon, s katerim je naložil državi odkup neplaciranih terjatev do Angole, a da je do njegove uresnitve se daleč. »Sest zahodnoevropskih bank nam je slo na roko, ko smo jih zaprosili za enoletni odlog plačila glavnice, dogovor s slovensko vlado in domačimi bankami pa se še ne premika z mrtve točke. Tuji upniki tega ne razumejo in nam vsak dan grozijo z ustavitvijo ladij in prisilno poravnano dolgov. In to niso zgolj akademski grozje. O njihovi resnosti govori tudi podatek, da so denimo hrvaškemu ladjarju s Korčule zaradi neporavnanih dolgov že ustavili celo floto,« pravi Krejčič.

Prodaja Triglava bi Splosni plovbi omogočila preživetje za nadaljnjih nekaj mesecev, oziroma vsaj do takrat, ko bo vlada končno uresnila že sprejet zakon. Ladjo Triglav so zgradili leta 1983, njena nosilnost je okrog 39 000 ton. Vrednost je precejšnja, koliko bo zanjo mogoče iztržiti, pa bo odvisno od svetovnega trga in dejstva, koliko je ta seznanjen s težavami lastnika ladje. Vprašanje je, ali bo izkupicek, ki naj bi zadovoljeval le za nekajmesečno preživetje, pravi ekvivalent za prepovedano državnih mlinov, čeprav jo je mogoče opravičevati z dejstvom, da živimo v povoličnem času, ko stara vlada praktično ne vlada več, nove pa se ni na obzoru.

Koliko ladij bo še treba prodati? Foto: Srdjan Živulović/TRIO

STRANKE / KOALICIJA

Očitno bo nova vlada levosredinska

Na Drnovškovo pobudo odgovorilo vseh pet strank

TANJA STARIC

postavljajo nobenih pogojev, pričakujejo pa »konkretno ponudbo« v naslednjih dneh.

Samo **krščanski demokrati** postavljajo pogoj za svoje sodelovanje v vladi: zavračajo veliko koalicijsko (torej sodelovanje z združenim listo in tudi z demokrati), zavzemajo pa se za »močno in stabilno desnosredinsko vlado«, v kateri bi bila tudi **ljudska stranka**.

V liberalno-demokratski stranki pravijo, da bodo najprej preverili, ali so

se krščanski demokrati dokončno izključili iz pogajanj. Potem se bodo pogovarjali s tistimi strankami, ki so v vladi pripravljene sodelovati, že v torek pa naj bi svet LDS sprejel dokončno odločitev o tem, kaksna bo nova koalicijska. Drnovšek bo skušal - kot je napovedal - pospešiti oblikovanje nove vlade, saj pravi, da »je sedanje stanje nevzdržno in škodljivo«.

To verjetno pomeni, da z veliko koalicijsko ne bo nič. Vlada bo torej podobna sedanji - sestavljajo jo bodo stranke leve sredine, podpiralo pa 51 bolj ali manj zanesljivih poslancev. Zdi se namreč, da krščanski demokrati ne bodo odstopili od svojih, za pogajanja z Drnovškom neuresničljivih zahtev. Glavni tajnik krščanskih demokratov Edvard Stanič je včeraj sicer povedal, da bi bilo sodelovanje s strankami, ki jih je pozval Drnovšek, »z določenimi korekcijami možno«. Zato se zdi neločljiva zahteva, naj bo v vladi tudi SLS. Popolnoma jasno je namreč, da ljudska stranka nikakor in v nobenem primeru ne bo koalicijski partner LDS. Sinoci je Marjan Podobnik celo poslal **krščanskim demokratom, Jelencem nacionalni**

Sodelavca tudi v novi vladi? (FOTO: J. Suhadolnik/TRIO)

stranki, zelenim in socialdemokratom pobudo za oblikovanje desnosredinske vladne koalicije z argumentom, da bi povezovalje programsko nasprotnih strank preneslo parlamentarna nasprotja v vlado. Podobnik je omenjene stranke pozval, naj na pobudo odgovorijo v naslednjih dneh, ni pa povedal, kdo bi bil mandat v primeru takšne desnosredinske vladne združbe. Mimogrede, takšno vlado bi podpiralo samo 46 poslancev od skupaj 90, v parlamentu bi torej imela en sam glas večine.

Vlado bo torej zagotovo sestavljala LDS; poziv Marjana Podobnika pa gre morda razumeti bolj kot odgovor pobudi krščanskih demokratov o združitvi v eno veliko desnosredinsko stranko. Čeprav namreč SKD za ponedeljek napoveduje začetek pogovorov o »takojšnji združitvi«, SLS vztraja, da še nekaj časa ne bo ene same desne stranke. To bi lahko pomenilo, da ljudska stranka se vedno čaka, da bo SKD »premamila oblast« in da se bo SLS na ta račun okrepila v najmočnejšo stranko desnice. In da je prav strah SKD, da bi se to zares zgodilo, tudi poglavitni razlog za verjetni neuspeh pogajanj med Drnovškom in Peterletom.

KOČEVSKA REKA / SLOVESNOST

Na začetku je bila brigada Moris

Druga obletnica elitne enote nove slovenske vojske. Govoril tudi Milan Kučan

Na slovesnosti ob drugi obletnici ustanovitve specialne brigade Moris včeraj v Kočevski Reki je bil slavnostni govornik predsednik predsedstva Slovenije Milan Kučan. Med drugim je dejal, da bo moral obrambni koncept samostojne in mednarodno priznane države Slovenije, ki sicer se ni docela dorečen, upoštevati izkušnje, ki smo si jih nabrali med lanskvo vojno za Slovenijo. Takrat se je izkazalo, da se je treba opreti predvsem na lastne ljudi in orožje.

Govoril je tudi ob-

rambni minister Janez Jansa, ki je opozoril, da nevarnost se ni minila, saj je vojna v BiH cedalje bolj nepredvidljiva, spet pa oživljajo tudi nekakšne zamisli o ozi-vitvi Jugoslavije v nekdanjih mejah. Ob tej priložnosti so podelili tudi priznanja in odklikovanja najzaslužnejšim častnikom brigade Moris.

Priprave na ustanovitev brigade so se zacele že maja 1990, ko je tedanja JLA skušala razorožiti teritorialno obrambo, z njo pa se je začel kazati zametek bo-

docih slovenskih oboroženih sil. Danes je brigada Moris elitni del slovenske vojske, ki jo sestavljajo dobro oboroženi in odlično izurjeni vojaki. Del svojega znanja so vojaki pokazali tudi na včerajšnji slovesnosti.

Odlikovanje je med drugimi prejel komandant brigade polkovnik Tone Krkovič, priznanja pa France Bučar, Janez Drnovšek, Lojze Peterle, Janez Jansa, Igor Bavčar, Jelko Kacin, Janez Slapar, Miran Bogataj in brigada Moris.

(STA)

Poveljniki, zbrani v Kočevski Reki Foto: Aleš Pavletič/TRIO

VOLITVE / NEPRAVILNOSTI

Mar gre res za veliko prevaro?

Poslanca zelenih trdita, da so volilni rezultati napačni

BOSTJAN LAJOVIC

Ugotavlja, da rezultati volitev v državni zbor niso v skladu z zakonom, zato vlagava pritožbo na odločitev republiške volilne komisije (RVK), sta na včerajšnji tiskovni konferenci sporočila poslancata zelenih v druzbenopolitičnem zboru slovenske skupščine Vane Gosnik in Ivan Tomše. Poslanca trdita, da je republiška volilna komisija mandate v volilnih enotah na podlagi okupat glasov delila in dodelila tako, da je zakon o volitvah v državni zbor razveljavil, kar ni v njeni pristojnosti. Za sklepanje o tem, kako naj se uporabljajo določila zakona, je pristojen samo parlament, zato se je RVK po njunem mnenju v resnici spremenila v politični organ, ki je pomembno odločal o tem, kateri konkretni poslanci bodo sedeli v državnem zboru. Posledica napačnega tolmačenja in uporabe 93. člena zakona o volitvah v državni zbor je po njunem mnenju izrazita neenakopravna zastopnost slovenskih regij v državnem zboru. Najzanimivejša primera sta 8. volilna enota (Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Ormoz, Pesnica, Ptuj) in 3. (Ljubljana Center, Cerknica, Lj. Vič-Rudnik, Lj. Siska, Logatec, Vrhnika), saj

ima prva le 8 poslancev, druga pa kar 16. Gosnik in Tomše zato predlagata, naj državni zbor razveljavi odločitev volilne komisije in od nje zahteva, da ponovno razdeli mandate poslancev na podlagi rezultatov volitev 6. decembra tako, kot ji to nedvoumno vleva zakon.

Za pomoč in tolmačenje ustrezne zakonodaje in tudi konkretne primera smo zaprosili Pavleta Sveteta, namestnika ministra za zakonodajo in enega od sestavljalcev volilne zakonodaje. Svete je povedal, da je bil prvotni koncept volilnega zakona bistveno spremenjen, potem ko so poslanci vložili amandmaja na 90. in 91. ter 93. člen. V vsakem primeru pa je RVK pristojna, da zakon razlaga in uporablja po svoje in v konkretnem primeru je RVK po Svetetovem mnenju to storila korektno. Problem, ki sta ga sprožila poslancata Gosnik in Tome, zadeva izključno stranko zelenih, ki edina ni sestavljala t.i. nacionalne liste, s katero stranke uvrščajo svoje poslance v parlament. Svete je tudi pojasnil, da je v tem primeru spornih največ pet mandatov, to pa nikakor ne ogroža legalnosti državnega zbora. Kaksna bo usoda Gosnikovega in Tometovega predloga, bo najbrž znano že na prvem zasedanju državnega zbora.

SLOVENIJA / HRVAŠKA

Bo društvo pomagalo?

Hrvaška se se vedno nasa najpomembnejša sosed, vse hladnejši odnosi med državama pa - po včerajšnji polni Smeltovi dvorani sodce - skrbijo vse več ljudi. Ustanovna skupščina Društva za slovensko-hrvaško prijateljstvo, ki so se je udeležili številni ugledni gostje z obeh strani meje - podpredsednica hrvaškega sabora Katarina Puček, veleposlanik Republike Hrvaške v Sloveniji dr. Miljenko Žagar, podpredsednik slovenske vlade dr. Jože Pucnik, je izzvenela kot poziv Hrvatov in Slovincem, naj začnejo cimprej skupaj reševati probleme, s katerimi se otepaajo vse mlade države. Predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev Društva za slovensko-hrvaško prijateljstvo dr. Božo Dimnik, je

v slavnostnem nagovoru poudaril, da obstaja vrsta zgodovinskih razlogov za ustanovitev društva. Slovenci in Hrvati so se že davno skupaj borili proti skupnim sovražnikom. Njihovo sodelovanje je doseglo vrhunec ravno v boju proti beograjskemu hegemonizmu in unitarizmu. »Žal v zadnjem času opazamo, da posamezne skupine v obeh mladih državah izkoriščajo neresene probleme za svojo politično promocijo. Na obeh straneh se krepi skodljiv nacionalizem. Zaradi tega moramo pravi čas spregovoriti z besedami medsebojnega razumevanja. Upoštevati je treba, da v meddržavnih odnosih ni bratstva in enotnosti, je red, ki ga predpisuje mednarodno pravo,« je še dejal dr. Dimnik.

Meje med Slovenijo in Hrvaško nismo nikoli začrtavali s krvjo. (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

Uredništvo Mladine odgovarja ministrstvu

Vas odgovor na naša javno zastavljena vprašanja ni razjasnil niti enega od spornih vprašanj, ki smo jih navedli v naših člankih, zato bomo v naslednjih številkah Mladine prisiljeni objaviti dokumente, na podlagi katerih si bodo naši bralci lahko sami ustvarili mnenje o nekaterih postopkih ministrstva za obrambo. Hkrati bomo seveda vse navedbe iz naših člankov dokazali tudi na pristojnih sodiščih.

Glede Vaših obtožb na račun našega glavnega urednika gospoda Roberta Botterija vam moramo sporočiti, da gospod Botterij seveda ni, kot sicer sami zelo dobro veste, »sodeloval« z Udbo ali KOS-om, kakor mu v maniri nekdanjih preganjancev gospoda Janše očitajo. Bil je, tako kot mnogi uredniki, novinarji in številni drugi državljani Slovenije in Jugoslavije, v skladu s takrat veljavni zakoni večkrat poklican na informativne pogovore s predstavniki takratnih legalnih služb državne varnosti, kar je bil represivni postopek, proti kateremu smo se takrat, kot se moramo se spominjati, vsi skupaj borili. Še danes smo ponosni na to, da je uredništvo Mladine in namemu takratnemu in sedanjemu glavnemu uredniku gospodu Robertu Botteriju kljub izpostavljenemu položaju in navkljub številnim nevarnim pritiskom organov nekdanje države uspelo voditi samostojno uredniško politiko, s katero smo po

svojih močeh utrjevali demokratične institucije v Sloveniji in javnosti, ki so jo obvladovala državna občila, hkrati pa uspešno branili tudi gospodarsko Janso in njegove ter naše prijatelje, obtožene na procesu proti četverici.

Glede Vaših pripomb na nekatere v našem tedniku nedavno objavljene članke bi vam želeli sporočiti, da Mladina »v seriji člankov o hotelu Bristol v Beogradu« nikogar ne »zagovarja« in tudi ne »napada tistih, ki so dejansko profesionalno in v skladu z odločitvami pristojnih organov ustvarili slovensko vojaško moč«. Kot vam je znano, se je Mladina zmeraj in povsod zavzemala zgolj za spoštovanje človekovih pravic in nacel pravne države, ki so jih nekdo kršili tisti, katerih pravice z nekaterimi svojimi postopki danes kršite vi sami. Na tem mestu ne želimo objavljati zgodbe o tem, kaj je Mladina storila za gospoda Janšo osebno in za številne druge ljudi, katerih pravice je kršil prejšnji režim; obrambo Janševih in njihovih pravic ter razkrivanje nezakonitega ravnanja oblasti smo namreč takrat, enako kot danes, imeli za svojo poklicno dolžnost. To, da isti novinarji, ki so Janšo nekod brali pred organi pregona, danes kritično pišejo o postopkih organov, ki jih vodi minister Jansa, seveda ni plod nikršnih »motiviranih dejanj« ali »sodelovanja s KOS-om«, kot nam v svojem pi-

smu podkitate, pac pa posledica tega, da smo ostali enako kritični do ravnanja državnih organov, čeprav so na najvišja mesta pršli ljudje, ki so bili dolga leta naši najtesnejši sodelavci. P.S. V svojem pismu pravite: »Slovenija mora se zmerom uvazati strelivo in opremo, potrebno za nujno vojaško usposabljanje.« V imenu nacionalnih interesov Vas prosimo, da za božjo voljo ne govorite tega javno, saj s tem potrjujete, da gre za kršitev tretjega odstavka Resolucije 713, ki jo je Varnostni svet Združenih narodov sprejel 25. oktobra 1991. Resolucija namreč določa, naj vse državne članice OZN »v skladu s sedmim poglavjem Listine Združenih narodov in z namenom, da se vzpostavi mir in stabilnost v Jugoslaviji, nemudoma izvršijo splošne in popolne embargo na izvoz vsega orožja in vojaške opreme v Jugoslavijo do trenutka, ko Varnostni svet odloči drugače.« Prav ta resolucija (poleg nekaterih drugih prepovedi izvoza orožja, ki so jih sprejele regionalne organizacije) se zmeraj velja za vse bivše republike nekdanje Jugoslavije. Vasa trditev o uvajanju orožja in streliva potrjuje, da Slovenija krši navedeno resolucijo OZN, s tem pa tudi mednarodno pravo in sprejete mednarodne dokumente, za katere se je ob vstopu v to mednarodno organizacijo obvezala, da jih bo spoštovala.

KOROŠKA / ZASTOPSTVO MANJŠINE V DEŽELNEM ZBORU

Model prednostnih glasov možen izhod iz slepe ulice

Grilc in Šturm ocenjujeta, da je Ambrozyjev predlog »zanimiv«

IVAN LUKAN

CELOVEC - Predlog predsednika koroške socialdemokratske stranke Petra Ambrozyja, po katerem naj bi slovenska narodnostna skupnost pristala na sistem prednostnih glasov in se bi na ta način izvolil pripadnik manjšine v koroški deželni zbor, je znotraj koroških Slovencev naletel

na dokaj pozitiven odmev. Predlog predvideva spremembo volilnega reda za deželnozborske volitve tako, da bi vse stranke razpolagale s tremi prednostnimi glasovi. Model prednostnih glasov bi veljal tudi za pripadnike manjšine na strankinih listah. Tisti

Slovenec oz. tista Slovenka, ki bi zbral/a največ prednostnih glasov (absolutno stevilo) bi bil izvoljen za zastopnika manjšine v deželnem zboru. Pripadlo bi mu zadnje mandatno mesto na listi tiste stranke, za katero je kandidiral. Če pa bi pripadnik manjšine zbral celo več kot 4500 glasov, bi bil avtomatično izvoljen v deželni zbor. »Ta model bi tudi Slovencem na Koroškem odprl dobre možnosti, da pridejo do zastopstva v deželnem parlamentu,« je menil šef koroških socialdemokratov.

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, Matvez Grilc, je v prvi reakciji izjavil, da je Ambrozyjev predlog »zanimiv« toda samo pod pogojem, da velja sistem prednostnih glasov tudi za Enotno listo, torej narodnostno stranko koroških Slovencev. Drugi Grilcev pogoj pa je, da bi se pripadnik slovenske narodnostne skupnosti volil s posebnim glasom, ki pa se ne bi smel pristeti tudi stranki.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem Marjan Šturm v Ambrozyjevemu predlogu vidi možnost za pozitiven razplet emocionalno vodene razprave okoli

Predsednik NSKS Matvez Grilc

zastopstva koroških Slovencev v deželnem zboru. »Ambrozy predlaga integracijski model, za katerega smo tudi mi,« je dejal predsednik ZSO. Po njegovem mnenju je treba rešiti le še vprašanje, po katerem ključu oz. na kakšen način stranke imenujejo »svoje« narodnostnega kandidata.

Najbolj kritično pozicijo do Ambrozyjevega predloga zavzema Enot-

na lista. Po mnenju njegove tajnika Rudija Vouka bi bil predlog sprejemljiv le pod pogojem, da bi se ustvarilo posebno volilno okrožje, v katerem lahko kandidirajo samo skupine, ki se statutarno zavzemajo za interese slovenske narodnotne skupnosti na Koroškem. Poleg tega se prednostni glasovi ne bi smeli hkrati pristeti neki stranki.

AVSTRIJA / LJUDSKO ŠTETJE

Prebivalstvo narašča, a ... s tujci

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Avstrija ima 7,8 milijona prebivalcev. To je za 240.500 (3,2 %) več kot 1981. leta. Največji prirastek prebivalstva beleži Salzburg, na Srajskem pa je število prebivalcev nazadovalo za 0,2 odstotka. Na Koroškem živi 11.619 ljudi več kot pred desetimi leti - to je prirastek za 2,2 odstotka, ki je znatno pod avstrijskim povprečjem. Rahlo naraščanje avstrijskega prebivalstva pa ni posledica višjega števila rojstev, temveč naraščajočega števila tujih državljanov v Avstriji.

To je del osnovnih podatkov o avstrijski populaciji v zrcalu lanskega rednega ljudskega štetja, ki jih je Avstrijski statistični centralni urad včeraj na konferenci za novinarje predstavil v svoji razčlenjenosti na posamezne občine. Predstavitelja - na prvi pogled sorazmerno nenezacionalnih - podatkov je naletela na veliko zanimanje medijev. Kajti vsako štetje in pri njem ugotovljeno število prebivalcev v občinah za deset let odloča o razdelitvi komunalnih in regionalnih proračunov. Tako so posamezne občine tudi po

zadnjem štetju prijavile 1126.000 reklamacij in tako razvnele pravcato vojno za vsako dušo.

Zanimanje pa je bilo veliko tudi za to, ker so zdaj bili prvič objavljeni uradni podatki o številu tujih državljanov v Avstriji. Na dan štetja (15.5.1991) je v Avstriji živel 518.000 tujcev (6,6 odstotka prebivalstva). V letu 1981 jih je bilo 219.000 ali 3,9 odstotka prebivalstva. Največja koncentracija tujcev je na splošno dana v mestih in njihovi bližnji okolici, regionalno pa je na vzhodu Avstrije največja - v posameznih okrajih živi tudi do 13 odstotkov tujih državljanov (izjema je Predarlška na zahodu Avstrije, ki je tradicionalno vabila veliko tujih delovnih sil). Absolutni rekord ima dunajski 15. okraj, kjer znaša delež tujcev 24 odstotkov.

V trenutnem avstrijskem političnem vzdušju, ko nacionalistična desnica okoli svobodnjakov mobilizira k referendumu o tujcih, bodo ti novi podatki verjetno še izzvali marsikatero kontroverzo. Popolnejše poročilo o Avstriji v »zrcalu številk« bomo se objavili.

NOVICE

Ambrozyjev kritik bo spet sedel v deželnem zboru

CELOVEC - Franc Großmann, eden najostrejših kritikov predsednika koroških socialdemokratov Petra Ambrozyja, bo v naslednji mandatni dobi poslanec SPÖ v deželnem parlamentu. Ambrozyjev tajnik je na predvolilnem postopku v mestni organizaciji Celovec osvojil drugo mesto, se pred predsednico koroških socialdemokratičnih žena, Melitto Trunk, ter predsednikom socialdemokratske mladine, Petrom Kaiserjem. Na prvo mesto so člani stranke na tajnih volitvah izvolili sedanjo deželno svetnico v koroški deželni vladi Karin Achatz. Ni pa znan rezultat predvolitev v okraju Celovec - dežela, kjer kandidira koroška Slovenka Ana Blatnik. Udeležba med člani stranke je zelo visoka, v nakaterih krajih celo do 75 odstotkov. Uvrstitev Blatnikove bo merodajna za dokončno sestavo deželne kandidatne liste SPÖ za deželnozborske volitve jeseni l. 1993 ali spomladi 1994. leta.

»Nezmerni Slovenci«

CELOVEC - Nemskonacionalna Zveza brambovcov na Koroškem se je v izjavi za tisk odločno izrekla proti zahtevi občnega zbora Narodnega sveta koroških Slovencev po celodnevem radijskem sporedu v slovenskem jeziku. Zahteva NSKS po mnenju brambovcov zasleduje cilj, Koroško prikazati kot slovenski teritorij. Trenutni oddajni čas slovenskega oddelka ORF je povprečno 50 minut dnevno, tedenska slovenska televizijska oddaja »Dober dan, Koroška« pa traja 30 minut.

Planine v sliki

CELOVEC - Slovensko planinsko društvo Celovec vabi tudi letos vse planince-fotografе k sodelovanju pri nagradnem natečaju »Planine v sliki«. Slike s planinskimi motivi naj bi imele velikost 30 x 21 cm, vsak udeleženec lahko odda tri slike. Vsaki sliki je treba dodati geslo ter jo oštevilčiti. Slike pošljite do najkasneje 31. decembra na naslov: Slovensko planinsko društvo Celovec, Tarviser Straža 16, 9020 Celovec.

Slike bo ocenila tričlanska žirija, nagrajene slike pa bodo razstavljene od 20. januarja 1993 dalje v Mohorjevi knjigarni v Celovcu.

DUNAJ

Odobrili proračun za leto 1993

DUNAJ - Sredi vala polemik je državni zbor predsedničinim končno odobril proračun za leto 1993. Polemike so izbruhle, ker je vlada v zadnjem trenutku spremenila prvotno besedilo, tako da sedaj proračun predvideva 64,1 milijarde silingov primanjkljaja. Skupno je predvidenih 688,5 milijarde silingov izdatkov in 624,4 milijarde silingov dohodkov. V sprejetem besedilu je primanjkljaj enak 3 odstotkom bruto državne proizvodnje, medtem ko je bil v prejšnji verziji 2,7 odstotka.

Zaradi povečanja letnega primanjkljaja so bili nezadovoljni poslanci opozicije, to je svobodnjakov in zelenih, večina pa je glasovala za proračun.

ŠENTJAKOB / ŠOLA ZA GOSPODARSKE POKLICE

Odprta prostoru Alpe - Jadran

IVAN LUKAN

ŠENTJAKOB - Zacelo se je v šestdesetih letih z enoletno gospodinjstvom solo, sledila je triletna srednja gospodarska šola, leta 1989 pa so na Zavodu solskih sester v Sentpetru pri Sentjakobu odprli prvi razred petletne višje šole za gospodarske poklice. Danes solo obiskuje blizu 130 učenec, polovica od njih prihaja iz Slovenije. Višja šola v Sentpetru je poleg Zvezne gimnazije in Zvezne realne gimnazije za Slovence ter Dvojezične trgovske akademije v Celovcu četrta možnost za slovensko mladino na Koroškem, priti do slovenske mature.

Višja šola v Sentpetru odgovarja skoraj popolnoma avstrijskemu solskemu tipu HBLA, samo

z bistveno razliko, da se na soli poučuje tudi slovenščina in da je zanjo dvojezičnost učno načelo. Ucenke in učenci se torej učijo nemščino in slovenščino kot predmet in učni jezik, poleg tega pa se italijansko in angleščino. Prav to dejstvo, namreč da na soli učijo vse jezike, ki se govorijo v prostoru Alpe-Jadran, pa odpira obsolventom celoten alpe-jadranski prostor.

Predstavitvi šole so poleg velikega števila castnih gostov, med njimi novi predsednik Deželne šolskega sveta za Koroško Glantschnig in novi slovenski generalni konzul Republike Slovenije Jeraj, prisostvovali

tudi dijaki in učitelji iz drugih sol dvojezičnega ozemlja, ter starši. Vsi so se lahko prepričali o visoki ravni pouka. Poleg praktičnega pouka je poudarek tudi na humanističnih in tudi na gospodarskih predmetih - od računovodstva preko gospodarskega poslovanja tja do dela z računalniki.

Ravnatelj Zerzer je se poudaril, da se šola ze nekaj časa trudi, da bi pridobila tudi učenice iz Furlanije-Juljske krajine, pedvsem Slovence iz Primorske. »Če bi nam to uspelo, bi šola pridobila se na širini. Prepričan sem, da bi to bilo tudi v interesu naših rojakov v Italiji, da koristijo možnost solidnega učenja nemščine na tej izobraževalni ustanovi.«

PRIREDITVE

Danes, 19. decembra
VELIKOVEC
Gospodinjstva šola v Sentpetru: ob 19.30 - Božično srečanje pod geslom (Božic, ti nam luc priziži) - sveti večer v poeziji in glasbi, nastopajo recitatorji in pevci PD Lipa.

Jutri, 20. decembra
ŠENTJAKOB V ROZU
Kapelica Zavoda solskih sester v Sentpetru: ob 19. uri Adventni koncert MePZ Podjuna-Pliberk

SELE
Farna cerkev: ob 10. uri dobrodelni koncert z adventnimi in božičnimi pesmimi. Nastopa vokalna skupina »Ave«.

ZITARA VAS
Farna cerkev: ob 15. uri dobrodelni koncert vokalne skupine »Ave«.

Torek, 22. decembra
CELOVEC
Mohorjeva ljudska šola: ob 17. uri predstavitev prve kasete »Ta sopek nikar ne ovene« solskega zbora Mohorjeve ljudske šole in božičnega koledarčka.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec
* Beljak
* Bekštanj
* Bilčovs
* Bistrica ob Zilji
* Brnca
* Borovlje
* Čajna
* Galicija
* Globasnica
* Goselna vas

* Grabštanj
* Hodiše
* Kotmara vas
* Labot
* Loče
* Ločilo
* Miklavčevo
* Področja
* Podgorje
* Psinja vas
* Podklošter

* Rožek
* Selo pri Škocijanu
* Svatne
* Šteben
* Šentilj
* Šentjakob
* Škocijan
* Šmarjeta v Rožu
* Šmohor

* Šmihelj/Pliberk
* Št. Ilj
* Št. Primož
* Struga
* Tinje
* Velikovec
* Vernberk
* Vrba
* Železna Kapla
* Žrelec

KOROŠKA / NA PREDLOG MOHORJEVE DRUŽBE

Pavlu Zablatniku včeraj podelili priznanje Veliki častni znak Koroške

dr. Pavle Zablatnik

CELOVEC - Slovenski kulturni delavec, pedagog, znanstvenik, duhovnik, etnolog in narodopisec, dr. Pavle Zablatnik, ki je pred kratkim obhajal svojo 80. letnico, je včeraj iz rok koroškega deželnega glavarja Christofa Zernatta prejel Veliki častni znak dežele Koroške.

Za odlikovanje z visokim priznanjem je Pavla Zablatnika predlagala celovška Mohorjeva družba, katere dolgoletni predsednik je odlikovanec bil. Zablatnik je priznanje prejel za svoje zasluge za slovensko narodnostno skupnost

na Koroškem in za deželo Koroško, predvsem na področju raziskav koroških običajev in seg.

Pavle Zablatnik se je rodil leta 1912 v Biljcovu na Koroškem. V šestdesetih letih je bil predsednik Krščanske kulturne zveze, od leta 1968 do 1977 ravnatelj slovenske gimnazije, s katero je bil povezan kot profesor od ustanovitve leta 1957 dalje. Od mnogih odlikovanj, ki jih je prejel slavljenec v svojem bogatem življenju naj omenimo se Tischlerjevo nagrado, s katero sta ga leta 1982 odlikovala NSKS in KKZ.

NOVICE

**Vatikan ni spremenil
odnosa do kontracepcije**

VATIKAN - Ob koncu vatikanskega vrha 45 izvedencev za družinsko načrtovanje so se v sklepnem poročilu zavzeli za sprejetje programov spolne vzgoje za mlade, tako da bi jih seznanili z naravnimi metodami urejanja plodnosti. V zadnjih 60 letih so studije o simptomih, ki odražajo cikel zenske plodnosti, povzročili pravo revolucijo v naravnih metodah družinskega načrtovanja, trdi ta dokument, ki se navaja, da so nove metode boljše od dosedanje kalendarске Ogino-Knausove metode. Udeleženci obzalujejo, da je javno mnenje vse premalo seznanjeno s temi metodami, ki temeljijo na znanstvenih ugotovitvah. Po njihovem mnenju so »enostavni«, finančno ne obremenjujejo družin, lahko pomagajo ženskam da zanosijo in temeljijo na »telesni celovitosti ženske«. V teh vzgojnih programih je treba stremeti k »utvrjevanju spolne odgovornosti s spolno vzdržnostjo pred poroko in z zvestobo po njej«, po mnenju 45 izvedencev se s tem ob poznavanju zenske plodnosti zajamci zdrava rodnost in preprečuje sirjenje aidsa. Povsem razumljivo dokumente zahteva, da vlade finančno in zakonsko podprejo take kršćanske programe spolne vzgoje, Cerkev pa naj se bolj potrdi pri učenju človeških in verskih vrednot, ki jih vsebuje enciklika papeža Pavla VI. Humanae vitae, v kateri je leta 1968 spregovoril o naravnem družinskem načrtovanju.

**Stavka rudarjev
zajela Poljsko**

VARSAVA - Poljski sindikat Solidarnost je objavil stavko rudarjev, na katero je že pristalo 350 tisoč rudarjev. Samo v dveh rudnikih premoga v Sleziji delo se poteka redno, vendar je tudi tam v teku referendum, s katerim se bodo delavci odločali o stavki. Ze včeraj so v podporo rudarjem stavkali železnicearji in blokirali 90 odstotkov vlakov. Stavkovni odbor je tudi sporočil, da ne dobavljajo več premoga tovarnam in železarnam. Poljska vlada ta čas zaseda, da bi proučila položaj in morebitne ukrepe.

**Invazija škorpionov
v Braziliji**

SAO PAULO - Na tisoče zelo strupenih škorpionov je te dni napolnilo brazilsko obmorsko mesto Maceio, kjer je bilo pred nekaj meseci teniško srečanje med Brazilijo in Italijo v okviru Davisovega pokala. Največ jih je prav na plaži Parajucara, kjer so odigrali teniški dvoboj in gre za velike rumene škorpione, katerih pik je včasih smrtonosen. Prejšnji teden je zaradi njihovih pikov umrlo pet ljudi, kakih tisoč pa so jih morali sprejeti v bolnišnico zaradi hudih bolečin, ki sledijo piku.

Zadnja žrtev je bila 5-letna Ana Ligia Mendes, ki jo je škorpion picil v nogo, ko si je v otroškem vrtcu obuvala telovadne copate. Znanstveniki se niso ugotovili vzroka te nenavadne množične prisotnosti, ki ji brazilska televizija posveča mnogo pozornosti. Zupanstvu v Maceiu je razpisalo posebno denarno nagrado, ki bo vsak mesec sla tistemu, ki bo prinesel največ ubitih škorpionov. Doslej so ujeli že 3000 živih škorpionov, ki so jih poslali v Sao Paulo, da bi jih proučili in skusali ugotoviti, vzroke invazije.

Bonifikacija Salvadorja

RIO DE JANEIRO - Favelo Novos Alagados, ogromno vas na kolenh sredi zaliva Salvador de Bahia, bodo bonificirala italijanska podjetja. Načrt za bonifikacijo najrevnejšega predela Salvadorja so predstavili včeraj, začetna faza pa veljala 2 milijona dolarjev, s tem denarjem pa bodo zagotovili boljše življenjske pogoje 500 družinam.

**Poseben pravdnik za škandal
o Clintonovem potnem listu**

WASHINGTON - Ameriški pravosodni minister William Barr je moral proti svoji volji pooblastiti imenovanje posebnega državnega pravdnika, ki bo vodil preiskavo o škandalu s potnim listom predsednika Billa Clintona, saj je do sedaj zbranega gradiva toliko, da je bilo to imenovanje obvezno. V vsi zadevo je do vrata vpleten nekdanji zunanji minister in sedanjí šef kabineta svetla Bele hiše James Baker. O njegovi vlogi že raziskujejo tri posebne parlamentarne komisije, sedaj pa bo moral sodnik Joseph Digenova ugotoviti, če je Baker ukazal, pooblastil ali pa le podprl mrzlično brskanje njegove sodelavke Elizabeth Tamposi po kartotekah o potnih listih Billa Clintona. Tamposijevo so takoj odslovili, ko je škandal prišel na dan, ker je bilo jasno, da so iskali dokaze o govoricah, da je Bill Clinton pred kakimi dvajsetimi leti razmišljal, da bi se odpovedal ameriskemu državljanstvu in se tako izognil služenju vojaškega roka v Vietnamu. Baker je priznal, da je vedel za to iskanje, ni pa pojasnil, katera je bila njegova vloga v vsej zadevi.

**Po smrti hrepeneči otrok
je le navaden mitoman?**

WASHINGTON - Pismo otroka, ki Božička prosi, naj ga z njim popelje v nebo, tako da staršem ne bo treba več kupovati hrane, je morda zapisal mitoman in ne lačen otrok. To naj bi ugotovila grafološka raziskava pisave pisma, ki je presunilo milijone Americanov. V njem otrok Božičku opisuje dramatično stanje v svoji družini. Oče je izgubil delo, prekinili so jim dobavo električne energije, mati pa strada, da bi lahko dala nekaj hrane svojim otrokom. »Ko boš očetu priskrbel delo in mami nekaj hrane, bom se vsedel na tvoje sani in bom sel s Tabo v nebo.« Kljub ugotovitvam izvedencev pa policija še vedno išče tega otroka, ker taki primeri v Port Angelesu v zvezni državi Washington niso nobena redkost.

VILNIUS / ZASKRBLJUJOČ POJAV

**Litva ječi pod udari
mafije in kriminala**

Država nujno potrebuje pomoč tujih izvedencev

VILNIUS - »Mafija je poglajala globoke korenine v naši državi.« S temi besedami je litovski državni pravdnik Arturas Paulauskas po televiziji prebivalstvo obvestil o dramatični situaciji, ki pretresa to pribaltsko državo.

»Organizirani kriminal«, je nadaljeval Paulauskas, »se je vrnil v državna telesa, podzemlje ima tesne stike z nekaterimi zahodnimi državami in je že porazdelilo interesne sfere in

delokrog med različnimi tolpami.« Državni pravdnik je omenil, da je litovska mafija spreminila svojo strategijo, kar dokazuje tudi dejstvo, da je na zadnjih volitvah predstavila dva svoja kandidata, ki pa k sreči nista bila izvoljena. Po zadnjih ugotovitvah izhaja, da mafija lahko pogosto celo upravne in zakonske zadeve, kar se je zgodilo tudi pri zakonu o privatizaciji, tako da ga je moral parlament spremeniti, ker je bil

preveč naklonjen kriminalcem. Oblast je seznanjena s primeri, ko »reže« preko noči kupijo tovarne, trgovine in draga stanovanja. Organizirani kriminal reinvestira svoje nepostene dohodke v normalne proizvodne procese, s tem pa v bistvu pere umazani denar in dobiva vse večjo gospodarsko moč in družbeni vpliv. Litovska vlada mora v najkrajšem času rešiti vprašanje trgovine z mamilami. Mafija ima tu sko-

raj prosto pot, saj ji je uspelo podkupiti funkcionarje pri carini in celo v obrambnem in notranjem ministrtvu, tako da za njene kurirje ni ovir niti pri prestopanju državne meje.

Ob vsem tem ni nič čudnega, da stevilo zločinskih dejanj bliskovito raste iz meseca v mesec. Skoraj ne mine dan, da ne bi bili v Litvi podtaknjeni požari in atentati na trgovine in zasebne družbe. V zadnjih enajstih mesecih so zabeležili 5.300 kaznivih dejanj, eno tretjino več kot v enakem obdobju lani. Krivcev je skoraj nemogoče kaznovati, ker žrtve in očitki nočejo pričevati iz bojazni pred mascevanjem.

Paulauskas pa je prepričan, da se ta položaj lahko spremeni, če bo zakonodajna oblast cimerj ukrepala in sprejela ustrezne zakone, ki bodo stopili na prste organiziranemu kriminalu. Pri tej težki nalogi Litva potrebuje strokovno in drugo pomoč Zahoda. Državni pravdnik je napovedal, da bi morala v Vilnius vsak čas prispeti skupina amerskih izvedencev za boj proti mafiji. »Upam, da ni prepozno, da se lahko še vedno postavimo po robu tej rakasti tvorbi, ki bi lahko spravila na kolena Litvo.«

**Protest naravovarstvenikov
zoper sečnjo tropskih gozdov**

Japonska je ena največjih uvoznice lesa: tamkajšnji naravovarstveniki te dni slikovito protestirajo po tokijskih ulicah zaradi prekomerne sečnje v tropskih gozdovih

**Upor Tuaregov:
v Nigru so začeli
iskati politično
rešitev spora**

NIAMEY - Posebna komisija začasne nigrske vlade, ki išče politično rešitev za oboroženi upor nomadskih Tuaregov, je predsedniku vlade Amaduju Sefuju izročila podrobno poročilo o položaju v saharskem delu države.

Predsednik komisije Mai Magana je priznal številne napake v vladni politiki do severnega dela države, kjer živijo nomadski in polnomadski Berberi in Tuaregi. Vlada mora po ugotovitvah tega poročila cimerj spreminiti svojo politiko. Če bi ji uspelo zaceti pogajanja z voditelji tuareške gverile in civilnih oblasti, bi morala takoj sprejeti splošno amnistijo. Kot prvo bi morala nigrska vojska »brezpogojno« osvoboditi 160 tuareških veljakov, ki so jih priprli brez tehtnih razlogov, uporniki pa kakih 45 talcev, ki so v njihovih rokah. Komisija je obenem ugotovila, da Niger potrebuje korenito decentralizacijo, ki naj bi vsaki regiji omogočala izdajanje krajevnih zakonov in omejeno samoupravo. Odločno pa je zavrnila predlog Tuaregov, da bi Niger dobil federativno ureditev, ker bi to vodilo v secesijo. Predsednik Mai Magana je prepričan, da bodo dosegli premirje in sporazum o narodni spravi s sklicanjem posebnega »foruma«, na katerem bodo sodelovale vse v

spopadih na severu države vpletene strani.

Medtem so v glavno mesto premestili štiri najuglednejše tuareške veljake, med katerimi je tudi nekdanji minister za notranje zadeve in turizem Ahmed Musa. Ta premešitev je brzkrone v tesni zvezi s poskusom vzpostavitve neposrednih pogajanj o spravi. Cetvorica je za vlado sprejemljiv sogovornik, a ne edini.

Nedvomno pa velja izrecno omeniti preseñetljiva stališča dveh vladnih prefektov iz Tahue in Agadesa, slednje mesto je zgodovinska prestolnica nigrske Sahare, ki je najbolj trpelo zaradi vojaške represije. Agadeski prefekt Amadu Idé je namreč dopisniku niamejskega »Le Republicain« izjavil, da je treba »takoj zaceti pogajanja in na za vseh sprejemljivih osnovah«. Prvič je tudi poudaril, da ta pogajanja ne smejo potekati brez prisotnosti glasnika »Osvobodilne fronte Airja in Azawaka« Mano Dayaka. Ime tega predstavnika tuareških upornikov v Evropi si pred časom ni upal nihče v Nigru spregovoriti, sedaj pa je postal skoraj ključna osebnost. Podobno izjavo je dal tudi prefekt mesta Tahua. Alhuseini je bil celo odločnejši od Amaduja Idéja, saj je jasno navedel, da je »cena miru v državi pogajanje z gverilo«.

KUBA / VERSKE TRADICIJE NISO IZGINILE

Praznik sv. Lazarja

Ob tradicionalnem prazniku sv. Lazarja na Kubi vlečejo težke kamne; poleg tradicije pa je letošnje praznovanje zabeležilo novost: prve manifestacije proti Castru.

INDIJA / PO ZADNJIH NEREDIH

Mošeje prepolne

V Indiji so po zadnjih neredih med Hindujci in muslimani mošeje spet prepolne (AP)

MOSKVA / SODOBNI HERETIKI

**Skupni nastopi
novih stalinistov
in fašistov ob tednu
totalitarizma**

MOSKVA - Danes se v Moskvi začena tako imenovani »teden totalitarizma«, ki ga organizirajo manjše skupine stalinistov in fašistov. V teku tega tedna bodo počastili obletnice rojstva nekdanjih sovjetskih voditeljev Leonida Breznjeva in Stalina, ter Maočetunga.

Slovesnosti se bodo udeležili pripadniki »novega reda«, ki so včlanjeni v fundamentalistično fašistično stranko, prvi tednik Rossija, ter zveza stalinistov. Teden totalitarizma bodo slovesno začeli danes, ob obletnici rojstva Leonida Breznjeva (1906-1982). Fašisti in stalinisti bodo skupaj obiskali njegov grob in položili na spominsko obeležje nekdanjega taj-

nika sovjetske partije venec. Grob Leonida Breznjeva je pod kremelskim obzidjem, zraven Stalinovega.

21. decembra bo slavnostna manifestacija ob obletnici rojstva Josifa Vissarionoviča Džugasvilija-Stalina, absolutnega gospodarja Sovjetske zveze do svoje smrti leta 1953.

Zapriseženi sovražniki demokratičnega reda, ki si s težavo utira pot v nekdanji Sovjetski zvezi, niso pozabili niti na dolgoletnega voditelja kitajskih komunistov Maočetunga: obletnico njegovega rojstva bodo proslavili 25. decembra. Mao se je rodil leta 1893, umrl pa je dobrih 20 let po Stalinu, leta 1976.

TURČIJA / IZJAVE MINISTRA

**Turčija po Čemobilu
ni merila radioaktivnosti**

ANKARA - Nekdanji turski minister za trgovino in industrijo Cahit Aral, ki je bil član turske vlade za casa eksplozije v Čemobilu, je v svoji zadnji izjavi za neki turski časopis povedal, da je izvedel za učinke in posledice eksplozije za Turcijo komaj dve leti in pol po katastrofi. Na vprašanje, kako se je to lahko zgodilo, je povedal, da Turcija leta 1986 sploh ni imela naprav za merjenje radioaktivnosti in da je zato preprosto ni merila.

Aral je se povedal, da je Turcija po eksploziji v Čemobilu izvozila v nekdanjo Sovjetsko zvezo od 4 do 5 tisoč ton radioaktivnih lesnikov. »Ni mi zal, da se je to zgodilo,« je se povedal nekdanji turski minister, čes da je konec koncev Sovjetska zveza povzročila tragedijo in jedrsko onesnaženje.

Junija 1986 je Aral slovesno izjavil, da je stopnja radioaktivnosti v Turciji povsem normalna in da ni nobene nevarnosti za zdravje. Statistika je pokazala, da se je stevilo rakastih obolenj v severovzhodni Turciji v zadnjih letih močno povečalo.

SEIZMOLOGIJA / KAKŠNE SO POSLEDICE NEDAVNEGA POTRESA NA OBMOČJU INDONEZIJSKEGA ARHIPELAGA?

Prikaz seizmičnih premikov v času močnega indonezijskega potresa

Področje med otokoma Javo in Floresom je najgloblje potresno žarišče na Zemlji

RENATO VIDRIH in TOMAZ VERBIC

Vsak dan na Zemlji nastane več sto potresov. Velika večina je tako sibihih, da jih človek niti ne zazna, zaznajo jih le občutljivi seizmografi. Občasno pa nastanejo močni potresi, katerih posledice zahtevajo številne smrtno žrtve. Neposredne posledice nedavnega potresa na območju Indonezijskega arhipelaga so bile dveh vrst: zaradi tresljajev zemeljske skorje so se porušile številne zgradbe, ki so pod seboj pokopale ljudi, na drugi strani pa so zaradi potresnih valov nastali velikanski dolgi morski valovi - tsunamiji. Visoki so bili tudi do 25 metrov in so porušili in odplaknili praktično vse zgradbe, ki so stale do 300 metrov v notranjosti otoka. Ti so za prebivalce pravzaprav imeli se hujše posledice kot samo tresenje tal.

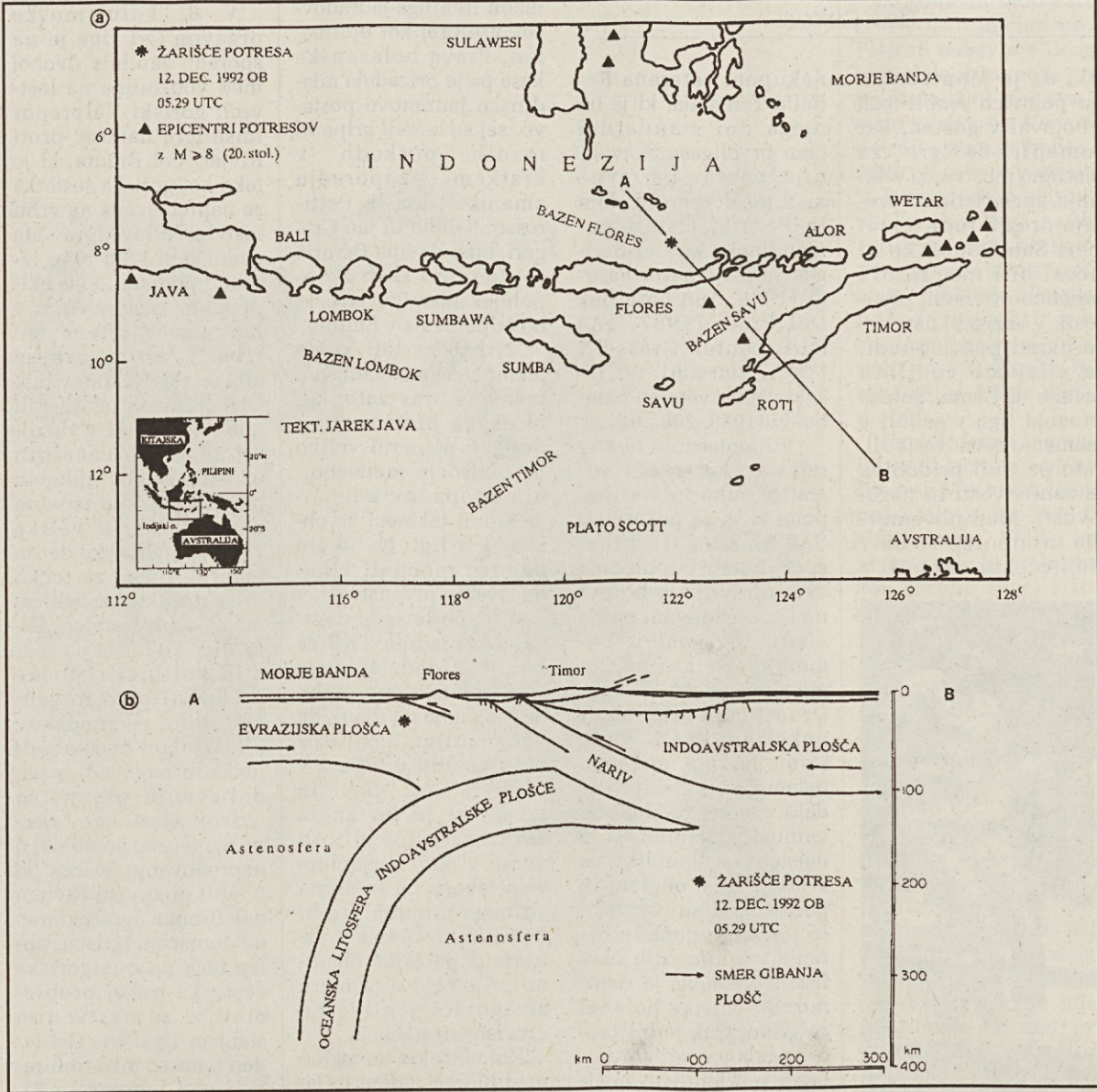
Opis potresa

Potresni sunek so zaradi velike moči zaznale praktično vse boljše potresne opazovalnice na svetu, med njimi tudi vse slovenske (Ljubljana, Cerknica, Vojsko in Bojanci v Beli Krajini). Del zapisa potresa, ki so ga zapisali seizmografi Observatorija Seizmološkega zavoda Slovenije na Golovcu, je predstavljen na sliki 1. Žarišče potresa je nastalo 12. decembra zjutraj ob 5. uri 29 minut in 27, 1 se-

kunde po svetovnem času. Na Observatoriju Seizmološkega zavoda Republike Slovenije pa so seizmografi zabilježili potres ob 5. uri 34 minut in 45, 5 sekunde. To pomeni, da so potresni valovi potrebovali za pot med otokom Flores v malem Sudskem otočju v Indoneziji in Ljubljano, ki znaša približno 12.000 kilometrov, slabih 15 minut. Epicenter potresa je nastal na koordinatah 8, 2 in 121, 9 E po izračunih U. S. Geological Survey National Earthquake Information Centre, kar je približno petdeset kilometrov severno od otoka Flores (na sliki 2a) oziroma od mesta Maumere, ki leži skrajnem severovzhodnem delu otoka. Epicenter potresa je bil v morju, ki sicer dosega tudi nad 3.000 metrov globine, kar je povzročilo zelo velike tsunamije. Hipocenter (žarišče) potresa je nastal v globini približno 30 kilometrov, kar je za to področje plitvo. V preteklosti so tu že nastajali potresi z globlinami žarišč več sto kilometrov (tudi do 600 kilometrov). Področje med otokoma Javo in Floresom je znano po najgloblji potresni žariščih na našem planetu.

Posledice potresa

Učinki potresa so bili zaradi moči izjemno veliki, prav tako pa so k ra-

Geografska skica Indonezijskega arhipelaga in epicentri najmočnejših potresov v dvajsetem stoletju (2a). Geološki prerez ozemlja med bazenom Flores (morje Banda) na severozahodu in avstralskim šelfom na jugozahodu (2b).

zdiralni moči pripomogli veliki morski valovi, ki so se razvili ob potresu. Tsunamiji (japonsko »dolgi valovi v lukii«) so v Pacifiku pogosto posledica potresov, ki imajo žarišče pod morjem. Premik zemeljske skorje pod morjem vzbudi ogromne mase morske vode, s tem pa na površini oceana nastanejo visoki valovi z zelo dolgimi valovnimi dolžinami.

Na odprtih oceanih lahko ta valovna dolžina znaša do 1000 kilometrov, ob obalah, kjer se ti valovi lomijo in nagrmadijo, pa so opazili tudi več kot 40 metrov visoke valove. Ob zadnjem potresu so valovi dosegli do 25 metrov višine in praktično opustošili 300-metrski pas ob obali. Proti takim valovom skorajda ni obrambe. Po nekaterih podatkih so poleg skode na nekaj manjših otokih povzročili največ skode v pristaniškem mestu Maumere. Poleg ogromne materialne skode so povzročili smrt najmanj 1.000 prebivalcev tega mesta s 70.000 prebivalci. Skoda, ki jo je potres povzročil direktno zaradi rušenj, je bila bistveno manjša.

Potresni sunki so zajeli

vse otoke od Jave na zahodu in Timorja na vzhodu, na severu pa so zajeli tudi predele otoka Sulawesi.

Magnituda potresa je bila po različnih preliminarnih izračunih od 6, 8 do 7, 5 stopnje po Richtorjevi lestvici. Na tem področju pa so v preteklosti že nastajali potresi, katerih magnituda je presegla 8. stopnjo po Richtorjevi lestvici. Epicentri teh potresov so narisani na sliki 2a. Najmočnejši potresi v zadnjem desetletju na tem področju pa so prikazani v tabeli. Nekateri od njih so zahtevali tudi smrtno žrtve. Koliko smrtnih žrtev je bilo ob zadnjem potresu, so zaenkrat se uganjanja, vsekakor

pa gre za eno večjih naravnih nesreč v zadnjem času.

Iz preglednice je razvidna potresna dejavnost zadnjih desetih letih na področju, ki ga prikazuje slika 2a. Gre za sorazmerno majhno področje, kljub temu pa vidimo, da je skorajda vsako leto potresni sunek, ki presega magnitudo 6.0 stopnje po Richterjevi lestvici. Večina žarišč nastane pod morjem, torej na samih otokih, tako da je neposreden vpliv potresnega nihanja zaradi oddaljenosti epicentra nekoliko manjši.

Pri dovolj močnih potresih preide do nastanka tsunamijev, ki pa povzročajo škodo tudi na nase-

ljenih otokih.

Geološka dogajanja

Poleg potresne dejavnosti tega področja pa je ta del Zemlje značilen tudi po močni vulkanski dejavnosti. Pravzaprav sta obe dogajanji med seboj povezani. Indonezijski arhipelag je del pacifiškega tektonskega obroca, ki poteka od Andov na jugovzhodnem robu Tihega oceana prek Srednje Amerike, preloma Sv. Andreja v Kaliforniji do Aleutov na severu in se ob Japonski in Filipinih spušča proti Indoneziji.

V tem tektonskem oziroma potresno-vulkanskem obrocu se danes sprošča več kot polovico celotne potresne energije na Zemlji. Prav tako je to območje, kjer je kar 80 odstotkov vseh aktivnih vulkanov. Te številke postanejo bolj razumljive, če poznamo dejstvo, da je kar 90 odstotkov od vseh aktivnih con podirvanja na Zemlji prav v pacifiškem tektonskem obrocu.

Narava temu območju res ne prizanaša. Visoko razvite industrijske družbe na primer na Japonskem in ZDA so s potresno varnim gradbeništvo do

neke mere omilili uničujoče posledice potresnih sunkov. Manj razviti narodi, ki živijo na primer na Indonezijskem otočju, pa se vedno plačujejo visok davek, ki ga zahtevajo naravne nesreče.

Flores je okoli 400 kilometrov dolg in le do 100 kilometrov širok vulkanski otok in leži med Borneom in Avstralijo (slika 2a). Nastal je - skupaj s se nekaterimi drugimi otoki v vzhodnem delu Indonezijskega arhipelaga - nad nekdanjo cono podirvanja Indoavstralske plošče pod Evrazijsko. Ta proces podirvanja oceanske litosfere Indoavstralske plošče pod celinsko litosfero Evrazijske plošče zahodno od otoka Flores poteka se danes in je tudi morfološko izrazen z javanskim Globokomorskim jarkom (slika 2b). Vzhodno od otoka Flores pa imata obe plošči na stiku celinsko litosfero. Oceanska litosfera Indoavstralske plošče se je tu namreč že pred nekaj milijoni let vse porinila - obe plošči sta tako trčili druga ob drugo s svojo celinsko litosfero. Zaradi močnih tektonskih napetosti v Zemljini skorji se to ozemlje počasi dviguje. Na to kaže tudi otok Timor, ki sicer ni vulkanski, se je pa kljub temu dvignil nad morskno gladino sele v zadnjem milijonu let.

Potrese spremljajo tudi vulkani

Vzhodni del Indonezijskega arhipelaga je pretežno vulkanskega nastanka in je nastal med nekdanjo cono podirvanja oceanske litosfere pod celinsko. Vulkanizem in potresna aktivnost pravzaprav vedno spemljata cone podirvanja in sta zato tudi indikatorja močnih tektonskih premikov. Na teh otokih je med Javo na zahodu in Novo Gvinejo na vzhodu več kot 200 vulkanov, ki so bili aktivni v zadnjem milijonu let. Mnogi med njimi pa so aktivni tudi v zadnjem času. Prav na tem območju, na otoku Sumbawa poleg Floresa, je leta 1815 v eni izmed najmočnejših vulkanskih eksplozij izbruhnil vulkan Tambora. Stozec vulkana Tambora, ki je bil pred izbruhom visok kar 4100 metrov, je eksplozija dobesedno odnesla v zrak. Po njej je vulkanski stozec visok le še 2850 metrov. Pri tej eksploziji je zaradi neposrednih učinkov in zaradi lakote, ki je sledila popolnemu uničenju, umrlo kar 90.000 ljudi. Iz zgodovine največjih vulkanskih ek-

RADIESTEZIJA

Vsi kamni zvezdnega Kozoroga

TOMAZ KRISTAN

Poleg vseh prej omenjenih zarčenj, poznamo tudi takozvana tehnična sevanja. Tehnična sevanja izhajajo izključno iz človeških dejavnosti, ki si je z delovanjem električnih in elektronskih naprav istocaso »izmisli« tudi zelo škodljive izvore sevanja. Ta sevanja nastajajo izključno pod vplivom elektrike ob delovanju električnih naprav. V vse splošni uporabi so v gospodarstvih predvsem sledeči izvori tehničnega sevanja: mali gospodinski aparati za čiščenje prostorov, Hi-Fi aparature, TV ekrani, računalniški ekrani in mikro-valovne pečice. V kolikor se tem napravam ne mislimo odpovedati je lahko edini nasvet v tem, da jih čim manj uporabljamo. Pretirano gledanje TV s strani mladine in ostalih je zato škodljivo. TV in računalniški ekrani naj bodo po možnosti čim bolj oddaljeni od »gledalca«. Oseba, ki dela z računalniškim

ekranom, naj ne bi nosila volnenih puloverjev, marveč lanene delovne halje. Delno lahko zmanjšamo sevanje TV in računalniškega ekrana tako, da kupimo konzervo rib, jo lepo zavijemo v celofan (zaradi zadržljivih radovednežev) in postavimo na aparat ali v blizino. Tako konzervo moramo po letu dni seveda vreči v kontejner, ker je pokvarjena. Zelo veliki in škodljivi izvori tehničnega sevanja, so tudi električni daljnovidni za prenos električnega toka. Ob nakupu hiše ali parcele naj bi se po možnosti izognili takemu daljnovidu. V kolikor že imamo hišo blizu daljnovidna, potem bi svetloval, da spite v prostoru, ki je najbolj oddaljen od daljnovidna. S kvadratom razdalje od daljnovidu ali drugega izvora tehničnega sevanja, intenzivnost tega sevanja pada. Uporabo mikrovalovnih pečic za pripravo in gretje hrane odsvetujem. Mikrovalovna pečica je običajno najhujši izvor tehničnega sevanja v gospodinjstvih. Tudi elektro instalacije v hiši morajo biti izvedene strokovno, da niso izvor tehničnega sevanja.

Kamni zvezdnega znamenja kozoroga; rubin, hematit, oniks, koral, granat, topaz, ametist, obsidian, malahit, lapis lazuli

Nasvet tega tedna:

Vsi otroci do 4 leta starosti so izredno občutljivi na sevanja, zato si sami lahko »izberejo« najboljšo smer in lego spanja.

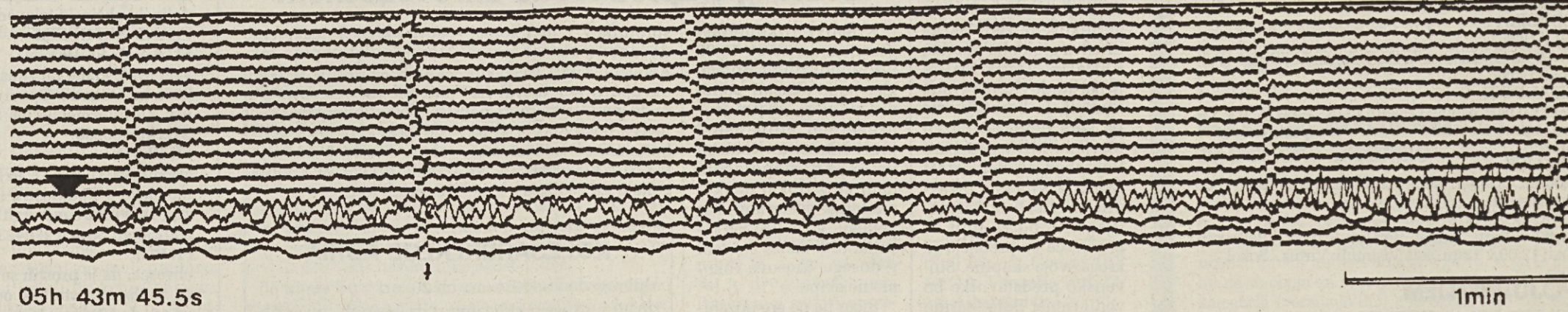
Na mestu kjer želimo, da bi otrok spal, položimo na tla jogi in otroka. Zjutraj bo otrok ležal v smeri kot mu najbolj odgovarja in v tej smeri naj bi spal tudi v bodoče.

splozljaj na Zemlji v moderni dobi lahko omenimo se izbruh vulkana Krakatau med Javo in Sumatro leta 1883.

Pri tem izbruhu so kosi vulkanskih kamnin leteli tudi do 50 kilometrov in več v zrak, vulkanski prah pa se je usedal še več tednov po izbruhu tudi na 5000 kilometrov oddaljena območja. Vec kot 100 vasi s 36.000 prebivalci je bilo popolnoma uničenih.

Najmočnejšemu potresu je sledilo več sibejskih

ponovitev, ki pa so tudi povzročale gmotno skodo. Ob glavnem potresu poškodovani objekti teh kasnejših sibejskih sunkov niso vzdržali. Zaradi manjše moči teh potresov in velike oddaljenosti jih seizmografi slovenskih potresnih opazovalnic niso zaznali. Dokončna ocena gmotne skode in število žrtev bosta znana sele po končnih, podrobnejših analizah, pri katerih bodo sodelovale številne svetovne strokovne službe.

05h 43m 45.5s

Zapis začetnega potresa ob 5. uri 43 minut 45 sekund (začetek označuje trikotnik) na Observatoriju Seizmološkega zavoda republike Slovenije na Golovcu. Prikazan je del seizmograma, saj je zapis potresa trajal več kot štiri ure. To pomeni, da je ves ta čas nihalo celotno površje našega planeta.

DIAGNOSTIKA

Ultrazvočni šok za mušice

MILAN KOTNIK JR.

Uporaba ultrazvoka je v medicini precej razširjena. Zaradi relativne neskladnosti je marsikje izpodrinil rentgenske preiskave. Dandanes se ultrazvok uporablja za pregledovanje kolov novorojencev, uporablja se v ginekologiji in urologiji, z njim preiskujejo scitnico, jetra in zolcnik, trebušno slinavko ... Vendar lahko ultrazvok pod neustreznimi pogoji povzroči poškodbe tkiv z delovanjem na mikroskopsko majhne plinske mehurčke v tkivih. Vpliv ultrazvoka na takšne tkivne strukture je dobro raziskan na vodni rastline elodei, ki ima med celicnimi plastmi tudi plast plina. Enakomerna izpostavljenost ultrazvočnemu valovanju povzroči nastajajoče se oscilacije tako mehurčkov v tkivu kakor tudi tkiva okoli njih. To povzroči intracelularne tokove v celicah okoli pulzirajočega mehurčka in tako velike okvare celicne membrane, da pride do njene ruptur. Ultrazvok, ki smo mu izpostavljeni v obliki zelo kratkih pulzov s povprečno nizko časovno intenzivnostjo, povzroči nenaden kolaps plinskih mehurčkov, kar privede do mehanskih okvar, kemijskih in termičnih okvar, ko se plinski mehurček v fazi kompresije močno stisne. Na univerzi v Rochesteru v zvezni državi New York (ZDA) so opazovali vpliv enakomernega, nepulzirajočega ultrazvoka na licinke drozofile (vinske mušice). Respiratorni sistem drozofile sestavljajo mnoge strukture, napolnjene s plinom. Ta sistem je torej takšen, da ga lahko primerjamo s pljuči sesalcev. Jajčeca drozofil so bila inkubirana na 27°C toliko časa, dokler se niso izlegle licinke. Licinke so bile potem po posebnem, natančno določenem postopku izpostavljene nepulzirajočemu ultrazvoku, nato pa ponovno vrnjene v inkubator pri isti temperaturi. Čez en teden so licinke pregledali z mikroskopom in na ta način ugotovili njihovo preživetje. Uporabljali so različne frekvence in tako dosegli smrtnost od 0 do 100 odstotkov. Izpostavljenost je vedno trajala dve minuti in pol. Pokazalo se je, da so licinke občutljive na vrednosti ultrazvoka med 0,2 MHz in 0,6 MHz. Resonanca frekvenca plinskega mehurčka, ki privede do okvare tkiva, je obratno sorazmerna s premerom mehurčka.

V pljuči je več »velikih« in manj mikroskopsko majhnih mehurčkov. Zdi se, da igra pozitivni pritisk pomembno vlogo pri obnašanju »velikih« mehurčkov. Iz tega sledi spoznanje, da ultrazvok le ni popolnoma neskladljiva preiskovalna metoda. Pri uporabi frekvenc medicinskih ultrazvočnih naprav je potrebno torej vedeti, da so alveoli pljuč sesalcev pogosto večji kot je resonančni premer plinskega mehurčka in da so okvare pljuč torej možne.

ULTRASOUND in medicine and biology
Pergamon Press Inc.

domači šport

DANES

SOBOTA, 19. 12. 1992

ODBOJKA

MOSKA C-1 LIGA

20.30 v Fiescu d'Artico: Riviera del Brenta - Valprapor Imsa.

ŽENSKA C-1 LIGA

18.00 na Opcinah, sola De Tommasini: Koimpex - Badianese; 20.30 Mogliano Veneto - Logistica Mogliano - Bor Tombolini Drinks.

MOSKA C-2 LIGA

20.30 v Tolmeču: Petris - Sloga; 21.00 v Porciji: Porcia - Olympia CDR; Bor prost.

ŽENSKA C-2 LIGA

20.30 v Nabrezini: Sokol Indules - Mossa; 20.30 v Trzicu: Pellini caffè - Kmečka banka.

MOSKA D LIGA

17.30 v Sovodnjah: Soca Sobema - Copat PN.

ŽENSKA D LIGA

20.15 na Opcinah, sola De Tommasini: Koimpex - Albatros System; 20.30 v Trstu, sola Suvich: Bor Friulexport - Sanson Locnik.

1. MOSKA DIVIZIJA

18.00 v Standrežu: Soza Valprapor Posojilnica Sovodnje - Valprapor Vini Pintar DECKI

18.00 v Trstu, sola Morpurgo: Nuova pallavolo Trst - Bor Furlani; Sloga prosta.

NARASCAJNICE

15.30 v Staranzanu: Staranzano - Dom Imsa.

PLAVANJE

DEZELNO PRVENSTVO

18.00 v Trstu, bazen Bianchi: nastopa tudi PK Bor.

ROKOMET

MOSKA C LIGA

15.00 v Eppanu pri Bocnu: Eppan - Kras Trimac.

KOSARKA

B LIGA

21.00 v Pesaru: Montecchio - Jadran TKB.

D LIGA

20.30 v Jesolu: Jesolo - Kontovel

PROMOCIJSKA LIGA

18.00 v Dolini: Breg - Fincantieri; Dom prost.

DRŽAVNI KADETI

18.30 v Gorici: Arte - Bor Radenska

DEZELNI KADETI

15.30 v Dolini: Breg - Intermuggia.

NAMIZNI TENIS

9.00 v Parmi: tretji državni turnir za absolutno kategorijo: nastopa Kras

9.00 Coccagliu: tretji kvalifikacijski turnir tretje kategorije: nastopata Kras in Bor Cunja R.E.

14.30 v Zgoniku: finale turnirja za osnovne in srednje sole.

NOGOMET

UNDER 21

16.00 v Dolini: Breg - Pozzuolo.

DEZELNI MLADINCI

14.30 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventina - Itala San Marco; 16.00 na Proseku: Primorje - Pro Gorizia.

POKRAJINSKI MLADINCI

16.00 v Trstu, Ul. Flavia: Olimpia - Zarja Adriaimpex.

ZACETNIKI

15.00 v Bazovici: Zarja Adriaimpex A - Roianese.

NAJMLAJSI

17.30 na Proseku: Primorje B - Montebello

CICIBANI

15.00 v Trstu, Stadion 1. maj: Bor Farco - CGS; 15.00 v Miljah, Ul. Boito: Alt. Muggesana - Primorje

JUTRI

NEDELJA, 20.12. 1992

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

14.30 v Gorici, Ul. Baiamonti: Juventina - Cormonese; 14.30 v Spletu Slovenov: Val Natisone - Primorje.

1. AMATERSKA LIGA

11.15 v Bazovici: Zarja - Isonzo; 14.30 na Proseku: Vesna - Torreaneese.

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Caminu: Camino - Primorec; 14.30 v Miljah: Zaula - Kras; 14.30 v Pierisi: Pieris - Breg; 14.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Domio.

3. AMATERSKA LIGA

14.30 v Trzicu: Romana - Gaja; 14.30 v Doberdobu: Mladost - Fincantieri.

NARASCAJNIKI

10.30 na Proseku: Primorje - Portuale.

ZACETNIKI

11.45 v Trstu, pri Sv. Sergeju: Triestina B - Zarja Adriaimpex B.

NAJMLAJSI

10.30 v Miljah: Altura Muggesana - Primorje A

KOSARKA

D LIGA

11.00 v Trstu, sola Suvich: Bor Radenska - Vigor Hesperia.

PROMOCIJSKA LIGA

11.15 v Trstu, Ul. Frescobaldi: Fiamma - Cicibona.

DRŽAVNI KADETI

11.00 v Briscikih, dom Ervatti: Kontovel - Italmonfalcone.

NARASCAJNIKI

9.00 v Trstu, sola Suvich: Bor Radenska - Sokol.

DECKI

11.00 v Trstu, Ul. Forti: Servolana - Polet.

MINIBASKET

IGRE POD KOSEMA

V Briscikih, dom Ervatti: 14.00: Bor - Kontovel, 15.00: Polet - Postojna, 16.00: Nova Gorica - Sokol, 17.00: Breg - Krasiki zidar.

NAMIZNI TENIS

9.00 v Parmi: tretji državni turnir za absolutno kategorijo: nastopa Kras

9.00 Coccagliu: tretji kvalifikacijski turnir tretje kategorije: nastopata Kras in Bor Cunja R.E.

9.00 na trzaskem sejmišču: drugi deželni turnir tretje kategorije za neklasificirane igralce : sodelujeta Kras in Bor Cunja R.E.

ODBOJKA

MLADINCI

11.00 na Opcinah, sola De Tommasini: Sloga - Pallavolo Trst

MLADINKE

9.00 v Trstu, Monte Cengio: CUS - Breg; 9.30 v Trstu, sola Volta: SGT - Bor Friulexport; Koimpex prost.

DEKLICE

9.00 na Opcinah, sola Tommasini: Koimpex - Bor Friulexport.

NARASCAJNICE

11.00 v Trstu, 1. maj: Bor Friulexport - Pallavolo Trst; 12.00 v Trstu, sola Visintini: Virtus - Sokol

POJUTRIŠNJEM

PONEDELJEK, 21. DECEMBRA 1992

KOSARKA

DEZELNI MLADINCI

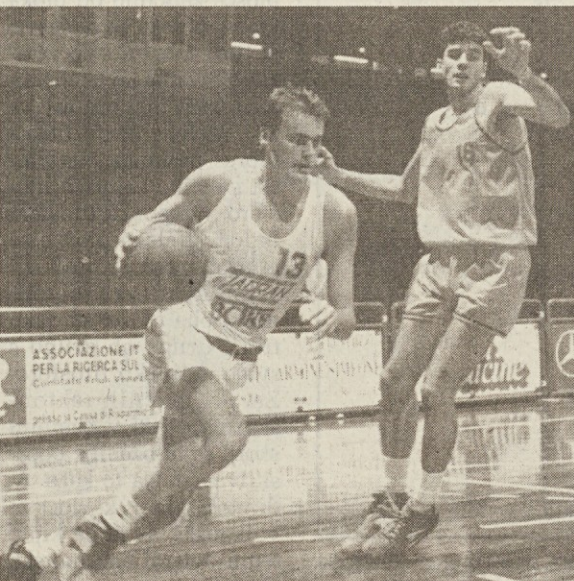
21.00 v Briscikih, dom Ervatti: Bor Radenska - Ferrovioaro, 20.30 v Trstu, Istrska ulica: Don Bosco - Kontovel.

KOŠARKARSKA B LIGA / V GOSTEH PRI MONTECCHIU

Jadran TKB drevi pred zahtevno preizkušnjo

Jadranovi nasprotniki imajo enako število točk

Drevi bodo košarkarji Jadrana TKB opravili se zadnjo ligasko obvezo pred novoletno prekinitev in tudi tokrat bodo igrali daleč od svojega občinstva. Pot bo Drvaricevo vrsto tokrat zanesla v Montecchio v goste postavi Scigno Montecchio, ki ima kot jadrancovci 8 točk na začasnih razvrstitvi, za njimi pa zaostaja zaradi veliko slabše razlike med danimi in sprejetimi koši. Košarkarji Montecchia so si v minulem kolu privosčili prepričljivo in zanje potrebno zmago v San Donaju, kjer so brez večjih težav presenetili domaćo postavbo. Ob tem velja se poudariti pod-

S. Rauber je ta teden prebolel gripo (F. Krizmančič)

IGOR CANCELI

tek, da je Montecchio kar polovico svojih točk izbojeval v gosteh, kar pomeni, da gre za značajno mostvo, ki odklanja aprioristično predajo orožja tudi takrat (beri San Donà), ko bi moral biti nasprotnik teoretično v znatni prednosti. Vse zgoraj navedeno hkrati potrjuje tudi, da z izjemo vodilnih Faenze in Centa, poteka letosnja liga v seboj v znamenju ravnovesja sil. Zato pa tudi pridobiva na zanimivosti in negotovosti. Med novembrski miniborzo so se v Montecchio okrepili z

nakupom veterana Rodolfa Terenzija, ki je bil njega dni standardni član prvoligasca Scavolinija, čeprav ne ravno med nosilci igre v ekipi iz Pesara. Ostali pomembnejši igralci Scigna so play-maker Fastigi (1968, 168 cm), bek Del Prete (1967, 188 cm), center Grasselli (1971, 200 cm), ter visoki center veteran Sambuchi (1959, 208 cm).

V Montecchio bi morali nasi košarkarji zaigrati v duhu in s pristopom, ki so ga pokazali v San Marinu, se pravi spet postati popolnoma vredni svojega bojevniskega vzdevka, saj je slednje v gosteh pomembnejše kot na domačem igrišču. Trener Drvaric pravi, sicer nekoliko v salu, da je stanje na moč podobno tistemu, ki je v ekipi vladalo v tednu pred gostovanjem v najmanjšo in najstarejšo republiko na svetu. Precej obolen in poskodb, ki so preprečile jadrancovcem treniranje v optimalnih okoliščinah. Rauber je, denimo, do četrtka bolehal za gripo; Cuk je bil precej zdelan v smislu bolečin v sklepih in misih; Starca pa so »pestile« službene težave, tako da je bil v tem tednu

rezim treninga jadrancovcev vse prej kot optimalen. Prava bolezenska kosa pa je prizadela mladinsko Jadranoovo postavbo, saj so zaradi gripe in raznih poskodb v kratkem zaporedju zmanjkali Emili, Pettirrosso, Rebula in Jan Gregori, tako da ima Drvaric še dodatno skrb z dopolnjevanjem postavbe, ki bo odpotovala v Emilijo.

Nihče ne taji, da je tekma v Montecchio pomembna prav zato, ker bi uspeh proti mostvu Scigno pomenil veliko na področju medsebojnih spopadov z neposrednimi tekmeči za obstanek v ligi. Na to gre namreč računati v nadaljevanju prvenstva.

Ob upoštevanju dejstva, da je Jadran TKB že izpilil in dodelal svojo tehnično-taktično podobo, potem je na dlani, da bo rezultat tekme v Montecchio odvisen v prvi vrsti od »glave in srca«, ki ju bo znala združena ekipa vlti in vnesti v igro. V jadrancovem taboru pa so si vsi edinega mnenja, da bi Božic in novoletna praznovanja potekala obcutno prijetneje v primeru zmagovite vrnitve po drevisnjem srečanju.

Kot običajno bo tekmo med Montecchiom in Jadrantom TKB neposredno prenasal Radio Opcline z začetkom ob 21. uri.

NAMIZNI TENIS / VRSTA TURNIRJEV

Kvalifikacijski turnirji za Krasovce in borovce

V Parmu turnir v absolutni kategoriji, tretjekategorijniki v Coccagliu, v Zgoniku zaključni turnir za šole

Danes in jutri bodo igralci Krasa zaposleni na več individualnih turnirjih. Na tretji preizkušnji absolutne kategorije v Parmu bo Krasove drugokategorijniki (Christian Mersi, Igor Milic, Biserka Simona, Monika Radović in Ana Bersan) spremljal trener Matjaz Serčer.

Turnir se bo pričel s tekmovanji dvojic, ki so pri nas sestavljene takole: Mersi - Milic in Radović - Bersan. Krasove dvojice so močne. Večkrat je bila uspešna ženska dvojica (1. mesto v drugi kategoriji in 3. v absolutni) v Veroni ter 1. v absolutni v Molfetti). Moska se je odrezala s 3. mestom v drugi kategoriji na prvem turnirju. Tudi v posamezni konkurenci so se doslej izkazali: Ana Bersan je bila zmagovalka druge kategorije v Molfetti, Radovičeva je zasedla 3. mesto, v Veroni pa se je Mersi uvrstil med prvih osem.

V Coccagliu bo tretji državni turnir tretjekategorijnikov. Iz zgornjega društva gredo tja Marjan, Katja in Vanja Milic, Erika Radović ter Ivana Stubelj, iz borovih vrst pa Lara Possega. Razen Marjana Milica in Lare Possega so vsi ostali igralci novinci na državnih lestvicah te kategorije, zato bo za njih ze uspeh, ce se prebijajo iz kroga svoje skupine. Slovenske predstavnike bo vodil trener Bora Marino Filipaz.

V nedeljo bodo zaposleni tudi namiznoteniški igralci, ki niso se razvrščeni na deželne lestvice. Izkupicek je orga-

nizator namenil paraplegikom. Turnirja se bo udeležilo znatno število mladih Krasovih in Borovih pingpongasev.

Turnir za osnovne in srednje šole

Odziv na namiznoteniški turnir za osnovne in srednje šole, ki sta ga pod okriljem ZSSDI pripravila Bor in Kras, je bil tudi letos velik. 52 soloobveznih otrok je z veseljem soodelovalo na tej manifestaciji, ki je imela med drugim namen popularizirati to sportno panogo. Prva faza tekmovalja je bila izpeljana za določitev jakostnih skupin. Danes pa bodo vsi tekmovalci ponovno stopili za zeleno mizo v Zgoniku, kjer bo zbor ob 14. uri, ob

14.30 pa se bodo začela tekmovalja. Nosilci posameznih tabel bodo zmagovalci iz prvega dela turnirja in sicer:

Osnovna sola deklace - Nataša Gombac (Milcinski) in Jasmin Kralj (Gradnik); osnovna sola I. in II. razred - Jaro Furlan (Zupancic) in Uros Fabjan (Lojze Kokoravec - Gorazd); osnovna sola III., IV. v. razred - Jurij Verč (Zupancic) in Bojan Simona (1. maj 1945); srednje sole - Neda Sancin (Gregorcic), Ivana Stubelj (Gruden), Patrik Curman (Gregorcic) in Gorazd Milic (Lestvik).

Po tekmovalju bo nagrajevanje najboljših posameznikov. Vsi nastopajoči pa bodo dobili posebno priznanje. (J.J.)

ROKOMET / MOŠKA C LIGA

Kras Trimac bo skušal v Eppanu ponoviti dobro igro izpred tedna dni s Klausnom

Krasovi rokometasi gostujejo danes ob 15.00 v Eppanu blizu Bocna, kjer bodo skušali ponoviti pdovig, ki jim je v prejšnjem kolu uspel proti Klausnu. Klausen in Eppan razpolagata namreč z dokaj enakovrednimi postavami, kar pomeni, da je ugoden rezultat tudi danes povsem v dosegu Krasove rokometne ekipe.

Sicer pa ne gre pozabiti, da južnotirolske ekipe po navadi igrajo na domačem igrišču mnogo bolje kot v gosteh, zato si Krasovci ne smejo dovoliti podcenjevanja na-

sprotnikov v luči komaj dosežene zmage proti Klausnu. Poleg tega bodo okrnjeni, ker tokrat ne bodo mogli računati na levega beka Rocco, ki ga bosta morala nadomestiti Milic ali Oberdan, ki veljata za »jollyja« Krasove ekipe. Pričakujemo torej lahko napeto tekmo: Krasovci pa se bodo morali posteno potruditi, da bodo tudi tokrat prišli do točk, ki bi jim v veliki meri olajšale nadaljevanje prvenstva v moški C ligi. (Pjotr)

KOLESARSKI KLUB ADRIA

sklicuje danes, 19. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v društvenih prostorih v Lonjerju

OBČNI ZBOR

DNEVNI RED: otvoritev in poročilo, razprava, volitve novega odbora, razno.

MOŠKA IN ŽENSKA ODBOJKARSKA C-1 LIGA

Valprapor Imsa za primat v ligi

Bor Tombolini Drinks proti ambicioznemu Moglianu - Koimpex za mirnejše prvenstvo

Mitja Feri (Foto Ferrari)

V 8. kolu moske državne C-1 lige je na sporedu zanimiv dvoboj med vodilnima na lestvici: goriski Valprapor Imsa igra namreč proti Rivieri del Brenta, ki je tako kot goriska sesterka se nemagana na vrhu lestvice. Pravzaprav sta usodi teh dveh ekip izredno podobni. Obe ekipi sta namreč novince v ligi in sta zacela prvenstvo z enim samim ciljem - obstankom v ligi. Obe ekipi sta tako igrali neobremenjeni z rezultatom in po začetnih uspehih se je v njihovih taborih pojavilo izredno navdušenje in velika volja do dela, tako da sta nabirali točko za točko in se naenkrat znasli sami na vrhu lestvice. Celotno zdaj, ko imata po sedmih kolih štiri točke prednosti pred tretjevrščenim, pa predstavnik klubov nočejo dati nobenih napovedi o nadaljevanju prvenstva oziroma se ne razmišljajo (vsaj javno ne) o napredovanju. Danes bo v rahli prednosti Riviera del Brenta. Igra namreč na domačem igrišču, poleg tega pa ima goriska sesterka nekaj problemov z zdravstvenim stanjem igralcev. Cel tedni namreč niso trenirali igralci Lutan in Rigonat zaradi bolezni, Buzzinelli pa zaradi poskodb gleznja. Na-

stopi teh igralcev so torej vprasljivi. Vseeno bodo valovci igrali na zmago, saj ima probleme tudi nasprotnik. Standardni podajec je zaradi poskodb odsoten že tri kola, sedaj pa počasi okleva in bo zvečer morda tudi zaigral. Drugače pa pri tej ekipi ne izstopa noben igralec, so pa vsi povprečno dobri igralci. Odlikuje pa jih posebno dobra obramba.

V ženski C-1 ligi imata tudi Bor Tombolini drinks in Koimpex težki tekmi. Borovke se namreč odpravljajo na gostovanje v Mogliano proti ekipi, ki računa na napredovanje in ima trenutno točki manj od borovk. Ekipo sestavljajo igralke, ki nastopajo tudi v prvenstvu mladink, kjer odločno ciljajo na državni naslov. Pred dvema letoma so namreč iste igralke v skoraj enaki postavi osvojile državni naslov v kategoriji deklacij. Igralke so visoke in igrajo hitro igro, računajo pa tudi na pomoč glasnega občinstva, ki redno sledi tekmam domačink. Zanimivo je torej, kako bodo borovke na to reagirale, predvsem pa bodo morale z agresivnim servisom spraviti v težave sprejem domačink. Tudi tokrat ne bo igrala Breda Cok, toda že v prejšnjem kolu so soigralke dokazale, da zmorejo tudi brez nje. Prav tako važna naloga caka tudi slogašice, ki igrajo na domačem igrišču proti ekipi Badianese, ki ima enako število točk na lestvici kot Koimpex.

V primeru poraza bi se torej Koimpex znesel v precej nemirnih vodah in bi se moral v nadaljevanju prvenstva potruditi, da bi se izognil izpadu. V sloginem taboru vlada sicer optimizem, posebno po sredinem nastopu v tekmovalju za zvezni pokal, ko so se slogašice enakovredno kosale s tretjeligasem iz Pordenona. V primerjavi s prejšnjim kolom bo tokrat na razpolago tudi Jana Mijot. Koimpexu tokrat zmaga ne sme uiti. (A.M.)

DEŽELNE ODBOJKARSKO LIGE / V MOŠKI C-2 IN ŽENSKI D LIGI

Važna tekma Sloge v Tolmeču in borovk doma proti Sansonu

Olympia CDR v Porciji - Pri dekletih Sokol Indules računa na zmago, važno kolo za Kmečko banko - V ženski D ligi Koimpex s prvim

ANDREJ MAVER

magana. Nasprotno pa je imela Olympia letos največ težav prav na gostovanjih. Ključ do zmage pa bo verjetno oster servis, saj lahko že s tem Goricani spravijo domaćine v velike težave.

V ženski C-2 ligi igra tokrat na domačem igrišču Sokol Indules. Po nesrečni tekmi iz prejšnjega kola Nabrežinke računajo na zmago proti Mossi, ki je novinec v ligi in je od slej zmagal le v prvih dveh kolih. S to tekmo se namreč začena za Sokol lažji razpored tekem. Zal pa bodo tudi tokrat nastopile v okrnjeni postavi. Saska Pertot bo zaradi poskod-

be gleznja odsotna vsaj do sredine januarja, Jana Drasic pa tudi se ni popolnoma nared. V prvi postavi bo tako zaigrala Kosutova, ki se je že na Goricani tekmi dobro odrezala.

Goriška Kmečka banka bo poskušila najti izhod iz krize v Trzicu, a to ne bo lahko. Domačinke so namreč mlada, a solidna ekipa, ki igra iz kola v kolo bolje. Sestavljajo jo perspektivne igralke, ki igrajo hitro igro in so v tem prvenstvu zbrale že 10 točk. Nasprotno pa je stanje pri Kmečki banki po odstopu trenerja Ceja še slabše. Trenutno je dobil ekipo v roke Marjan Tomsic, ki pa v

enem tednu razumljivo ne more delati čudežev. Odvisno je predvsem od samih igralcev in njihove reakcije. Če bodo zaigrale borbeno in zagrizeno bodo lahko tudi napredovale v igri in bodo bolj uspešne.

V moški D ligi igra Soca Sobema doma proti zadnjevrščenim ekipi iz Pordenona. Ker je telovadnica v Sovodnjah zasedena bodo tekme odigrali v Slovenskem sportnem centru v Gorici ob 17.30. Tekma sama ne predstavlja velikih težav, saj je nasprotnik slabši, Goricani pa bodo nastopili v popolni postavi.

Pri dekletih se bo tokrat Koimpex spoprijel z vodilnim Albatrosom iz Spilimberga. Pri slogašicah bo spet odsotna podajalica Michela Fonda, ostale pa bodo na razpolago trenerju. Ta tekma je važen test tudi za gostje, saj so doslej imele precej lahek razpored tekem.

Bor Friulexport igra tokrat proti neposrednemu konkurentu za obstanek v ligi Sansonu iz Locnika. Ta ekipa je letos izgubila dve najboljši igralki (sestri Tommasini), ki sta odšli v Trzic. Njegove igralke so precej nizke, odlikuje pa jih dobra obramba in velika zagrizenost. Pri borovkah je ta teden nagajala bolezen, tako da je nastop Vidalijeve in Zadnikove vprasljiv. Vseeno pa lahko tokrat računajo na zmago, saj je nasprotnik premagljiv. Morebitni poraz pa bi se poslabšal situacijo borovk v tem prvenstvu.

Obvestila

SD BREG

vabi sportnike, starše in simpatizerje na tradicionalno družabno srečanje, ki bo 23. t. m. ob 19. uri v dolinski občinski telovadnici. Vljudno vabljeni!

PLANINSKI ODSEK

SLOGE IN SK DEVIN

vabi svoje člane na zimski vzpon na Javornik jutri, 20. t. m. Odhod z Opcin z lastnimi avtomobili ob 7. uri. Za informacije tel. Stoparju na st. 226283 ali Skerku 200236.

SK DEVIN

organizira 3., 10., 17. in 24. januarja prevoz in tecaj na snegu v Podklostru (Arnoldstain). Za informacije in vpisovanje lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sosicu 220423.

PK BOR

obvešča, da je prostih še nekaj mest v soli plavanja za neplavalce starejše od 4 let ob torkih in petkih od 16. do 17. ure v bazenu pri Alturi. Vpisovanje ob delavnikih od 17. do 20. ure na tel. st. 51377.

SD POLET

organizira telovadbo za otroke v popoldanskih urah v pokritem prostoru na Poletovem kotalkališču v Repentabrski ul. Vpisovanje in informacije na tel. 213420 ali pa od 10.00 do 12.30 na tel. 213403.

Danes slalom, jutri pa tudi veleleslalom pod Vitrancem

Tomba išče prvo zmago, slovenski smučarji iščejo potrditev

ANDREJ DEKLEVA

KRANJSKA GORA - Na odločitve o usodi tretjega veleslalom le-tošnje sezone svetovnega pokala v alpskem smučanju je bilo treba čakati do zadnjega trenutka. Velmože mednarodne smučarske zveze so se v petek odločili: 32. Pokal Vitranc ne bo okrnjen, na "poligonu" v Podkorenu se bodo najboljši smučarji sveta poskusili v slalomu in veleslalomu. Prizadevni kranjskogorski prireditelji so zmagali v boju z muhasto naravo, ki jim je minule dni nagajala s toplošno inverzijo, zaradi katere je slabo kazalo gornjemu delu veleslalomске proge.

Danes se bodo po podkorenski progi pogladi slalomisti. Kdo se bo vpisal med zmagovalce kranjskogorske tekme med smučarske ase minulih in sedanjih generacij? Se bo na njegov 26. rojstni dan prva letosnja zmaga nasmehnila italijanskemu sampionu Albertu Tombi ali vsestranskemu Marcu Girardelliju? Oba lahko v kos stlačijo Avstrijec Thomas Sykora, Francoz Patrice Bianchi ali napadni Sved Thomas Fogdö, ce s svojo voznjo "na robu" le pride do cilja. Strmo podkorensko

slalomisče taksnim hazarderjem ponavadi ni odpuscalo, za zmago je bila tu tako kot na stari vitrančevi progi vedno potrebna zanesljivost.

Alberto Tomba si je za današnji slalom izbral številko 15, najbrž v upanju, da mu bo na rojstni dan prinesla več sreče, kot so mu jo dosedanje. Ostale startne številke so naslednje: Jagge (Nor) 1, Bianchi (Fr.) 2, Strolz (Avs) 3, Bittner (nem) 4, Fogdö (Svedska) 5, Staub (Svica) 6, Furuseth (Nor) 7, Stangassinger (Avs) 8, Accola (svica) 9, Gerosa (It) 10, Gstrein (Avs) 11, Tritscher (Avs) 12, Girardelli (Luk) 13, De Crignis (It.) 14. Med slovenskimi smučarji ima Kosir številko 27, Miklavc 51, Grilc 55, Jovan 61, Brezavšek 66 in Kunc 73.

Peterici Juretu Kosirju, Gregorju Grilcu, Andreju Miklavcu, Mitju Kuncu in Alešu Brezavščku se bo v današnjem slalomu pridružil se od pomladi zaradi otrdline na nogi za trening onesposobljeni Matej Jovan. Tudi v jutrišnjem veleslalomu bo standardna peterica dobila okrepitev, ni pa se odločeno, ali bo nastopil Jernej Koblar ali Uros Pavlovci.

Vreme je precej oviralo pripravo prog pod Vitrancem (Foto Živilović/TRIO)

NOGOMET / PRVENSTVO ZRJ

Nogometašem Partizana naslov po prvem delu

Crvena zvezda zaostala

Nogometni klub Partizan je jesenski prvak prvenstva v tako imenovani Zvezni republiki Jugoslaviji. Prejšnji teden je v Beogradu v predzadnjem kolu prvega dela državnega prvenstva slavil zmago nad ekipom Rada (3:0) in s tem, ko je za seboj pustil tudi Crveno zvezdo in Vojvodino, ki zaostajata za 3 točke, potrdil status najboljšje ekipe v prvi ligi in tudi matematično osvojil jesenski naslov.

Trener »crno-belih« Ljubisa Tumbaković je imel več razlogov za zadovoljstvo, saj so se njegove »groznice« nasprotnikom, ki jih je izrekel na začetku prvenstva, v celoti uresnicile. Odločitev vodstva kluba in direktorja Nenada Bjekovića, da starega mostva ne bodo razprodali, je bila pravilna. Vso jesen je imel Partizan prednost pred svojimi nasprotniki, pa tudi pred svojim večnim tekmečem - Crveno zvezdo, ki nikakor ni mogla ujeti koraka s svojim večnim tekmečem.

Igralci dobro uigranega Partizanovega mostva, ki jih vodi trenutno najboljši jugoslovanski nogometaš Predrag Mijatović, imajo velike možnosti, da osvojijo oboja naslova, kar je tudi njihov cilj v letošnji tekmovalni sezoni. Veliko vprašanje je, ce jim bo Crvena zvezda uspela prekrizati račune. Medtem ko je Partizan sezono začel s starim mostvom, se je Crvena zvezda v nogometne spopade podala s pomlajeno postavo, brez številnih zvezdnikov in z novim trenerjem Milanom Zivadinovićem.

Trener »rdece-belih« ne skriva, da je Partizan trenutno boljši, ves čas pa opozarja, da so imeli »crnobeli« tudi v pretekli sezoni na polovici prvenstva tri točke več kot Crvena zvezda, na koncu pa je naslov vendarle pripadel klubu iz Ljutice Bogdana. Ce bo Partizan tudi zadnjo tekmo v jesenskem delu prvenstva, proti Borcu, obrnil v svoj prid, kar je zelo verjetno, se bo razlika med tekmečema povečala za pet točk.

Pristasev Crvene zvezde to ne skrbi prevec, saj se spominjajo, kako je njihov klub takšno razliko nadoknadil tudi v nekdanji, veliko močnejši jugoslovanski ligi. Vecnim tekmečema kot tretja na lestevici prvenstva zvezne lige dela družbo Vojvodina, ki predstavlja vsekakor prijetno presenečenje te sezone. Čeprav je po razpadu stare Jugoslavije nogometno prvotilgasko prvenstvo zelo oslajbljeno, v njej se vedno igra veliko kvalitetnih mestev. Kaksen pa bo razplet se enega velikega derbija, bomo videli spomladi. (Maja Marsicević)

NOVICE

Juniorju prizanesli

SAO PAOLO - Bivsemu igralcu Torina in Pescara Juniorju so v Braziliji prizanesli. Junior je namrec tvegale prepoved igranja za dobo enega leta, ker je na derbiju v Rio De Janeiru napadel sodnika. S tem bi brazilski as dokaj zalostno sklenil, sicer svojo bogato in športno kariero. Junior bo moral plačati le skromno denarno kazen. Njegov odvetnik ga je zanosno branil: »Junior je pravi zastavonoša brazilskega nogometa in je častno predstavljal nas nogomet v tujini.« Vsa nogometna Brazilija in vsi ne samo športni časopisi so sprejeli Juniorjevo »pomilostitev« z navdušenjem.

Numa odhaja

BENETKE - Mauro Numa, eden najboljših italijanskih sabljacev zadnjih let zapusca aktivni šport, kot je sicer že napovedal po olimpijskih igrah v Barceloni. Vseeno pa bo Numa ostal v italijanskem sabljaskem svetu, saj so ga na zadnjem vsedravnem obcnem zboru italijanske zveze z velikim številom glasov izvolili kot odbornika v glavni odbor.

31-letni Numa je v svoji bogati karieri med drugim osvojil dve zlati olimpijski odličji, bil je štirikrat svetovni prvak in trikrat podprvak.

Čehoslovak Thomas Šmid trener mladih Italijanov

RIM - Predsednik italijanske teniske zveze Galgani je včeraj najavil, da bo novi trener mladih italijanskih igralcev, ki se bodo opredelili za profesionalno kariero, znani čehoslovski as Thomas Šmid. Kot je znano, pesti italijanski tenis huda kriza, ki ji ni videti rešitve. Italija sicer premore nekaj mladih talentov, ki so celo med vodilnimi v svetu, nato pa o le-teh ni ne duha ne sluha.

Zmaga Netsov, Petrović dosegei zmagoviti koš

CHICAGO - V nadaljevanju ameriske profesionalne košarkarske NBA lige so v cetrtek dosegli naslednje izide: Chicago Bulls - Washington Bullets 107:99, Orlando Magic - Sacramento Kings 112:91, New Jersey Nets - Milwaukee Bucks 102:101, Houston Rockets - S. Antonio Spurs 115:97.

Drazen Petrović je bil spet najzaslužnejši za zmago Netsov. Pri izidu 101:99 za Milwaukee je Petrović ujel odbito zogo in v zadnji sekundi, kljub prekrsku košarkarja Milwaukeeja, stanje izenacil. Izvedel je nato se dodaten prosti met in prisluzil svoji ekipi zmago. Hrvaski as je na tem srečanju dal 22 točk.

Fischer odgovarja na obtožbe

BEOGRAD - Nekdanji šahovski svetovni prvak American Bobby Fischer je danes odgovoril na obtožbo ameriskega pravosodja, da je z nastopom v šahovskem dvoboju z Borisom Spaskim v Svetem Stefanu kršil mednarodni embargo proti Srbiji in Crni Gori. Pravi, da bi o obtožbah rad slisal kaksno uradno obvestilo, kajti vse, kar dosedaj ve o zadevi, je prebral v ameriskih časopisih, za katerimi pa stojijo bogati Zidi.

Zmaga Norvežana Kristiansena v freestylu na Piancavallu

PORDENON - Norvežan Rune Kristiansen je predvčerajšnjim na Piancavallu zmagal v drugi preizkušnji tekmovanja v baletu v smučarskem freestylu. Na drugo mesto se je uvrstil Nemec Armin Weiss, tretji pa je bil Svicar Heini Baumgartner. Kristiansen je lani osvojil svetovni naslov prav v baletu.

Italijan Roberto Franco, bivši svetovni prvak v tej disciplini, se je moral zadovoljiti s cetrtnim mestom.

Med ženskami je zmagala Americanka Ellen Breen pred Rusinjo Eleno Batalovo in rojakinjo, svetovno prvakinjo Sharon Petzold.

Liga NHL

NEW YORK - V cetrkovih srečanjih ameriske poklicne hokejske lige NHL so dosegli naslednje izide: N.Y. Islanders - Ottawa 9:3, Montreal - Quebec 8:3, Pittsburgh - Philadelphia 5:4, Chicago - Winnipeg 5:1, N.Y. Rangers - St. Louis 4:3. V posameznih divizijah vodijo: Wales Conference - Patrick Division: Pittsburgh; Adams Division: Montreal; Campbell Conference - Norris Division: Chicago; Smythe Division: Los Angeles.

Gretzky poškodovan

LOS ANGELES - Najboljši strelec in eden od največjih zvezd v zgodovini profesionalne hokejske lige Wayne Gretzky bo moral zaradi poškodbe hrbtnice počivati najmanj dva meseca.

Gorman ostaja kapetan

NEW YORK - Dolžnost kapetana teniske reprezentance ZDA za Davisov pokal bo tudi v prihodnje opravljal Tom Gorman. Pod njegovim vodstvom so Američani že drugič zapored osvojili najpomembnejši moštveni turnir. Poleg Gormana je za kapetana kandidiral tudi John McEnroe, ki pa je izjavil, da ni smotno menjati zmagovalne kombinacije.

Boksar Watson doma za božične praznike

LONDON - Boksar Michael Watson je včeraj zapustil londonsko bolnišnico, da bi preživel v domačem okolju božične praznike. Watsona so točno pred 16 meseci sprejeli v bolnišnico zaradi hudega udarca v glavo, ki ga je dobil na dvoboju za svetovni naslov v supersrednji kategoriji (verzija WBO) z rojakom Chrisom Eubankom. Watson je bil nato kar več mesecev v koma, nakar se je njegovo zdravstveno stanje le izboljšalo. Nesrečni boksar pa je sedaj zaradi paralize priklenjen na voziček. Watson bo božične praznike preživel doma, pred novim letom pa se bo moral spet vrniti v bolnišnico.

KOŠARKA / EVROPSKO KLUBSKO PRVENSTVO

Limoges presenetljivo zmagal, Zdovc odličen

Francozi so zasluženost slavili v Pesaru proti Scavoliniju Benetton izgubil v Atenah kljub dobri igri T. Kukoča

BOLOGNA - Bolonjski Knorr se je na najboljši način oddolžil za domaci poraz proti Paoku in je v cetrtek v 6. kolu evropskega klubskega košarkarskega prvenstva kar sredi Tel Aviva premagal domaci Makabi. Junak srečanja je bil Moretti, ki je dve sekundi pred koncem srečanja dal zmagoviti koš. Zaslužen za ta pomemben uspeh je predvsem Danilović, ki je igral odlično v drugem polcasu in dal 27 točk.

V A skupini pa je povsem odprivedal Scavolini, ki je doma izgubil proti francoskemu mostvu Limoges. Vsa francoska ekipa, ki jo vodi Maljković, je odlično igrala, predvsem v obrambi, toda se posebno pohvalo zaslužit Jure Zdovc (15 točk,

3:5 za 2 in kar 3:3 za 3 točke) ter American Young (26 točk).

V B skupini je madridski Real po zmagi v mestnem derbiju z Estudiantesom sam nepremagana na vrhu lestvice. Ponoven uspeh v gosteh pa ni uspel Skansijevemu Benettonu, ki je izgubil v Atenah proti Olympiakosu, čeprav sta Toni Kukoč in American Teagle igrala odlično. Oba sta dala namrec po 30 točk. Se boljši pa je bil pri grškemu mostvu Paspali, ki je dosegel kar 34 točk.

Skupina A
IZIDI 6. KOLA: Makabi - Knorr 80:82, Scavolini - Limoges 61:76, Paok - Joventut 83:61, Cibona prosta.

VRSTNI RED: Scavolini Pesaro 8, Limoges,

Paok Solun in Cibona Zagreb 6, Knorr Bologna in Makabi Tel Aviv 4, Joventut Badalona 0.

PRIHODNJE KOLO
(7.1.93): Limoges - Makabi, Knorr - Joventut, Cibona - Paok, Scavolini prosta.

Skupina B
IZIDI 6. KOLA: Real - Estudiantes 73:69, Orthez - Zadar 85:75, Olympiakos - Benetton 91:86, Malines - Bayer 69:77.

VRSTNI RED: Real Madrid 12, Benetton Treviso, Bayer Leverkusen in Orthez 8, Olympiakos Atene in Zadar 4, Estudiantes Madrid in Malines 2.

PRIHODNJE KOLO
(7.1.93): Zadar - Real, Estudiantes - Bayer, Benetton - Orthez, Olympiakos - Malines.

SMUČARSKI TEK I / ZA SP V VAL DI FIEMME

Smirnov dobil tretjo preizkušnjo na 30 km

Slovenec Kavalar zasedel 71. mesto

TESERO - Vladimir Smirnov iz Kazakistana je zmagovalce 30-kilometrskoga teka za svetovni pokal v Teseru v Val di Fiemme. Slo je za tretjo tekmo za svetovni pokal, za njim pa sta na cilj prišla Rusa Mihail Botvinov in Aleksej Prokurorov. Najboljši med italijanskimi tekači je bil Gaudenzio Godioz, ki je zasedel sesto mesto, medtem ko je Slovenec Josko Kavalar s časom 1:19.24, 8 osvojil 71. mesto.

Tekma sama je bila zelo zanimiva, vendar proti Smirnovu tokrat nihce ni mogel nicesar, saj je drugouvrščenega Botvinova pustil za seboj za skoraj celo minuto.

REZULTATI: 1. Smirnov (Kaz) 1 ura 13 minut 38, 5 sekunde; 2. Botvinov (Rus.) 1:14.29, 6; 3. Prokurorov (Rus.)

1:14.34, 4; 4. Muehlegg (Nem.) 1:14.44, 0; 5. Ulvang (Nor.) 1:14.51, 9; 6. Godioz (It.) 1:15.05, 3; 7. Korunka (CSFR) 1:15.15, 4; 8. Daehlie (Nor.) 1:15.22, 6; 9. Badamskin (Rus.) 1:15.27, 4; 10. De Zolt (It.) 1:15.33, 2; itd.

VRSTNI RED SVETOVNEGA POKALA PO TREH PREIZKUSNJA: 1. Smirnov (Kaz.) 240, 2. Ulvang (Nor.) 225; 3. Daehlie (Nor.) 172; 4. Korunka (CSFR) 96, 5. Langlie (Nor.) 86; 6. Botvinov (Rus.) 80; 7. Majbaeck (Sv.) 65; 8. Isomet-sa (Fin.) 64; 9. Plaksunov (Bjel.) in Forsberg (Sv.) 63; 18. Godioz (It.) 40; 19. Vanzetta (It.) 37; 24. Albarello (It.) 29.

Na sliki trojica prvouvrščenih na včerajšnjem smučarskem teku v Teseru: od leve Botvinov, Smirnov in Prokurorov (teletoto AP)

KOŠARKA / PRIMORSKA LIGA

Kraški zidar z visoko zmago obdržal vodstvo na lestvici V zamejskem derbiju Jadran TKB boljši od Kontovela

Kraški Zidar Sezana - Latte Carso Trst 98:75 (55:37)
KRASKI ZIDAR: Suvarov 4 (2:2), Kralj 20 (0:1), Muha 15 (1:2), Kobe 16 (2:3), Vranjek 8 (2:2), M. Mihelj 9 (4:4), G. Mihelj 6 (4:4), Sory 7 (3:3), Ozbić 10 (1:2), Kavčić 3 (0:1); trener Meden.

LATTE CARSO: Kaiser 13 (1:4), Cerne 4 (2:2), Tonut 16 (6:6), Monticolo 15 (1:2), Bussani 7 (3:4), Tommasini 11 (2:2), Toič 4, Galaverna 5 (3:5); trener Brumen.

PM: Kraski zidar 19:24. Latte Carso 18:23. 3T: Kobe 2, Ozbić 3, M. Mihelj 1, Tonut 2, Tommasini 1; SODNIK: Strekelj.

V prvih stitirh minutah je bila tekma izenačena, a ze v naslednjih dveh so si Sezancani priigrali prednost devetih točk in to prednost večali do konca polcasu. Podoben je bil tudi potek drugega polcasu. V prvih minutah so se gostje iz Trsta enakovredno upirali, a nato niso zdržali tempa gostiteljev, ki so v 32. minuti imeli ze 30 točk naskoka.

Jadran Tkb - Kontovel 91:61 (42:32)

JADRAN: Crisma 2, Oberdan 9 (4:4), Cuk 18 (4:4), Pregarc 8 (2:2), Starc 9 (4:4), Pertot 10, Merlin 24

(9:10), Smotlak 11 (3:3); trener Drvarić.

KONTOVEL: E. Ban 8, Grilanc 12, D. Gulic 6 (2:4), Sosić 6, Sterni 6, Vodopivec 7 (2:2), Daneu 2 (0:2), Turk 8 (4:8), Paulina 6; trener M. Ban.

PM: Jadran 26:27. Kontovel 8:16. PON: Cuk (37) 3T: Merlin 3, Oberdan 1, Starc 1; Grilanc 2, Vodopivec 1.

Dve kategoriji razlike (Jadran v B ligi, Kontovel pa v D) nista od muh in ceturdi sta postavili igrali v dokaj prijateljskem vzdušju je v teku tekme prišla na dan tesna in tehnična prednost jadranovcev, ki so si v prvem polcasu nabrali deset točk prednosti, v nadaljevanju pa so razliko stalno večali. Zlasti Merlin in Cuk sta bila za mlade nasprotnike neustavljiva.

V vrstah Kontovela so si posamezniki enakovredno porazdelili točke, najbolj pa sta zadovoljila Vodopivec in Turk. (VJ)

OSTALI IZID: Bor Radenska - Iskra Nova Gorica 63:76.

VRSTNI RED: Kraski zidar Sezana 10, Jadran TKB Trst 8, Italmonfalcone Trzic, Servolana Latte Carso in Iskra Nova Gorica 6, Kontovel 2, Bor Radenska 0.

Azzumi danes z Malto nesporni favoriti

RIM - Zvezni trener italijanske nogometne reprezentance Arrigo Sacchi je včeraj napovedal enajsterico azzurrov, ki bo danes v La Valletti igrala kvalifikacijsko tekmo za svetovno prvenstvo v ZDA leta 1994 proti Malti.

Preseneča, da tokrat ni v reprezentanci Lentinija. Vezno linijo sestavljajo izključno Milanovi igralci in sploh je današnja postava v znamenju Milana, kar je sicer tudi logično, saj prav Capellovo mostvo prednjači tako v italijanskem prvenstvu kot tudi na mednarodni sceni.

Italija, ki je na tej tekmi favorit, bo igrala z naslednjo enajsterico: Pagliuca, Maldini, Di Chiara, Eranio, Costacurta, Baresi, Donadoni, Albertini, Vialli, Evani, Signori.

Tudi zvezni trener Malte Pino Psala je že napovedal postavo, ki se bo danes zoperstavila azzurrom. Leta je: Cluett, Brincat, Buhagiar, Buttigieg, Laferla, Gregory, Saliba, Bussuttil, Scerri, S. Vella, Galea.

Tekma se bo pričela ob 14.30 in jo bo neposredno prenasal italijanska TV na prvem sporedu.

TRST / ZAČETEK SEZONE OPERNEGA GLEDALIŠČA VERDI

Beethovnova zdravljica »novi« dvorani Tripčevich

S solisti sta nastopila orkester in zbor tržaškega gledališča

Kot se spodobi za svečano priložnost, je orkester gledališča Verdi pod vodstvom dirigenta Carla Mellea (na slikimi Ferrarja) v sredo zvečer pocalil odprtje »Dvorane Tripčevich« v bivši avtobusni postaji z uvodno izvedbo Beethovnovne uverture op. 124. »Die Weihe des Hauses« v dobesednem prevodu »Posvetitev doma«, v smiselne pa »Posvetitev gledališča«, saj je Beethoven napisal uverturo namensko za ponovno odprtje Josephstadttheater na Dunaju. Se pred sprostitvijo slavnostnih zvokov pa so v improvizirano, v temne crno-rdeče barve s pozlacenimi kapiteli nad stenski stebri namenjeno opremljeno dvorano, padle trde besede predstavnika Verdijeveha osebja, ki je ob izrazih

hvaleznosti vsem, ki so omogočili, da bi Vede kljub zaprtju svojega matičnega hrama, preživel sezono-dve, natocil premierskemu občinstvu zajetno kapljo pelina in z zlo slutnjo, da utegne biti trzasko gledališče Verdi z ostrimi finančnimi ukrepi vlade deklari-rano v gledališče serije B, kar bi pomenilo nezaključen udarec ne le za nekaj več kot 300 zaposlenih, marveč za trzasko kulturno, predvsem glasbeno, življenje. K pozivu za strnitev vrst okrog gledališča, je občinstvo zaploskalo, kakor je na koncu koncerta zaploskalo tudi predsedniku družbe Tripčevich, baronu Raffaeu de Banfieldu, ki je nase prevzel levji delež

stroškov za preureditev stare, dotrajane avtobusne postaje v začasno, a dovolj ustrezno, koncertno-gledališko dvorano. Koliko bodo ti aplavzi zalegli, bo pokazala že bližnja prihodnost.

Poleg že omenjene uverture »Die Weihe des Hauses« je otvoritveni koncert obsegal se Beethovnovno Simfonijo st. 9 v D-duru za soliste, zbor in orkester, zadnjo med simfonijami mojstrovina velikega nemškega skladatelja, nastali po več kot desetletnem presledku po Osmi simfoniji. Obe deli sta nastajali skoraj istocasno in v nekem smislu predstavljajo »posvetitev« anticipiranje »dve« v vsej njeni zvočno razkosni himnicnosti

življenju in bratstvu med ljudmi na besedilo Schillerjeve Ode radosti. Orkester Gledališča Verdi v veliki zasedbi morda tokrat ni blestel v zvočnosti in intonaciji izenačenosti instrumentalnih skupin kljub očitnim naporom izkušene-ga dirigenta, kakršen je Mellea, da bi iz njega izžvabil izrazitejšo plastičnost muziciranja.

Mogočna zvočnost ogromne razsežnosti »dve« pa je pršla do pomembnejše veljave, po manj izrazitem uvodnem Allegro ma non troppo, un poco maestoso, zivahnem scherzu drugega stavka Molto vivace in spevnem Adagiu tretjega stavka, dejansko šele v Finalu, ko so se orkestru pridružili se mesani

zbor gledališča Verdi in solisti, med katerimi je po lepoti glasu izstopal predvsem tenorist Etienne Martin Duprè, (medtem ko so sopranistka Tiziana Sojat, mezzosopranistka Helga Müller Molinari in basist Robert Holzer ostali nekoliko v ozadju).

Predvsem po zaslugi odlično pripravljenega in razpoloženega zbora (kljub slabši slisnosti moskih v ozdaju), je Beethovnova umetnina tudi z orkestromim delezem, zlasti v zvočno intenzivnostjo violoncellov in basov pa tudi z boljso čistostjo trobil, prestopila prag rutinskega muziciranja in se sprostila v mogočni zvočni apoteozni radosti in smisla življenja, na poti k tistemu, ki domuje nad zvezdami, kot poje Schiller v svoji Odi.

JOZE KOREN

GORICA / PRED DNEVI V TELOVADNICI KULTURNEGA DOMA

Kiwi je tudi skupina mladih plesalk iz Pirana

Celoten niz prireditev »Dve skupnosti - ena stvarnost« je potekal na pobudo goriških ZSKD in ZSSDI

VILI PRINCIC

in nam tudi omogoča, da razmeroma pogostokrat nastopamo. Svoje plesne točke prikazujemo na raznovrstnih prireditvah, od solskih do kulturnih in sportnih, največ nastopov pa opravimo v diskotekah. Zlasti so številni nastopi v poletnih mesecih, ko nas vabijo v razne turistične kraje v slovenski in hrvaški Istri. Pa tudi v Italiji in Avstriji smo že večkrat nastopale. V Gorici pa smo tokrat prvič.

Skupino sestavljajo izključno dekleta.

»Res je. Skupino sestavlja sedem deklet. Za-

radi boleznimi in solskih obveznosti je nocoj v Gorici skupina nastopila nekoliko okrnjena, kar pa nam vseeno dovoljuje, da posamezne točke odplesemo brez večjih težav, kajti kot ste lahko videli, gre za skupinske točke brez solističnih vložkov. Kot skupina vadi-mo trikrat tedensko, poleg tega pa vodimo se plesno solo.

Kar se tiče repertoarja, si posamezne plesne točke omissimo same, upoštevajoč seveda znanje, ki smo si ga pridobile na raznih seminarjih. Tudi kostumi so

izdelani po lastnih zamislih, za kar se moramo se posebno zahvaliti Skupnosti Italijanov Piran, ki nam pri tem stoji vedno ob strani.

Se zadnje vprašanje. Opazili smo namreč, da v skupini pleše tudi nekaj Slovenki!

»Res je. Moram poudariti, da je naše delovanje odprto vsem tistim, ki jih ples zanima in na narodnostno mešanem področju kot je naše, mimo tega pač ne moremo. Mi-slim, da je tako tudi prav, kajti sožitje in obojestransko spono-ovanje gradimo tudi v navidezno majhnih, vendar pomembnih med-clovskih odnosih.«

Clanice plesne skupine KIWI, ki so v goriškem Kulturnem domu sklenile niz prireditev »Dve skupnosti - ena stvarnost«. (Foto Studio Reportage)

SPETER / DANES V BENEŠKI GALERIJ

Kako nastane knjiga prave

Ilustracije Luise Tomasetig

MIMA KAPELJ

Danes ob 18. uri bo v Beneški galeriji v Sptu zanimiva prireditev, ki nosi naslov: Kako nastane knjiga. V resnici gre za razstavo, na kateri bodo predstavili dela mlade ilustratorke Luise Tomasetig in zbirko pravih Antada Renna Gariupa. Knjigo - izdalo jo je Kulturno društvo Recan z Les v občini Grmek - je seveda ilustrirala prav Luisa Tomasetig. Gre torej za delo, ki je v celoti »domače«.

Razstava bo prikazala nekakšno sintezo pristne ustvarjalnosti, ki je zrasla znotraj beneške skupnosti; saj gre za podobo vasi. Topolovega, ki se krcevit oprijema hribovitih tal, za ljudi, ki tam živijo, za zgodbe, ki jih se dandanes znajo pripovedovati otrokom. Pravljice oziroma pravce so namreč eno od bo-

gastev, ki so jih beneški ljudje ohranili, in Renzo Gariup je eden tistih, ki se trudi, da ta mala zakladnica ne bi tonila v pozabo. Razstava odkriva torej veliko, pa ceprav prevečkrat neizrazeno bogastvo beneških vasi. Tovrstne pobude v Beneški galeriji niso nove. Pred leti je namreč prikazal svoje delo češki ilustrator Stepan Zavrel, na drugi razstavi pa se je predstavila Alessandra D'Este. Naj omenimo še, da so nekatere pravce iz zbirke Antada izšle tudi na kaseti.

Na odprtju razstave bodo sodelovali gojenci Glasbene spole iz Sptre. Urnik: vsak dan, razen nedelje, od 17. do 19. ure. Po predhodnem dogovoru, si bodo razstavo lahko ogledale tudi skupine solarjev.

OPČINE / V PROSVETNEM DOMU

Prisluhnite spet popevkam

Glasbeni popoldan na pobudo orkestra Mix in društva Tabor

NEVA LUKES

Vsem ljubiteljem lahke in narodno-zabavne glasbe se obeta jutri v Prosvetnem domu na Opcinah prijeten popoldan. Organizatorja prireditve sta glasbeni orkester Mix in domače kulturno društvo Tabor. Eden izmed članov orkestra, pa lahko rečemo tudi »dusa« te prireditve, je Tullio Mozina, sicer profesor za kitaro na soli GM. »Preden bi sploh spregovoril o nedeljski prireditvi, bi želel povedati, zakaj smo se odločili za ponovno ozi-ritev glasbenega orkestra, zakaj bomo na prireditvi obnovili melodije, ki so bile najbolj uspešne na prvih festivalih slovenske popevke v letih '63 in '64 in kaj si od nedeljske prireditve na Opcinah obetamo.«

Nekoliko starejši Tržacani se bodo prav gotovo spomnili prvih festivalov trzaskih popevke, ki so zelo navdušili številne poslušalce. Dve od popevk, ki sta na teh festivalih zmagali - »Ko si kupim 500 C« in »Pismo iz tujine« - bo orkester, ki ga vodi Marino Besednjak, tudi predstavil. V glavnem ima na programu 10 popevk, med katerimi so tudi tiste, ki jih je septembra predstavil na festivalu slovenske popevke na Ptuj.

»Trije smo v orkestru se iz časov prvih dveh festivalov. Poleg Marina in mene nastopa namreč se Aleks Kurk. Vsi ostali so v glavnem novi in jim moramo počasi vlivati

tisto navdušenje, ki je vodilo nas pred tolikimi leti, ko smo postavljali temelje tej zvrsti glasbene ustvarjalnosti tu pri nas. Morda niso tako »zagagnani« kot mi, vendar upam, da bomo ob podpori naših organizacij, ustanov in društev uspe-li.«

Kaj vse bomo lahko na tem popoldnevu na Opcinah slisali? Poleg orkestra Mix bodo nastopili se Narodni trzaski ansambel, ki ga vodi Mozina, sopranistki Edit Kocjan in Marta Fabris in tenorist Mario Sinic, na »fraitonarco« bo igral Fulvio Jurincic, nastopili pa bosta se naši priljubljeni klepetulji Tonca in Vanka in carodej Bogdan Fras.

»Mi vsi zelimo, da bi nas nedeljski nastop pomenil tudi zamek novega revijskega, ali festivalskega orkestra, kakor bi ga pač hoteli imenovati. Pred dvema letoma smo posneli prvo kaseto z naslovom »Trzaski lučke«, na katero smo posneli 10 skladb. Pobudo so ljubitelji lahke in narodno zabavne glasbe lepo sprejeli. V priprave na ta koncert smo vložili vse naše znanje in veliko truda. Upam, da se nam bo to tudi obrestovalo in da bodo v našem mestu ponovno zaziveli festival trzaskih popevke, da bo polno zazivel in tudi užival vso primerno podporo orkester Mix, ki bo v nedeljo tudi glavni protagonist prireditve«, je razgovor zaključil Tullio Mozina.

GORICA / KONCERTNA SEZONA LIPIZER

Za začetek izbor klasičnih in modernih skladb v izvedbi izrednega klavirskega dua

Nastopila sta Bruno Canino in Antonio Ballista

TATJANA GREGORIC

Kljub finančnim in prostorskim zagatam je goriškemu združenju Rodolfo Lipizer ob pomoči goriske občine le uspelo izoblikovati letošnje koncertno sezono: deset večernih koncertov nekaterih vrhunskih glasbenih poustvarjalcev in šest nedeljskih dopoldanskih srečanj. Otvoritvene takte nove sezone v gledališču Verdi sta prejšnji petek zaigrala

mojstra crno-belih tipk, Bruno Canino in Antonio Ballista (na slikah Studio Reportage), izjemno uigran par, ki ga več kot 20-letne skupne izkušnje brez dvoma povzdigujejo nad sicer podobne priložnostne klavirske sestave. Zlasti interpretacije prve skladbe v programu, Sonate v

D-duru K. 442 za dva klavirja W. A. Mozarta je bolj kot vse nadaljnjene odkrivala avditoriju njuno nežno, lahko toni poigravanje z instrumentoma, igro, ki temelji na mehkočnosti tonskega slikanja - njuna klavirja pri tem postane harmonična celota. Mozartovo skopko prikupen in prijeten duo pa začetne intenzivnosti ze v naslednjem delu ne vzdrži več. Brahmsove Variacije na temo Haydna op. 56 b. so sicer se vedno tehnično virtuosno podane, a v njih ni več sledu po izraznih različicah. Klasično ubrani uvodni program klavirskega dua je v drugem delu večera ponudil se dve skladbi sodobnejših avtorjev, Györgya Ligetija in Darius Milhauda, deli, ki sta odsevali veliko kontrastnost glasbenega iskateljstva 20. stoletja: strogo organiziranost zvočnih struktur v treh mikropoli-fončnih delih Ligetija, kjer sta poustvarjalca zavidljivo predstavljala mojstrstvo repeticijske igre na klavirju, tekmovala v zahtevnih ritmičnih dialogih, temu pa dodala povsem odmaknjeno kompozicijsko snovanje Milhauda v skladbi Scaramouche - svetli, umirjeni, plesno vedri glasbi, v kateri sta pianista ponovno zazivela kot koncertanta, ki lahko vznemirjata s svojim božanjem klavirskih tipk - vrlino, ki pa je na zalost obubožana z občutki tudi za dramatično impulzivno vzgibe, ki bi jih vendar nekatere skladbe na programu tudi potrebovale.

TRST / V GLEDALIŠČU MIELA

Danes in jutri jazz in še jazz

Danes nastopata Drew-Johnson jutri pa Mella & Allione Quartetto

Trzaski ljubitelji jazz-a bodo prisli konec tega tedna na svoj račun kot ze malokdaj doslej. V mestu, ki je sila skopo z jazzovskimi koncerti, bo v gledališču Miela ncoj soboto in jutri nekaksen »jazzovski tandem«. Drevi bosta na koncertu Trzaskega jazzovskega krožka nastopila ameriški pianist Kenny Drew in basist Reggie Johnson, ki bo zamenjal prvotno napovedanega Nielsa Henninga Ørsted Pedersena, jutri pa se bo občinstvu predstavil Mella & Allione Quartetto.

Italijanski kvartet sestavljajo štirje mladi glasbeniki, ki so se združili v skupino pred dobrim letom, potem ko so sodelovali s številnimi drugimi italijanskimi in tujimi ansambli in jazz glasbeniki. Vodji kvarteta sta basist Aldo Mella in kitarist Andrea Allione, oba po rodu iz Pinerola pri Turinu Ob njih igrata še alt saksofonist Andrea Aiace Ayassot in bobnar Enzo Zirilli.

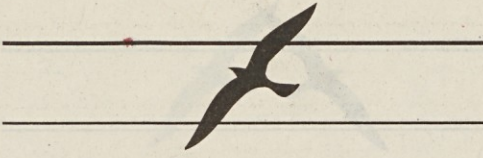
Mella in Allione imata za sabo že bogato glasbeno pot. Del poti sta prehodila skupaj v drugi zasedbi skupine Area, ki jo je združil bobnar Giulio Capiozzo. Mella je nato nastopil z znanimi imeni svetovnega jazz-a, kot sta Gary Bartz in Lee Konitz, medtem ko je za Allioneja značilno predvsem sodelovanje v prestižnem orkestru Paola Conteja (z njim je pred 4 leti nastopil v trstu).

Kvartet je zacei lani s snemanjem vrste skladb, ki so izšle pred kratkim

na traku in v CD z naslovom Enklis. Vse skladbe so izpod peresa (ali bolje izpod rok) članov skupine. Glasba je za poslušanje prijetna, nekakšna zmes rocka in jazz-a, pri čemer imata glavno besedo kitarist Allione in saksofonist Ayassot. Predvsem kitarista zna ustvariti sugestivno atmosfero, ki sluzijo za podlago melanholičnemu glasovskemu. Skupina je uigrana, kar pride najbolj do izraza v skladbah, ki spominjajo na free jazz (na primer skladba Ma sei matto?). Kvartet Mella & Allione se je skratka ob izidu prve kasete predstavil s svežo glasbo jazzovskega tipa, ki jo je redko slisati med tovrstnimi italijanskimi skupinami.

Skladbe, posnete na kaseti Enklis, bodo članovi kvarteta predstavili jutri v gledališču Miela, ob njih pa se vrsto drugih kompozicij, ki se čakajo na izid na glasbenem trzisku. (M.K.)

Gledališče

Slovenija

LJUBLJANA

DRAMA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19.30 uri J. B. P. Molière: Svatba po sili (abonma prva repriza in izven - konto). Svatba po sili je predvsem komedija. Se več- je prava ulična burka, sestavljena iz značilnih gledaliških in drama-turskih drobcov velikega pesnika in igralca - Moliera. Drobce je izbral in povezal režiser Vinko Moderdor-fer, sodelavci pri predstavi pa so: scenografka Biljana Unkovska, kostumografka Marija Vidau, skladatelj ja-ni Golob, lektor Jože Faganel, koreografka Ksenija Hribar, gib in akrobacija Ales Vest, maska Alenka Nahtigal in glasbeni vodja Brane Demsar. Igrajo: Da-nilo Benedičič, Maja Koncar, Silva Cusin, Jerica Mr-zel, Zvone Hribar, Matija Rozman, Bojan Emersič, Roman Koncar, Meta Vranic, Tone Homar, Marko Okoren, Andrej Nahtigal in Božo Sprajc.

DANES: ob 20. uri (Mala drama) Woody Allen: Zaigraj se enkrat, Sam (premiera za izven in konto). Ameriški sen na nacin Woodyja Allena - komedija o mladem ločencu, ki skuša s pomočjo svojega filmske-ga idola prebroditi ljubezenske in druge težave.... Režija: Boris Cavazza. Igrajo: Grega Baković, Ales Va-lić, Vojko Zidar, Marijana Breclj in Petra Govc.

Informacije in rezervacije na tel. 061/221-511.

OPERA SNG LJUBLJANA

DANES: ob 19. uri Puccini: Tosca. Dirigent: Vla-dimir Kohler. Kot gosta bosta nastopila Veneta Ivelič in Igor Filipović - nas v tujini zelo priznani umetnik, ki s to vlogo zanje uspehe po evropskih opernih odrih, bo kot Cavaradosi v Ljubljani nastopil prvič. Blaginja je odprta med 11. in 13. uro in ob 16. do 19. ure, rezervacije na tel. 331-950 samo med 9. in 11. uri.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

DANES: ob 19.30 M. Frayn: Hrup za odrom (za iz-ven in konto) Razprodano. Tel. 061/ 210-852.

GLEDALIŠČE GLEJ

DANES: ob 21.00 uri premiera (zaključena) Oscar Wilde Saloma, v prevodu Djurde Flere, Od Salome do Madonne, ko oko postane zoom-objektiv... Pred-stava je posvečena 100. obletnici postavitve sloven-skega deželnega gledališča v Ljubljani.

V PRIHODNIH DNEH: 20. in 21. t. m. bosta 1. in 2. ponovitve Salome za izven. Cena vstopnice je 350 SIT. Informacije in rezervacije med 11. in 13. uro na tel. 061/216-679.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 21.00 uri Gledališče Ane Monro: Tar-zan v epizodi veliki mrvohinar. Informacije na tel. 061/332-288.

MARIBOR

SNG DRAMA

DANES: ob 21.00 uri (Mali oder) Kabaret XX. sto-letja: As Time goes By. Nastopa Darja Svajger.

Ob 20. uri (Minoritska cerkev na Lentu) Dogodek v mestu Gogi - avtorski projekt Damirja Zlatarja Freya.

JUTRI: 20. t. m. ob 20.00 uri (Minoritska cerkev na Lentu) Dogodek v mestu Gogi.

Informacije na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

JUTRI: ob 16. uri Puccini: Lab 16. uri Puccini: La bohème. (za red nedelja in izven). Informacije na tel. 062/211-461.

GLEDALIŠČE

JUTRI: ob 19.30 uri Ray Coney: Zbezi od zene (za izven in konto). Informacije na tel. 064/222-681.

NOVA GORICA

GLEDALISKA DVORANA V SOLKANU

DANES: ob 19. uri Ranko Marinković: Glorija. Predstava Primorskega dramskega gledališča.

V PRIHODNIH DNEH: 21. in 22. t. m. ob 19. uri R. Marinković: Glorija (za ZKO Ajdovščina). Informacije na tel. 065/25-326, 25-328.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM

DANES: ob 20.30 za abonma red B, E in F - B. Sla-de: Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Igrata Polona Vetrin in Ivo Ban. Režija Bo-ris Kobal.

Ponovitve jutri, ob 16. uri za red C in G.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Stalno gledališče FJK

DANES: ob 20.30 (red II. sobota) ponovitev pred-stave gledališke skupine Gabriela Lavie z delom Joha-na Augusta La Signorina Giulia. Režija Gabriele La-via. Nastopata Monica Guerritore in Ester Galazzi. Predstava v abonmaju. odrezek st. 5. Prodaja vstop-nic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gleda-lišču Rossetti. Jutri zadnja ponovitve ob 16. uri (red II. nedelja).

V PRIHODNIH DNEH: 22., 23., 24. in 26. t. m., ob 16.30 bo na sporedu predstava s Podreccovimi lutka-mi. Predstava izven abonmaja. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 ponovitve predstave Carpinte-rija & Faragune Due paia di calze di seta di Vienna v izvedbi La Contrada. Režija Francesco Macedonio. Nastopajo Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio, Orazio Bobbio.

Jutri in v torek, 22. t. m. ponovitvi ob 16.30, v sre-do, 23. t. m., ob 20.30 zadnja predstava.

GORICA

GLEDALIŠČE VERDI

Ul. Garibaldi 4

V PRIHODNIH DNEH: 22. decembra, ob 20.30: B. Slade. Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 19.30 Boccaccio - zadnja ponovitev. JUTRI: ob 15. uri Die Widerspenstigen Zähmung.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

FRANCISKANSKA CERKEV

DANES: ob 20.30 uri slavnostni koncert Sloven-skega kvinteta trolin v organizaciji Festivala Ljublja-na ob promociji CD plošče.

SLOVENSKA FILHARMONIJA

JUTRI: ob 11. uri božični koncert komornega an-sambla slovenicum. Dirigent Uroš Lajovic. Solista: Irena Baar in Ciril Škerjanec. Informacije na tel. 061/226-544 in 221-948.

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 21.t.m. ob 19. uri (Galluso-va dvorana) Orgleski večer - Oliver Eisenmann. Vsto-pnina je 250 SIT.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

DANES: ob 19.30 uri koncert Društva glasbenih umetnikov Slovenije. Informacije na tel. 062/221-206.

KOPER

GLEDALIŠČE

DANES: ob 20. uri koncert MePZ Maestral iz Ko-pra in MoPZ D. Kette iz Ilirske Bistrice.

NOVA GORICA

KULTURNI DOM

DANES: ob 19. uri (Velika dvorana - izven abon-maja) Program ob novem letu- za vsakogar nekaj. Srečanje generacij učenecv solkanske sole Nastopajo: otroški in mladinski zbor, flavtist armando Mariutti in Big Ben Hit kvartet.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t. m. ob 20.15 uri (za abonma in izven) koncert Bena Savra, posvečen kon-certnemu občinstvu ob Novem letu.

Informacije na tel. 065/25-608.

ŠEMPETER PRI GORICI

KLUB CENTRA ZA RAZVOJ MLADINSKE KULTURE

DANES: ob 22. uri nastop glasbene skupine Majke. Informacije na tel. 065/32-478.

ŽALEC

DOM II. SLOVENSKEGA TABORA

DANES: ob 19.00 uri koncert sopranistke Nike Vi-potnik- Rampire in Renate Neuvert, klavir. Cena vsto-pnice 200 SIT.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

DANES: ob 20.30 uri Predbožični koncert z Big Band Orchestra in gostjo pevko Mio Znidarič. Pod vodstvom dirigenta Petra Popovskega nam bo orke-ster zaigral skladbe zgodnjega obdobja swinga, jazz evergreene in znane priredbe. Informacije na tel. 066/73-571.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

DANES: ob 21. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen. Večer organizira Tržaški jazzovski krozek.

JUTRI: ob 21. uri jazz koncert skupine Mella & Al-lione quartetto.

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 21. t. m., ob 20.30 koncert ameriških skladb za harfo Good-bye American Year 1492-1992. Nastopa Jasna Corrado Merlak. Na programu F. Vidali, N. Gustavson, P. Chertok, C. Salzedo, D. Ellington, C. Porter in G. Gershwin.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

NAPOVEDUJEMO: v ponedeljek, 11. januarja 1993 ob 20.30 koncert Tržaškega koncertnega drust-va. Nastopil bo Michele Campanella.

25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija;

26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massimijem;

29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

CERKEV PRI SV. JAKOBU

JUTRI: ob 18.30 božična revija zbora Jacobus Gal-lus. Nastopili bodo zbor Jacobus Gallus, zbor Vox Ju-lia iz Ronk, ki ga vodi Sonja Magris-Sirsén in zbor Obala iz Kopra.

NABREZINA

JUTRI: ob 16.30 Koncert Godbenega društva Na-brežina ob zaključku leta. Dirigent prvega dela con-certa Stanko Mislej, drugega dela pa prof. Sergio Gratton, zbor bo vodil Ivan Tavcar.

ŠTIVANJ

V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 21. t. m., ob 20.30 bo v stivanski cerkvi koncert japonske piani-ske Noriko Suzuki. Na programu Scarlatti, Mozart, Chopin, Prokofiev. Koncert organizira Glasbena sola Punto musicale iz Sessljana s podporo Dezele FJK, izkupicek večera pa je namenjen Združenju AGMEN. Vstop prost.

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 13. januarja 1993, ob 20.30 koncert orkestra Radiotelevizije Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta, pianist Francois Joël Thiollier. Na programu Rimskij-Korsakov, Prokofiev, Svitke, Skrijabin.

GORICA

STOLNA CERKEV

JUTRI: koncert , ki ga prirejata Slovenski center za glasbeno vzgojo in Glasbena matica. Skupina Con-census ottoni iz veronske arene, pod taktirko dirigenta Silvija Michelija bo izvajal Puccellove, Haendlove, Bachove, Wagnerjeve in Tomasijeve skladbe.

Koroška

BOROVLJE

Mestna hiša

DANES: ob 20. uri dobrodelni koncert v podporo akcije Karitas »Streha nad glavom«. Nastopajo cerkveni zbori iz Borovelj, Kaple, Zihpolj, Sentjanja, ansambel Verdcl, trio Ibounig, MoPZ Bilka, mestni zbor Bo-rovlje, dvojni kvintet Singerberg, Sonja Oblak, Sylvia in Sigrid.

Razne prireditve

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

V PRIHODNIH DNEH: 21. t.m. ob 17. uri javna tribuna z naslovom Clovekove pravice v ustanovah duševnega zdravja - v organizaciji Odbora za drustve-no zaščito norosti (projekt Zagovornistvo). Tel. 061/34 26 41.

22.t.m. ob 20. uri (Linhartov dvorana) Arsen in Rade. Večer s pesnikom in kantavtorjem Arenom De-dicem in igralcem Radetom Serbedžijem. Sodeluje pianist Jure Ivanušič, vstopnina je 500 SIT. Informa-cije na tel. 061/222-815.

KLUB

JUTRI: ob 22. uri plesni spektakel Homo - Fine Young Animals. Koreografija: Mateja Puhar.

V PRIHODNIH DNEH: 21. t.m. ob 21. uri Prazno-vanje božica - Marko Pogacnik predava o ezoterič-nem pomenu Božica. Koncert crnskih in duhovnih

pesmi - Nonet Brda. Predstavitev knjige Srečanja av-torjev Igorja in Anke Dranič-Kerševan.

FESTIVAL LJUBLJANA

Krizevniška cerkev - do 23. t. m. med 11. in 13. ter med 15. in 18. uro organizirano vodstvo po razstavi jaslic. Vsak dan ob 17. uri nastopajo gojenci glasbene sole Moste- Polje. Vstop prost.

Pred magistratom- do 23. t. m. ob 18. do 19. ure Potujoči carodej z bobnarjem. Nastopata Miran Canak in Bostjan Gradisek.

SEŽANA

KULTURNI DOM SRECKA KOSOVELA

DANES: ob 10.30, 17.00 in 20.00 uri ameriški film: Batman se vrača. Vstopnica 200 SIT.

BOVEC

HOTEL ALP

DANES: ob 16. uri otvoritev festivala Folkfest 92 (zimski del novega festivala etno glasbe) s projekcijo video filmov o preteklih festivalih. Ob 20.30 nastop italijanske skupšine Mediterraneo. Informacije in re-zervacije: Turistično društvo Bovec, tel. 065/86-332.

MURSKA SOBOTA

ZGRADBA POSTE

V PRIHODNIH DNEH: 21. t.m. ob 15. uri bo drustvo za varstvo okolja Pomurja slovesno predalo namenu Ekološki oglasnik - oglasni steber pred zgradbo poste, ki bo namenjen informarnju (pohva-lam in grajam tistih, ki prispevaju k varstvu ali unice-vanju okolja).

Za najmlajše

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

DANES: ob 9. in 11. uri (Stihova dvorana) Trnjulčica - lutkovni balet Freyer teatra. Vstopnina je 200 SIT.

Ob 10. uri (V1-2) Potovanje v Melonijo, risani film.

Ob 17.00 uri (Linhartov dvorana) Pika Nogavicka, balet. Gostovanje Drzavne opere za otroke in mlade iz Kijeva. Cena vstopnic 350 SIT.

Od danes do 30. t. m. bo vsak dan od 9.00 do 13.00 in od 15.00 do 19.00 ure v Valvazorjevem prehodu potekal praznični Živ-zav z igralnico , kjer bodo otroci pod strokovnim vodstvom sestavljali kocke, z razstavo otroške in mladinske literature Mla-dinske knjige, s slasičnimi slasičarne Biskvitek in fri-zerstvom Frkolin.

JUTRI: ob 9. uri (Stihova dvorana) Trnjulčica - lutkovni balet Freyer teatra.

Ob 11.00 in 17.00 uri (Linhartova dvorana) balet Pika Nogavicka. Gostovanje drzavne opere za otroke in mlade iz Kijeva.

Ob 16.00 uri (Kosovelova dvorana) lutkovna opera J. Haydn: Pogorela hiša. Cena vstopnice 250 SIT.

V PRIHODNIH DNEH: 21.t.m. ob 13. uri, 24.t.m. ob 14. uri in 25. t.m. ob 15. uri (Kosovelova dvorana) J. Haydn: Pogorela hiša, lutkovna opera.

OPERA IN BALET SNG

JUTRI: 20. t.m. ob 11. uri Cipci: Sneguljica. Do-datna predstava.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

DANES: ob 15.30 in 17.00 uri (Kulturnica na Zi-dovski stezi) Jan Zakonjskec Hudic in pastir (za izven) Ob 11.30 (veliki oder) S. Makarović: Sapramiska (za izven)

JUTRI: ob 15.30 (veliki oder) jan Zakonjskec: Hu-dic in pastir (za izven).

Ob 17. uri (Lutkoteka) Z. Florian: Tobija (za iz-ven).

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 11.00, 13.00, 15.00 in 17.00 uri pred-stava Suhadolcan- Ovsec: Medvedek na obisku. Pred-stave so zaključene.

JUTRI: 20. t. m. ob 9.00, 11.00, 13.00, 15.00 in 17.00 uri predstave Suhadolcan- Ovsec: Medvedek na obisku. Predstave so zaključene.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI

DANES: ob 10. uri Andersen-Lainscek: Snezna kraljica. predstava je zaključena.

Ob 16.00 uri v okviru Sobotnega popoldneva za otroke: Andersen- Leinscek: Snezna kraljica.

JUTRI: ob 10. in 16. uri Andersen-Lainscek: Snez-na kraljica. Predstavi sta zaključeni. Informacije na tel. 061/448-920.

KUD FRANCE PRESEREN

DANES: ob 17.00 uri igrlica Kraljična na zrnu graba, v izvedbi Lutkovnega gledališča Papilu.Infor-macije na tel. 061/332-288.

VITESKA DVORANA KRIZANK

JUTRI: ob 18. uri Trnjulčica - lutkovna predstava gledališča Ti in jaz. Informacije na tel. 226-544.

MARIBOR

KAZINSKA DVORANA

DANES: ob 10. in 11.30 uri Macja godba v izvedbi Nece Falk. Informacije na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE

DANES: ob 10. uri Burger: Laznivji Kljukec. Pred-stava je darilo SLG Celje otrokom v celjski bolnišnici.

Ob 10. in 15. uri F.Levstik-H.Zajc: Kdo je napravil Vidku srajcico. (za abonma Mravljica I in II ter za iz-ven).

JUTRI: ob 10.00 uri (za izven) L. F. Baum: Carov-nik iz Oza, režija Franci Krizaj; ob 16.00 uri Cipci-Otrin: Pika Nogavicka, v izvedbi Malega plesnega gle-dališča Maribor.

KOPER

GLEDALIŠČE

DANES: ob 10.00 uri (za lutkovni abonma in iz-ven) Andersenova pravljica v izvedbi SSG Trst: Ce-sarjeva nova oblacića.

V PRIHODNIH DNEH: 23. t.m., ob 10.00, 11.30 in 17. uri ter v četrtak, 24. t. m., ob 10.00 in 11.30 - ponovitve Andersenove pravljice: Cesarjeva nova oblacića, v izvedbi SSG iz Trsta.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

DANES: ob 10.00 uri premiera otroške igrice Zvez-dica zaspanka , v izvedbi otroške gledališke skupine KUD Karol Pahor. Predstavo bo obiskal Dedek Mráz.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE CRISTALLO

JUTRI: ob 11. uri »Povem ti pravljico«. Na spore-du bo Andersenova pravljica Morska deklica v izved-bi gledališke skupine Giallo Mare Minimal iz Empo-lija pri Firencah.

FELETTU UMBERTO

OBCINSKI AVDITORIJ

JUTRI: ob 15.30 tretja predstava ciklusa L'Accor-deon. Na sporedu bo pravljica Il mio mondo per aria v izvedbi gledališke skupine Santosh Dolimano.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

NARODNA GALERIJA

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Raz-stava otroških glinastih kip-cev, ki so nastali po vzgledu gotške plastike iz stalne zbirke Narodne galerije. Gale-rija je odprta od torka do so-bote ob 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za studente, dijaké in upokojen-ce 60 SIT, za učenice v skupi-nah pa 30 SIT. Informacije: tel. 061/219-716.

MODERNA GALERIJA

V spodnjih prostorih gale-rije je odprta razstava Stu-dentske grafike iz zbirke Aka-demije za likovno umetnost. Izbor obsega grafične liste slušateljev Akademije v letih 1966 in 1972. Galerija je od-prta od torka do sobote med 10. in 18. uro, ter v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnine ni. Tel. 061/214-106.

MEDNARODNI GRAFI- NI LIKOVNI CENTER

Do 17. jaura je na ogled pregledne razstave grafik An-dreja Jemca (več kot 100 gra-fik, ki jih je umetnik ustvaril v letih 1961 -1992). Tel. 061/319-752.

GALERIJA CD

Na ogled je razstava Carin-zia/Venezia, Topografia Su-periore, avstrijskega slikarja in grafika Arnulfa Rainerja. Razstava je odprta vsak dan, od 12.00 do 20.00 ure, v ne-deljo od 15.00 do 18.00 ure, vstopnina 100 SIT, za studen-te 50 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

JELOVSKOV LIK

Devonshire v Slovenskih goricah

Sveta Trojica, Cankar in fabrika, ki je ni

Iz doline Velke se dvigajo proti nebu bele parice. To so samo jutranje meglice in ne dim usnjarske fabrike, ki bi tam že stala, če bi bilo po volji avstrijskega (zgornjestajerskega) podjetnika Schmidta. Zadevo so hoteli-viribus unitis-postaviti pri bližnji vasi Gocovi, sredi pokrajine, ki jo je italijanska turistka Anabella R. označila za »slovensko Toscano«. Nekateri kmetje, ki bi jim pozidali najboljše njive, ter Zeleni Ptuja in Maribor se so uprli. Naposled je svoj kronski »ne« izrekel se minister Jazbinsek.

Ni jih malo, ki so prepričani, da je bil slednji le podaljšana bozja roka. Takšno povezavo naj bi »skomandirala« posestnica I.R. (inicialke so izmislele, ker je omenjena oseba zrečno zelela ostati anonimna) iz Gocove. Nad vajo se boci hrib, na njem mogočni sakralni poslopji. Prvo je romarska cerkev sv. Trojice, po kateri se kraj, točneje, trg na hribu tudi imenuje. Drugo

je franciskanski, nekoc avgustinski samostan. I.R. pove, da je romala k sv. Trojici takoj, ko je izvedela, kakšna nepovabljenka se obeta njeni Gocovi, tamkajšnjim njivam. Molila da je in se vroce priprosala sv. Francisku Asiskemu, naj vendar prepriča gradnjo fabrike.

Ne moremo preveriti, ali je gorečnost posestnice I.R. v nebesih zaleгла. Res pa je, da si je izbrala primerne patrona. Sveti siromak iz Assisija je namrec duhovni predhodnik sodobne evropske »zelene misli« (glej njegovo Sončno pesem!).

Ce se pri Sv. Trojici dogajajo cuzezi danes, so se nemara tudi ze prej. Pater Franci Kovse, trojiški župnik, je previden: »Dokumentacija ne govori o takšnih primerih. Toda v cerkvi je nekaj votivnih podob, po cemer bi lahko sklepali, da so se tukaj dogajale cuzezne ozdravitve in uslišanja priprosenj, povezanih z naravnimi nesrečami.«

Nekaj je res moralo biti, da so se v 17. stole-

tju lotili gradnje cerkve na tedanjem Porckem vrhu. Ljudje naj bi videli vrh hriba goreti tri luči ali tri zvezde nenavadne svetlobe. Pri današnji Sv. Trojici so takšni, ki verjamejo, da je Marko Pogacnik v novi slovenski grb nezavedno vtisnil trojiški arhetip. Tri »celjske« zvezde naj bi bile tri cuadne trojske zvezde. Triglav naj bi simboliziral tristolpno trojsko cerkev oziroma sveto Trojico. In valovi na spodnjem robu grba? Ni nujno, pravijo lokalni zanesenjaki, da simbolizirajo morje. Lahko je tudi jezerce, pravzaprav ribnik ob vnozju trojskega hriba.

Nenavadno privlačna je Sv. Trojica v Slovenskih goricah: skrivnostne dogodke spočenja in slavne ljudi priteguje. Kako bi se sicer v trškem središču, povrh vsega v isti hiši, znasla skoraj na kupu tri vidna imena iz slovenske slovstvene zgodovine. V njej je nekaj let bival pisatelj in zdravnik Lojz Kraigher. V začetku novembra leta 1910

ga je obiskal Ivan Cankar. »Za nakaj dni«, je bilo rečeno sprva, a so se raztegnili na nekaj mesecev - vse do maja leta 1911. In dobro je bilo tako, zakaj ko bi se bil Cankar že prej vrnil na »blagoslovljeni Rožnik«, nemara nikoli ne bi uzrl na odrskih deskah njegove Lepe Vide, ki jo je bil od prve do zadnje cerke spisal prav pri Sv. Trojici. Trojiški navdih ali kaj?

Tega ne vemo. Znano pa je, da se je le nekaj mesecev kasneje v oni hiši rodil pisatelj Ivo Brncić. Kaj taksnega se ne bi moglo pripetiti niti v Ljubljani, kjer se je vedno drenjalo pisateljev. Ampak pri Sv. Trojici, v oddaljeni spodnjestajski provinci, se je.

Poslednja Trojicana, ki sta se spominjala Cankarja, sta lani zal umrla. A kolektivni spomin na slavnega gosta je še živ, ceprav hudo okrnjen. Trojicani vedo v glavnem povedati, da ga je Cankar tistega pol leta pri njih pil, da je bilo joj.

Je bistro Cankar v

Odsev cerkve Svete Trojice na gladini bližnjega jezera

Fotografija: Vojko Stiplovec

prilicju znamenite trojske hiše, na kateri je spominska plošca trem pisateljem, ustrezen »pomnik« njegovega bivanja v kraju? Sam je zapisal, da mu pri prijatelju Kraigherju ni bilo slabo, ker je imel »fletno sobo, pa vino v kleti«.

Po Kraigherjevem mnenju je Cankar storil napako, ker je prišel k Sv. Trojici pozimi, ko je tam pusto in blatno, hudo okrnjen. Trojicani vedo v glavnem povedati, da ga je Cankar tistega pol leta pri njih pil, da je bilo joj.

delal izlete v vinske zidanice«, kot je zabeležil Kraigher. Ali kot je Cankar sam zapisal v enem od pisem, odpisanih Nini Bergmanovi na Rožnik. »V sredo smo bandali pri Sv. Lenu do gluhe noci, jutri pa ... v Vurberg, ce ne bo prevec dežja ...«

Onkraj doline Velke, od Sv. Trojice proti zahodu, se dviga v vinogradu in zidaniciami posejani hrib Zavrhu. Ko je Cankar decembra leta 1918 ugasal, je general Rudolf Maister, junak teh krajev, komaj prav stopil na prizorišče. Opravil je svoje in si

poiskal mirni podezelski kotiček na Zavrhu, kjer je neovirano pesnil. V bližini nekdanjega Maistrovega refugija je danes razgledni stolp. Sv. Trojica je kot na dlani, tik pod njo Trojsko jezero, nekoliko bližje sem proti Zavrhu se Radehovsko jezero. Ob njem dobro ohranjena kapelica, ki je nekoc bila zbirališče skakacev. Seveda so jih unicali z ognjem in mecem. Mislim, da jih ima Drago Jancar v Galjotu. Levo od Zavrha mogočna Herbersteinova grščina Hrastovec, ki je danes (se vedno) norišnica.

Proti zahodu nedokonan motel Agata, spomin na mlado in cedno graščakinja, ki so jo zavoljo prepovedane ljubezni s krastovskim groficem sezgali na gramadi. Iz bližnjega Komarniskega jezera ponoči, ko je na nebu luna, kapitalni somi molijo svoje brke; pri dnu, že skoraj v blatu, se valjajo tolsti krapi. Zjutraj bodo iz doline Velke znova vlekle meglice. Bolje kakor da bi se iz nje vil dim fabrike. Skodil bi osonceni, a kljub temu nekoliko devonsirski slovenski Toscani. Hudo skodil.

JUTRI
20. decembra

Kako strahovito je bil dolga stoletja zatiran slovenski genij, postane očitno tudi, ce pogledamo v glasbeno zakladnico. Seveda ne drži, da Slovenci nimamo velikih glasbenikov. Prilastili so si jih tam, kjer so delovali, in ce bi se veliki Gallus-Petelin sam ne poime-noval Kranjec, bi nam se njega ukradli. Da se svojih velikih ljudi se sami kar nekako sramujemo, pa tudi drži.

Po revolucionarnem letu 1848 se je med Slovenci prebudilo tudi glasbeno ustvarjanje. Nastajajo nekaj glasbenikov tistega časa: Gaspert in Kamilo Masek, Jurij Fleisman, Miroslav Vilhar, Gregor Rihar, Anton Hajdrih, Avgust Leban, Josip Kocjančič, Hrabroslav Volarič.

Dosezke visoke romantike pa so pri nas začeli uveljavljati Benjamin Ipavec, Fran Gerbič in Anton Foerster.

20. december je bil povezan z dvema: leta 1837 je bil rojen Foerster, leta 1909 pa je umrl Ipavec.

Benjamin Ipavec izvira iz glasbeno nadarjene družine zdravnikov iz Sentjurja pri Celju. V Gradu je studiral medicino in glasbo in tam preživel večji del svojega življenja. Posebej se je odlikoval v samospetu, lotil se je tudi orkestralnih del in opere.

RECEPT

Piščanec malo drugače

SESTAVINE:
2 piščanca, 50 g masla, 100 g šalotke, šopek peteršilja, šopek pehtrana, belo vino, 2 žlici šampinjonov, poper, sol, smetana, drobtine za paniranje
CAS PRIPRAVE: 30 minut

Iz piščancevega bedra izluščimo kost in pri tem pazimo, da ne poškodujemo kože. Pripravimo nadev iz sesekljane mesa prsnega dela, zlice masla, pol zlice sesekljane šalotke, sesekljane peteršilja in pehtrana in pol skodelice drobtin, namočenih v belem vinu. Dodamo šampinjone, solimo in popopravimo. Zmes v strojčku dobro zmeljemo, dodamo zlico masla in zlico sladke smetane in med neprestanim mešanjem počasi kuhamo pri nizji temperaturi, pri tem pa pazimo, da se prevec ne strdi. Ko se nadev ohladi, z njim napolnimo piščanca bedra, jih spnemo z zoborebci ali zasijemo z nitjo, povajamo v drobtinah in na maslu zlato rjavo zapečemo. Enako lahko nadevamo tudi prsne dele, le da tedaj vzamemo za nadev drobno zmleto teletino brez kit in maslobe.

(Slavko Adamlj)

ZELENI RECEPT

Kislo zelje s kutino

SESTAVINE:
300 g kislega zelja, 1/2 l vode, 2 kutini, 3 žlice masla, mleto italijansko kumino ali piment, koriander, 1-2 žlički soljne moke

Kislo zelje po potrebi speremo, ga stresemo v kozico, zalijemo z malo vode in kuhamo 5-10 minut. Medtem kutini nastrgamo ali narežemo na majhne kocke, ju dodamo zelju in kuhamo še 5-10 minut. Nato na olju popražimo začimbe, odstavimo in primesamo obe moki. Vse skupaj zlijemo k zelju in kuhamo še 5 minut. Ponudimo s kuhanim fižolom ali z izbranimi zganci.

(Neva Miklavčič Predan, iz knjige Stirje letni casi v kuhinji - jesen)

KULINARIKA

Magična števila

ELZA BUDAU

Sredi mesta je skoraj čez noč zrastle kraljevske razkosne prodajalne s kuhinjskimi, tudi namiznimi rekviziti, ki ponuja vse in več, kot si lahko privoščimo zdaj, tik pred volitvami. Bojim se, da tudi potem ne bo nič drugače. Obljube so morda denar za tiste, ki jih dajejo, nikakor pa ne za one, ki so jim namenjene. Ob pogledu na vse tiste bolj drage kot pa dragocene garniture namiznega posodja za dvanajst ali šest oseb sem se vprašala, katero je tisto pravo število za nase potrebe in zepe.

Nekoc, v moji zares rosi mladosti, je bil tisto magično število prijazen domači ducat. Ze zdavnaj, ne večeraj, so se stvari spremenile, zmanjšale. Iz duca-ta je nastalo pol duca-ta, to je šest, a se vedno za mnoge, pre-mnoge, sveta zapoved. Na numerologijo se ne razumem, a razmišljam po svoje. Tedaj sem prisegla na število sedem. Naj vam razlo-žim: se vedno jih ostane šest, ko se en kos razbije. Ni pa se obne-slo, ko je pocil nasle-dnji. In potem sem sa-mo čakala, da se mi-lostno porazbije se vse ostalo in sem lahko za-cela znova. S tem ma-gičnim plesom nami-znih magičnih števil.

Ko je ta sistem ohranjanja magičnega ali zadostnega števila družinskega posodja, zara-

di občutljivosti matera-ala obsojenega na kra-ktotravnost, enostavno postal predrag, sem se preusmerila na finko keramiko. Skandinavci so pametni, njihove to-varne izdelujejo leta in leta isti model in lahko sem sproti dokupila, kar sem razbila. Na koncu Celovske ceste.

Ne recejo kar tako, da crepinje prinasajo srečo. Meni jo nosijo sosedine crepinje, saj dobim vse se cele primerke in z njimi lepo dopolnim svoj servis. Kakšna sreča, da ima-vam popolnoma enak okus. Kot siamski dvojci.

Za današnji čas pa se mi zdi se najbolj po-snemanja vredna fran-coska metoda, ki razli-čne kroznike, različne kozarce sestavlja v pre-senetljivo izvršne por-celanaste in steklene

družine. Na policah z oznako ugodno in ob razprodajah se znajde pisana družina ostan-kov. Vse, kar sta izbra-li vi sami, ima nekaj skupnega - vas okus. Skratka, kupite kro-znik ali dva, lahko en sam kozarec, ki vam je noro všeč, scasoma bo-ste imeli sila zanimivo privatno zbirko. Ob pojedinah si vsak z lahkoto zapomni svoj kroznik, svoj kozarec. Tako pripravljena mi-za deluje bolj sproste-no, bolj vedro, bolj ori-ginalno. Od nekdanj na-vijam za demokracijo pri mizi, zlasti v teh casih, ko imamo vsi demokracijo vsaj na koncu jezika.

Pustimo številke, se izbranci, od ekonomis-tov do knjigovodij, jim niso vedno kos, in naj bo domiselnost na-sa bela magija.

VAROVANJE NARAVE

Otroci in ekologija

DPA

Trinajstletni Stefan iz Berlina sedi pred svojim računalnikom in zavzeto opazuje bliskovito menjavo slihc pustolov-sčine Dedicina. V igri mora obnoviti neko sta-ro hiso, vendar tako, da bo okolje kar naj-manj ogroženo. In Stefan ugiha, ali naj uredi centralno kurjavo na nafto ali na sončno energijo; samo s pravilnim odgovorom bo mogel nadaljevati igrico...

Medtem ko otrokom ta igra pomeni predvsem zabavo, jo njeni avtorji - nemški urad za okolje - pojmujejo kot zelo sodobno izobrazevalno pomagalo. "Računalniški program bo mladini v industrializiranih državah pomagal, da bodo začutili skrb za svoje okolje," poudarja Volkhard Möcker iz berlinske podružnice ministrstva za okolje.

V Nemčiji, katere prebivalstvo na splošno velja za ekološko zavedno, vse več strokovnjakov posveča skrb otrokom, da bi se bolj razsiri-li svoja "zelena obzorja". Posledica taksnega "ekološkega solanja" je, da otroci prisilijo starše, naj jih posnemajo. V slogu "Nikar se ne pelji-

mo kopat z avtom, peljimo se tja s kolesom". Zivahna razprava o tem, kako naj bi spodbudili otroke, da bi posvečali vso skrb okoli-ju, se je na mednarodni ravni začela v 70-tih letih, in sicer s pomočjo Združenih narodov.

Nemci so sledili tem smernicam in so v 80-tih letih sprejeli lastne pobude, ki prihajajo iz ministrstva za okolje v Bonnu, pokrajinskih vlad, sol, sredstev javnega obveščanja in raz-nih neodvisnih organi-zacij. Akcije so dosti-krat skupne, le poudar-ki so malce različni.

Za najmlajše staros-tne skupine prireajo tematska risarska tekmovanja, denimo o di-vjih zivalih, medtem ko se starejši otroci loteva-jo zahtevnejših načrtov, na primer predlogov, kako naj bi bila njihova sola kar najbolj prijazna do okolja. V začetku omenjena računalniška igra je že v samem za-četku zela veliko uspe-ha. Otroci jo smejo po-mili volji kopirati in jo dajati prijateljem, kar je za komercialne diskete sicer prepovedano. Me-nijo, da v vsej deželi zdaj krožita približno dva milijona kopij, ce-

prav so jih lani uradno razdelili le dva tisoč. Uspeh zanjejo tudi so-rodni video filmi, kate-rih producent je država.

Otroci se živo zani-majo za ekološka vpra-sanja, pravi televizijski novinar Klaus Möller, ki za nemško nacionalno televizijsko postajo pripravlja novo oddajo o okolju. V programu nastopa čudaski fante z dolgim nosom in sme-snimi očmi; skupaj z napovedovalcem razla-ga otrokom iz starostne skupine osmih do 14 let, kako se izogibati ko-pičenju odpadkov in kako saditi drevesa. Mladi ekologi pa v ne-katerih epizodah svojim vrstnikom kažejo, kako lahko tudi doma veliko naredijo za lepše okolje. Oddajo zdaj spremlja ze milijon gledalcev.

Möller si je v progra-mu zastavil visok cilj: rad bi spodbudil kar največ mladih ljudi, da bi ustanovili lastna eko-loška društva. Taksnih skupin je v Nemčiji že 850. Imenujejo se "zele-na mostva", pri ustana-vljanju pa je v zadnjih dveh letih pomagala tu-di ekološka propagan-da organizacija Green-peace. Nekateri skupi-ne se imenujejo tudi

"zeleno upanje" ali "re-ciklažni mulci". Delijo lastne letake, v gozdo-vih pobirajo odpadke, pišejo zupanom protes-tna pisma, kadar dreve-som grozi, da jih bodo zaradi gradnje ceste po-sekali.

Greenpeace jim kot starševska organizacija pomaga le z nasveti, pravi Gertrude Körbler, tiskovna predstavnica ekološke skupine v rimburgu. Same na-črte pa deset do 14 let stari otroci speljejo vec ali manj sami.

Nemški otroci se s te-mačnimi stranmi okolja srečajo že v rosnih le-tih, predvsem z zrakom, ki ga onesnazujejo izpu-sni plini avtomobilov in z umazano rečno vo-do, v kateri se ne smejo več kopati. V vrtcu in po sestem letu v soli na-to veliko zvejo o nara-vnih ciklih in škodi, ki jo dela clovek. Körblerjeva pravi, da so otroci v ekoloških zade-vah cesto dejavnejši kot njihovi starši. Ekologi pa vendarle zalostno ugotavljajo, da tovrstna "zelena zavest" drama-tično oslabi, brz ko mla-di odrastejo in jih zama-dica uživanje sodobnih dobrin, recimo uporaba osebnega avta.

Popravek

Včeraj nam jo je zagodel računalniški skrat in odrezal zadnji del besedila o Fiatovem prodoru na naš trg. Bralcem se opravičujemo in objavljamo izpadlo besedilo:

Do marca prihodnjega leta pa bodo v Sloveniji postavili tudi centralno skladišče rezervnih delov za vse tri fiatove znamke. Tako se bodo izognili temu, da bi bilo treba čakati na rezervne dele dlje časa.

Konec junija prihodnjega leta pa naj bi začeli pri nas

prodajati tudi cinquecento, izredno popularen mestni avtomobilček, ki je pravi naslednik avtomobila izpred 40 let. V Fiatu upajo, da se bo tudi prodajal tako dobro kot legendarni predhodnik. Zaenkrat jim dobro kaže, saj jih ne morejo narediti toliko, kot jih lahko prodajo. Zato tudi taka zamuda pri prodaji na našem trgu. Tudi pri nas je povpraševanje veliko, kar nekaj pa jih že lahko vidite tudi na naših cestah. Po izboru novinarjev v natečaju za evropski avtomobil leta 1993 je cinquecento zasedel odlično drugo mesto kar mu je se dvignilo ceno. Več o cinquecentu pa takrat, ko bo prišel tudi uradno k nam.

RAI 1

6.50	Film: Il priogioniero di Zenda (dram., '37)
8.30	Aktualno: Ciao Italia, vmes SP v smucanju
12.00	Il mercato del sabato
12.20	Rubrika: Check up, vmes vreme in vesti
13.25	Izrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.25	Nogomet: Malta-Italija (kvalifikacije za SP)
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Disney club
18.00	Vesti in loto
18.15	Oddaja o zdravju: Più sani più belli
19.25	Nedeljski evangelijski
19.50	Vreme in dnevnik
20.25	Sportne vesti
20.40	Variete: Scemmettiammo che? (vodita F. Frizzi, M. Carlucci)
23.00	Nočni dnevnik
23.15	TG1 Posebnosti
24.00	Dnevnik 1 in vreme
0.30	Filmske novice
0.35	Film: Otello (dram., It. 1986, r. F. Zeffirelli)

RAI 2

6.10	Metropolitan Police
7.00	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 9.40) kratke vesti
10.05	Evropski dnevi
10.35	Film: El Zorro
12.00	Aktualno: Scrupoli
13.00	Dnevnik
13.20	Dribbling in vreme
13.45	SP v smucanju
14.45	Nad.: Santa Barbara
15.30	Sto ključev za Evropo
15.35	Nan.: Jackie in Mike
16.20	Izrebanje lota
16.25	TGS Parquet, vmes IP v odbojki, 17.45 kosarka, nato Hunter
19.35	Vreme in dnevnik
20.15	Sportne vesti
20.30	Film: Delitto numero due (krim., ZDA '91)
22.05	Nan.: L'ispettore Sarti
23.15	Dnevnik in vreme
23.25	Aktualno: Senza scrupoli (vodita E. Sampa)
1.00	Nočni sport

RAI 3

6.30	V kiosk
6.45	TGR O kmetijstvu
9.00	Film: Il signor Max
10.35	Koncert
11.25	Dok.: Pred 20 leti
11.50	Film: Vivere per vivere (kom., Fr. '67)
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
14.50	Okolje Italija
15.15	Samo za sport
18.00	Sportni tehnik: Scusate l'anticipo
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Video box
20.30	Variete: Svalutazione
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Aktualno: Harem
23.45	Magazine 3
0.45	Dnevnik in vreme

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
8.30	Nad.: Marilena, 9.40 Marcellina
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	TG 4 vesti
14.00	Variete: A casa nostra
14.30	Nad.: Sentieri
15.10	Buon pomeriggio
15.15	Rubrika o lepoti
15.45	Nad.: Amanda, Febbre d'amore
17.30	TG 4 vesti
17.40	Aktualno: Lui, lei l'altro (vodita M. Balestri)
18.00	Kviz: La cena è servita
18.50	TG 4 vesti
19.35	Nad.: La signora in rosa (i. J. Rodriguez)
20.30	Film: Un bambino di nome Gesù (biog. '87)
22.30	Parlamento in
23.15	TG 4 nočne vesti
23.30	Film: La tua bocca brucia (dram., '52)

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.30	Nan.: Casa Keaton
9.10	Aktualno: Sabato 5, Nonsolomoda, Antepima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Kviz: Lingo
13.55	Aktualno: Arca di Noè
14.30	Aktualno: Forum, 15.00 Amici
16.00	Otroski variete: Topo Gigio in risanke
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: Paperissima (vodita Ezio Greggio)
22.30	Nan.: Casa dolce casa
23.00	Koncert Michaela Jacksona, vmes (24.00) TG5 nočni dnevnik
1.00	Nan.: M.A.S.H.
1.30	Striscia la notizia

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Nan.: Lepotica in zver
14.00	Otroski variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Glasba: TopVenti
16.50	Aktualno: A tutto volume
17.25	Variete: Mitico
17.50	Film, vmes Studio sport
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Superman (fant., ZDA '78, i. Christopher Reeve)
23.00	Zanimivosti o stripu »L'Uomo Ragno«
23.30	Film: L'Uomo Ragno
0.30	Odprti studio, pregled tiska in sport

TMC

8.30	Nan.: Batman
9.00	Rubrika: Snežni planet (pon.)
9.50	SP v smucanju: moški slalom, 1. tek
10.45	Risanke
11.15	Nan.: Quartieri alti
12.15	Rubrika o motorjih
13.00	Sport Show, vmes SP v smucanju-moški slalom (2. tek), 14.45 kosarka NBA
18.30	Gamesmaster
18.55	SP v smucanju: ženski smuk
19.55	Vremenska napoved
20.00	Vesti: TMC News
20.30	Film: Airport 75 (dram., ZDA 1974, i. Charlton Heston, Karen Black)
22.35	Glasba: Viaggio al centro della musica (Anna Oxa)
23.10	Film: Dieci minuti a mezzanotte (krim., ZDA 1983, i. Charles Bronson)
1.00	Film: La tomba di Ligela (srh., VB 1965)
2.15	Aktualno: CNN News

Koper

13.00	Rayanovi
13.20	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
14.10	Taur, kralj mascevalcev, it. pustolovski film
15.45	Carobna svetilka: Risanke
16.40	Ovire, 4. del angl. nad. 5. mednarodno srečanje pevskih zborov, ponovitev 2. dela
17.25	Mali koncert: Kvartet Tartini
18.00	Globus
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
20.30	Sodobna mladjenica, angleska komedija
22.05	TV dnevnik
22.15	Stanje stvari
23.15	Rokomet (M) slovensko prvenstvo - Herpelje: Andor Jadran-Velenje
00.30	Horoskop

Avstrija 1

9.00	Cas v sliki
9.05	Hooperman
11.00	Denar ni pomemben, pon. am. komedije
13.00	Cas v sliki
13.35	Zenske so boljši diplomati, nem. komedija
15.35	Jaz sem Peter Pan, dok. film o avtorju in njegovem junaku
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Moja knjiga o džungli
18.00	Cas v sliki
18.30	Grad ob Vrbskem jezeru
20.00	Sport
20.15	Show R. Carrella
22.05	Zlata dekleta: Božično presenečenje
22.30	Cannonova vrnitev, vohunska shrljivka
00.00	Napad na Queen Mary, am. pust. film
01.40	Poročila: Ex libris
01.50	Tisoc mojstrov

Avstrija 2

9.30	Anglesčina: Family Album, USA
9.55	SP v smucanju, veleslalom, 1. voznja, prenos iz Kranjske Gore
11.30	Francosčina
12.00	Ruscina
12.40	Leksikon umetnikov
12.45	Veleslalom, 2. voznja iz Kranjske Gore
15.00	L. van Beethoven
16.00	Poročila iz parlamenta
17.00	Ljuba družina
17.45	Zivali iščejo dom
18.00	Sport
19.00	Avstrija danes
20.00	Kultura
20.15	Gorile v megli, film
22.40	Od Severnega do Južnega tečaja
00.30	Neverjetne zgodbe S. Spielberga

Hrvaška 1

9.00	Dobro jutro
10.30	Kaj se mi dogaja?
11.30	Ilijina oporoka, ponovitev 2., zadnji dela
12.00	Poročila
12.05	Moc in slava, ponovitev 6. dela sportne dokumentarne serije
12.35	Alo, Alo, ponovitev 11. dela humoristične nanizanke
13.15	Slika na sliko, ponovitev
15.15	Beverly Hills, 90210, ponovitev 11. dela
16.00	Poročila
16.10	Oddaja o ljudskih običajih
16.40	Saljivi hišni video
17.05	Blufanci, 13. del
18.00	Poročila
18.20	Santa Barbara, 278. del ameriške nadaljevanke
19.15	Risanke
19.30	Dnevnik 1
20.20	Polica, francoski film
21.55	Rabuzin, dok. oddaja
22.35	Dnevnik 2
23.00	Slika na sliko
23.45	Poročila v anglescini
23.50	Poročila
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

10.50	Kranjska Gora: SP v veleslalomu (M)
17.55	Rokomet, superpokal
16.30	Kosarka
19.30	Dnevnik
20.00	TV teden
20.20	Crno-belo v barvah: V avtobusu, 16/51 del angleske humoristične nanizanke Ob 3.10 za Yumo, a- meriški film
00.00	Hit depo
02.00	Horoskop
02.35	TV spored za nedeljo

Madžarska

6.10	Dobro jutro, Madžarska
8.05	Reformatorski verski program
8.15	Za otroke
12.00	TV magister
13.30	Panorama
14.40	Popevke McDonalds
15.00	Komunikacije sveta
15.30	Paravan
16.00	Od Passaua do Dunaja, avstrijski film
17.50	Umetna obrt v modi
18.15	Barometer, politični show
19.20	Zaklad Templarjev, mladinske serije
20.00	Dnevnik, telesport
20.40	Vikend s Kate, avstralski film
22.20	Zvezdniki
23.10	Ai no corrida, franc.-jap. film za odrasle

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

08.00	Zlati prah: O sedmih laze, ponovitev
08.05	Radovedni Tacek: Klet
08.20	Lonek, kuhaj: Tortilja
08.35	Oscar Junior: Popotovanje na Ologrund, 11., zadnji del del ceske nanizanke
08.40	Utonilo je sonce, 6., zadnji del slovenske mladinske nadaljevanke
09.15	Klub klobuk, ponovitev
11.10	Zgodbe iz školje, ponovitev
12.00	Poročila
13.25	Intervju, ponovitev, VPS 1325
14.15	Tednik, ponovitev
15.05	Tarzan v New Yorku, ameriški film, (CB), VPS 1505
16.25	Marijana, 7/13 del francoske risane serije, VPS 1625
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Clive James v Dallasu, 3., zadnji del, ponov., VPS 1710
18.15	Kuharski nasveti Paula Bocuseja, 15/22 del, VPS 1815
18.40	Zlati prah: O dvajsetih mesecih
19.15	Zrebanje 3 x 3
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport, Utrip
20.30	Show Rudija Carrella
22.05	TV dnevnik 3, vreme, sport, VPS 2205
22.30	Zadnji beg, 1/4 del angleske nadaljevanke, VPS 2230 SOVA:
23.30	Popolna tuja, 9/28 del am. nanizanke, VPS 2330
00.00	Majski cvetovi, 2/7 del angleske nanizanke, VPS 0000
00.50	Umor v laguni, ameriški film, VPS 0050

SLOVENIJA 2

09.50	Kranjska Gora: SP v alpskem smucanju, VSL, (M), 1. tek, prenos
12.55	Kranjska Gora: SP v alpskem smucanju, VSL, (M), 2. tek, prenos
14.30	Tok tok, ponovitev
16.20	Sova, ponovitev: Bagdad Café, 10/15 del ameriške humoristične nanizanke
17.45	Majski cvetovi, 1/7 del angleske nanizanke
17.45	Poglej in zadeni
18.30	Videomeh
19.00	Cirkuski festival v Monte Carlu, 3. del
19.30	TV dnevnik ORF
20.20	Sveto leto, francoski film
21.50	Moski, zenska
22.50	Svetovni pokal v biatlonu, posnetek s Pokljuke

KANAL A

10.25	Astroloska napoved
10.30	Ris, risanke in spoti
11.00	Film
11.00	Napoved sporeda in vreme
19.02	MCM
20.00	Risanke
20.15	Dnevnoinformativni program
20.30	Vreme
20.32	Verdi, 14., zadnji del italijanske nadaljevanke
21.35	Film
22.50	Vreme
22.52	Dnevnoinformativni program
23.10	Poročila v anglescini: Deutsche Welle
23.30	Video grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.45	Erotična uspavanka
01.05	Astroloska napoved
01.15	MCM
02.00	Video strani

KOPER

18.00 Globus: Mamila

TV SLOVENIJA 1 / DANES OB 15.00

Nepozabni Tarzan, otrok džungle

Tarzan v New Yorku, ameriški črno-beli film

Dandanes, ko smo videli že kar nekaj filmov o Tarzanu, med drugim so otroci lahko uživali ob gledanju risanih filmov o tem junaku, bo morda toliko bolj zanimiv eden prvih filmov o priljubljenem junaku iz džungle: ameriški črno-beli film Tarzan v New Yorku iz leta 1942, ki si ga lahko ogledate danes popoldne.

Po motivih romanov Edgarja Ricea Burroughsa so posneli kar 38 različic: prvo leta 1918 in zadnjo Legenda o Tarzanu 1984.

V tej legendami vlogi se je zvrstilo veliko igralcev, toda le Jonny Weismuller je ostal sino-

nim za Tarzana. Nekdanji olimpijski in svetovni rekorder in plavajcu je to vlogo odigral kar dvanajstkrat. Za njim so se zvrstili še drugi: petkrat sta igrala Lex Barker in Gordon Scott; ostali (- Joch Mahoney, Ron Ely in drugi) pa največ dvakrat.

Največ filmskih verzij, ki so hkrati pozele tudi največ uspeha, je bilo posnetih po prvem Burroughsovem romanu o Tarzanu - Tarzan sin opance.

Film Tarzan v New Yorku so posneli sredi vojne vihrje. V glavni vlogi pa je nastopil Johnny Weismuller. Tarzanovo idilično življenje

v sožitju s prebivalci džungle tudi tokrat zmotijo pohlepni beli vsiljivci.

Beli lovci priletijo z letalom, zaradi okvare pristano pristanejo in se takoj lotijo lova na divje zivali. Vendar kmalu ugotovijo, da bi bil deček, ki čudežno obvlada najbolj divje zveri, zelo primeren za cirkus. Zato ga ugrabijo in z njim odletijo v Ameriko. Tarzan in Jane, ki pozna vse pasti civilizacije, pa se odpravita za ugrabitelji v New York.

Spoprijeti se morata s »pravno državo« in zlikovci, vendar premagata vse ovire in se z dečkom vrmeta v raj džungle.

Slovenija 1

(UKV 88,5; 90,0; 91,8; 92,9; 94,1; 96,4 MHz, od 16,00 SV 918 kHz) 4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna ragla; 9.30 Govorimo francoško; 10.05 Kulturna panorama; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Dnes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 17.05 Aktualni mozai; 18.10 Adventna razmišljanja; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radijska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

(UKV 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,7; 98,9; 99,9 MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.10 Kontaktni napovednik; 8.30 Sobotni val; 8.40 Kalendar prireditve; 9.35 SP v smucanju; 11.00 Moped Show;

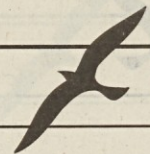
12.10 Šport; 13.00 Tematsko popoldne; 13.00 Dnes do 13-ih; 13.40 Obvestila; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2.; 19.30 PRS (Pop-rock-soder), vmes šport; 22.20 Pop rock.

Slovenija 3

(UKV 96,5; 101,4; 102,0; 103,9; 106,6; od 16,00 SV 918 kHz) 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.55 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zbozovska glasba; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Roman; 18.25 Romantične simfonije; 19.35 V. Bellini; 22.30 Partiture; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper (slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88,5 - 93,8 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30,

EVROPA / NA ZAHODU IN SEVERU NEKAJ PADAVIN

TEMPERATURE

PO SVETU

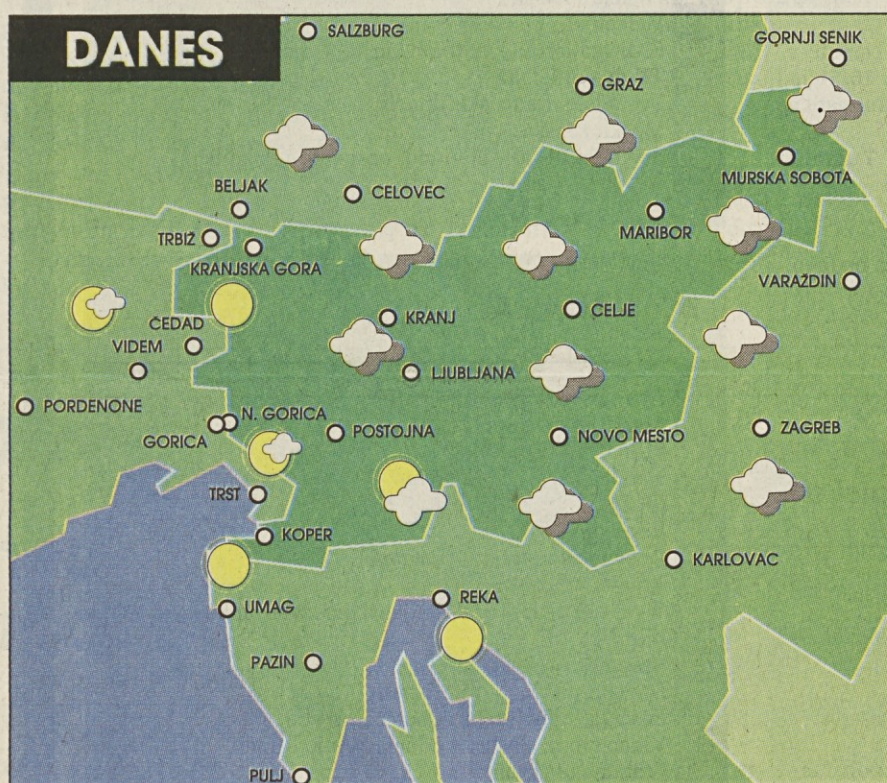
HELSINKI	-2/5
OSLO	-3/7
STOCKHOLM	-3/6
KØBENHAVN	4/6
MOSKVA	0/2
BERLIN	-1/4
VARSAVA	0/1
LONDON	9/9
AMSTERDAM	5/11
BRUSELJ	6/9
BONN	2/7
FRANKFURT	-2/2
PARIZ	6/10
DUNAJ	0/2
MÜNCHEN	-2/-1
ZÜRICH	-2/-1
ŽENEVA	0/5
RIM	5/15
MILAN	2/4
BEOGRAD	-2/6
NICA	6/15
BARCELONA	8/12
BUKAREŠTA	-6/3
CARIGRAD	6/7
MADRID	3/11
LIZBONA	11/15
ATENE	9/13
LARNAKA	5/14
TUNIS	11/13
ALŽIR	11/15
MALTA	14/18
JERUZALEM	4/7
KAIRO	7/15

ALPE-JADRAN / SONČNO, PO NIŽINAH OBLAČNO IN ZAMEGLJENO

TEMPERATURE

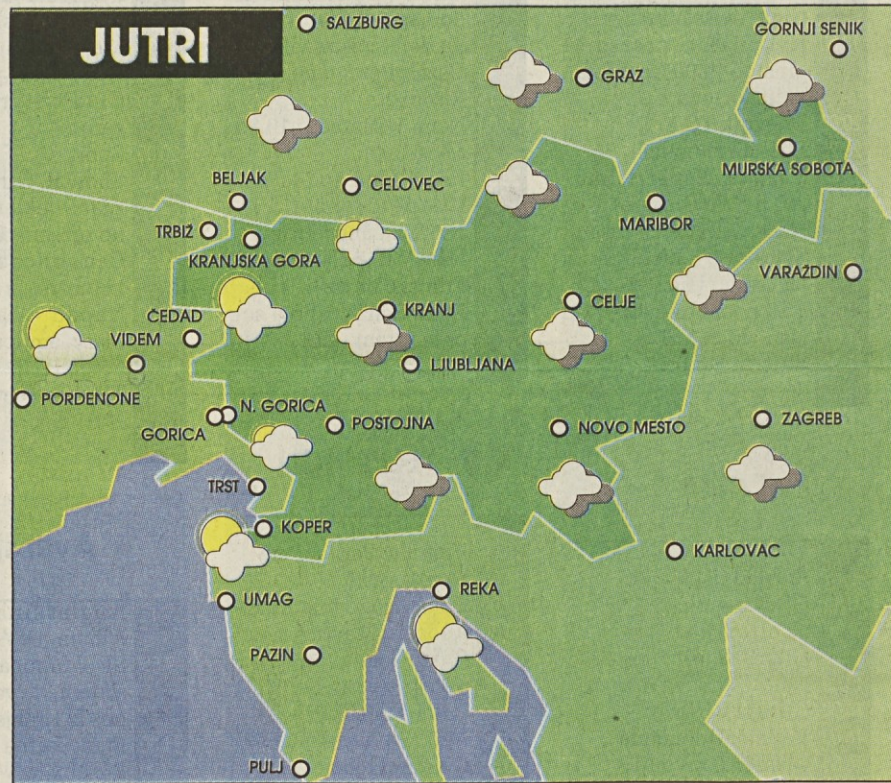
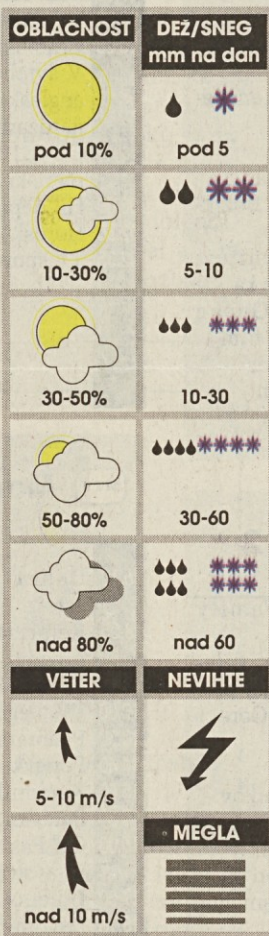
VČERAJ OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	0/0
TRST	6/-
CELOVEC	-5/-6
BRNIK	-1/-1
MARIBOR	-2/-2
CELJE	0/0
NOVO MESTO	0/1
NOVA GORICA	-2/9
MUR. SOBOTA	-1/0
PORTOROŽ	0/11
POSTOJNA	-1/0
IL. BISTRICA	-4/4
KOČEVJE	-1/-1
ČRNOMELJ	1/0
SL. GRADEC	-4/-3
BOVEC	-3/-2
RATEČE	-9/-4
VOGEL	-2/3
KREDARICA	-3/-1
VIDEM	-1/-
GRADEC	-2/-2
MONOŠTER	-1/0
ZAGREB	1/2
REKA	2/10

V SLOVENIJI: Na Primorskem in v višjih legah pretežno jasno, drugod oblačno. Ponekod bo občasno rahlo rosilo. Najvišje dnevne temperature od -2 do 2 na Primorskem okoli 12° Celzija.

SOSEDNJE POKRAJINE: Ob severnem Jadranu v severni Italiji in v Alpah bo jasno, drugod oblačno.

V SLOVENIJI: V nedeljo se bo od severa zmerno pooblačilo.

OBE TI: V ponedeljek bo pretežno oblačno, ponekod so možne tudi manjše padavine.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	126
Maribor	103
Celje	207
Trbovlje	204
Hrastnik	142
Zagorje	—
Veliki vrh	298

Kritična 24-urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

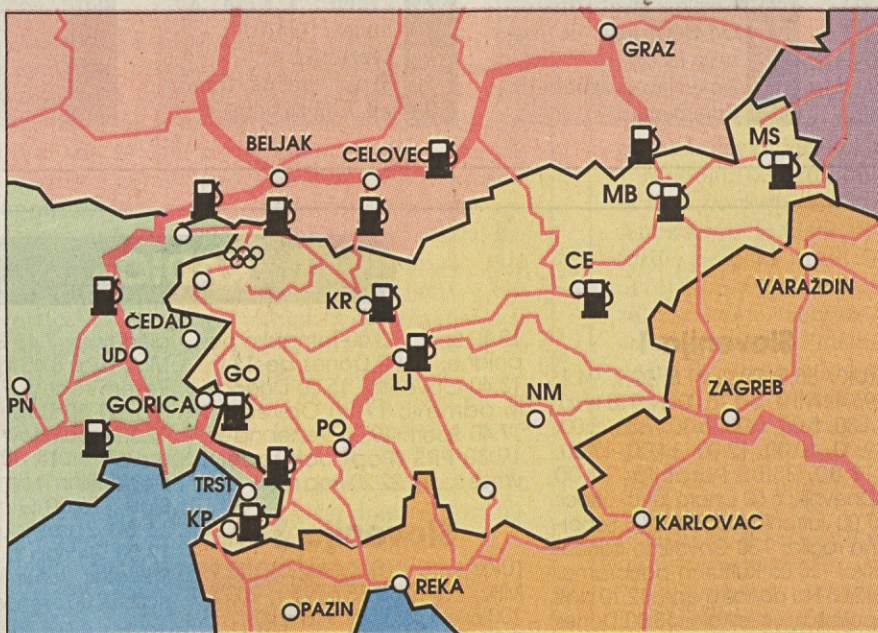
Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 136, Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 89, Sava Senta Jakob: 276, Sava Radeče: 180, Sora Suha: 126, Ljubljanska Moste: 140, Savinja Laško: 136, Krka Podbočje: 112, Kolpa Radenci: 107, Soča HE Solkan: 259.

HOROSKOP

Piše: Aleksandra Zorc Berce

- OVEN 21-3/20-4:** Zaradi problema vašega prijatelja, ki vam bo potožil ze nevezgodaj, boste morali svoj praznični proračun nekoliko zmanjšati. S sodelavci bo lepo.
- BIK 21-4/20-5:** Pozne nočne ure bodo prijetne v večji družbi ali v dvoje. Zbudili se boste polni elana in želje, da naredite nekaj novega in spremenite sedanje stanje.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Zgodnji začetek dneva bo izčrpajoč, se posebno če boste za volanom, na poti ven iz mesta. Popoldne bo mnogo boljše in sproščujoče.
- RAK 22-6/22-7:** Danes boste doma preziveli popolnoma drugačen, skladen dan in zadovoljno opazovali rezultate svojega dela. Droben nesporazum bo le zaradi načrtov za praznike.
- LEV 23-7/23-8:** Miren in skladen dan, ki ga boste preziveli v družinskem krogu in v sproščnem vzdušju. Manjša opravila boste naredili kmalu in ostalo vam bo veliko časa za počitek.
- DEVICA 24-8/22-9:** Najverjetneje se boste danes odpravili na izlet in ce boste odšli se pred jutrom, preverite vse podrobnosti se pred odhodom. Večer bo živahen in romantičen.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Nakupi in finance ostajajo glavna tema dneva, toda sedaj vam gredo zadeve počasi na živce. Jutro vas bo razočaralo, pozneje pa bo veliko boljše.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Poskrbeti bi morali za svoje fizično počutje, saj vaša kondicija peša iz dneva v dan. Ne recite, da za to preprosto ne najdet nobenega časa!
- STRELEC 23-11/21-12:** Zasebna zadeva bo danes zjutraj zahtevala posebno pozornost, to pa bo lahko prelozilo vaše potovanje. Popoldan vas čaka prijetna družba.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Po tistem začetku se bo dan izkazal kot prijeten, zabaven in družaben. Od srca se boste nasmejali neki neslani sali.
- VODNAR 21-1/19-2:** Vaša fizična energija in volja sta danes tako močni, da bi se lahko soočili s kakršnim koli problemom, ki se bi prikazal na vaši poti.
- RIBI 20-2/20-3:** Pred poldnevom boste grenko razočarani tam, kjer ste to najmanj pričakovali. Ostali del dneva bo mnogo bolj prijeten, vendar razočaranja ne boste pozabili.

CESTE / NEVARNOST POLEDICE

Zaradi rosenja so ceste po Sloveniji ponekod mokre in spolzke. Na izpostavljenih mestih je velika nevarnost poledice, zato opozarjamo voznike na previdno vožnjo. Sicer pa promet v notranjosti poteka tekoče in brez zastojev. Tudi na mejnih prehodih ni daljšega čakanja za prestop meje, razen v Dolgi vasi, kjer tovarna vozila čakajo na prestop meje okoli dvajset ur. Cestna podjetja ne poročajo o zaporah prometa na pomembnejših cestah.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

SLOVENIJA		FURLANIJA-JK		KOROŠKA	
Pohorje	40/80	Cimolais	10/10	Podkloster	35/55
Vogel	35/35	Claut	-/-	Bad Kleinkirchheim	30/100
Soriška planina	30/30	Plancavallo	60/90	Pliberk/Peca	30/60
Stari Vrh	10/30	Zabnice/Ovčja vas	35/60	Sloveniji Plajberk	-/50
Kranjska gora	20/20	Railb	38/38	Dobrac	30/50
Cerkno	30/30	Forni Avoltri	-/-	Gerlitz	60/80
Prvine	50/50	Forni di Sopra	50/120	Spittal/Goldeck	-/80
Kobla	10/30	Paluzza-Timau	30/40	Heiligenblut	30/140
Črmošnjice	40/50	Paularo	-/-	Katschberg	100/140
Rogla	40/40	Pontebba	80/80	Koralpe/Golica	-/50
		Pradibosco	80/100	Kötschach/Mauthen	40/100
		Prato Carnico	-/-	Mallnitz	40/160
		Zoncolan	20/80	AVSTRIJA	
		Sauris	50/60	Alberg	20/150
		Sella Chianzutan	30/70	Seefeld	25/45
		Nevejsko sedlo	-/-	Kitzbühel	15/40
		Višarje	35/60	Obertauern	140/220
		VENETO		Zell am See	15/95
		Sappada	60/150	Sciading/Planal	15/150

V VEDNOST

Vreme v minulem tednu

Ce zanemarimo majhno količino padavin, ki so padle preteklo soboto na območju vzhodne Avstrije, severovzhodne Slovenije in zahodne Hrvaške, je bilo vreme v zadnjem tednu dni suho. Majhno količino padavin je povzročila oslabljena hladna fronta, ki se je ob močnih višinskih severozahodnih vetrovih pomikala proti jugovzhodu. Nasploh velja pravilo, da prehodi hladnih front ob severozahodnih vetrovih pri nas ne povzročijo veliko padavin. Severna Italija in večji del Slovenije sta namreč ob teh vetrovih v zavetrju Alp, zato pravimo, da nas hladna fronta preskoci. Padavine se pojavljajo v Alpah in v krajih severno od njih, nato pa, ko se hladna fronta pomakne naprej proti jugovzhodu, spet v severni Hrvaški in na območju Bosne in Hercegovine. Manjša količina padavin ponavadi pade tudi na Stajerskem in v Prekmurju. Po prehodu hladne fronte se je nad zahodno Evropo in Alpami začelo

krepi območje visokega zračnega pritiska, ki se je razširilo tudi nad Slovenijo in njeno okolico. Nad našimi kraji je nastala temperaturna inverzija. V nižinah je oblezal težji hladen zrak, vreme je bilo oblačno in megleno, v višjih legah pa je bilo jasno in bolj toplo. Inverzna plast zraka preprečuje, da bi se zračne mase nad in pod njo premešale. Zato tudi vsi skodljivi plini, ki jih spušcamo v ozračje, ostajajo v kotlinah. Oblačno in megleno je bilo tudi na Primorskem, v Padiški nizini in ob severnem Jadranu. Inverzija je bila najmočnejša v turek, ko je bilo opoldne na Voglu 10 in na Kredarici 5 stopinj, v krajih z meglo pa le okoli 0 stopinj Celzija. V drugi polovici tedna se je središče anticiklona pomaknilo bolj proti vzhodu, nad našimi kraji pa so se nekoliko okrepili vzhodni vetrovi. Megla na Primorskem je izginila, drugod po nižinah pa je bilo še vedno oblačno in megleno.

Janez Markosek